

JÎ BO
SAZBÛNA
PARTÎYA
BOLŞÊWÎK

stêrka bolşewîk

HEJMAR: 2 · ÇÎLE'98 · BIHA: 150.000 TL

Yine zorunlu göç!

**Göçün sorumlusu
faşist Türk devletidir!
Faşist Türk devletine ölüm!**

**Ekim Devrimi
ve
ulusal sorun**

✕ Sayfa 19'de

**Olağanüstü
Hal'in
olağan hali**

✕ Sayfa 12'de

✓ Yine, zorunlu göç, yine sürgün...
Yine, binlerce Kürt köylüsü yollarda...
Yine, binlerce yeni sorun, binlerce zorluk,
binlerce acıyla döşeli göç yollarında Kürt
köylülükleri, umuda yolculuğa sürükleni-
yor. Yine, binlerce insan yerini yurdunu
terkederek geleceği belli olmayan bir yolda
bebebelerini, kadınlarını, yaşlılarını ölümlere
terk ede ede yürüyor.

Bunun nedeni; sömürgeci faşist TC'nin
Kuzey Kürdistan'da yürüttüğü gerici, karşı-
devrimci haksız savaştır; Kürt köylülükleri
üzerinde sınırsızca uygulanan faşist devlet
terörüdür.

✕ Sayfa 3'de

Merhaba...

Öncelikle ilk sayımıza gösterdiğiniz ilgiyle teşekkür ediyor, bu ilginin sürmesini diliyoruz.

Bazı teknik nedenlerden ötürü dergimizin bu sayısı biraz gecikmeli olarak sizlere ulaşıyor. Gecikmeden dolayı okurlarımızdan özür diliyoruz. Bundan sonraki sayılarımızda bir gecikmenin olmaması ve dergimizin normal periyodunda sizlere ulaşması için daha dikkatli davranacağız.

...

Geçtiğimiz günlerde ikibin civarında Kürdistanlının İtalya'ya sığınması Avrupa'nın gündemine oturdu. İlk makalemiz bu konuyla ilgili...

1997, "halklar hapishanesi" Çarlık Rusya'da ezilen ulus ve milliyetlerin kurtuluşunun proleterya önderliğindeki devrimle gerçekleşmesinin; ezilen ülkelerde proleterya önderliğinde devrimler çağının başlangıcının da 80. yıldönümüydü. Ulusal sorunun çözümü konusunda Ekim Devrimi'nin kazanımlarını ortaya koyan bir makaleyi de dergimizde okuyacaksınız. Yine Sovyet-Ermenistan'ndaki Kürtlerin durumunu ele alan bir belgeyi ve Kafkas Kürtlerinin Ekim Devrimi sürecindeki ta-

vırlarını inceleyen bir yazıyı da yayınlıyoruz.

Faşist Türk devletinin kimi uygulamalarını teşhire yönelik yazılar da dergimizde yer alıyor. "OHAL'in kaldırılması", "Sekiz yıllık eğitim", "Köye dönüş projesi" konularına ilişkin görüşlerimizi dergimizde bulacaksınız.

Geçmişte KAWA saflarında mücadeleye atılan, ancak süreç içinde Bolşevik görüşlerle tanışan ve Bolşevik saflarda mücadele yürüten bir yoldaşın, KAWA hareketinin önderlerinden Ferit Uzun hakkında kaleme aldığı bir yazıyı da yayınlıyoruz.

...

İlk sayımızda da belirttiğimiz üzere dergimiz, devrime önderlik edecek olan Bolşevik Parti'nin inşasının aracıdır. Bu aracı güçlendirmek, desteklemek her sınıf bilinçli işçinin, emekçinin görevidir.

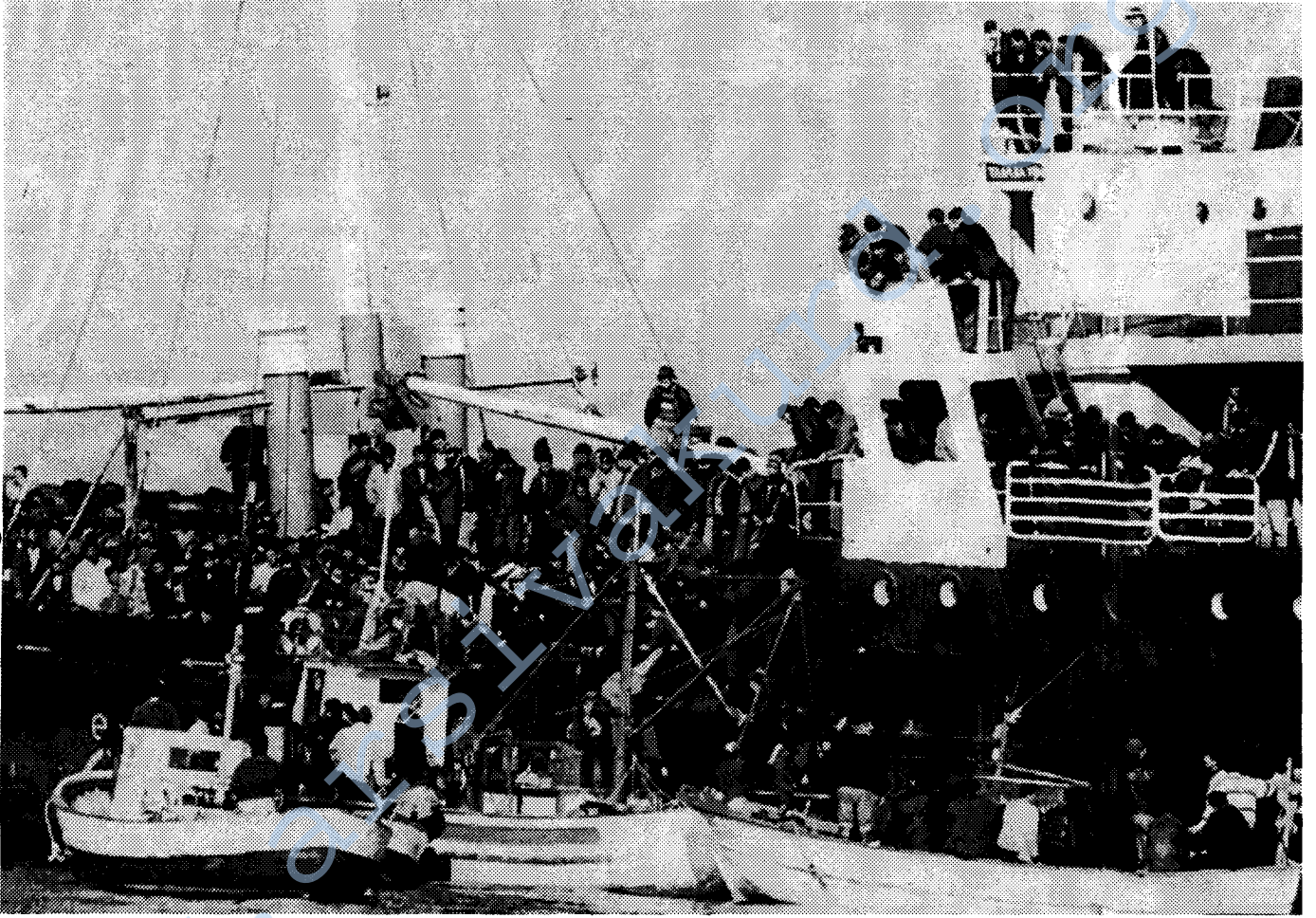
Okurlarımızı, **stêrka bolşewik**'i desteklemeye, dergimizi yaygın bir şekilde dağıtmaya çağırıyoruz...

Yeni sayımızda buluşmak üzere...

stêrka bolşewik

İçindekiler

3	Yine zorunlu göç! Göçün sorumlusu faşist Türk devletidir!
Faşist Türk devletine ölüm!	29	İlham Jı şaireki Ermen
6	"TBMM Göç Komisyonu" ve çalışmaları...	30	Ekim Devrimi ve Kürtler...
9	"Köye dönüş" aldatmacası ve "Köy Kent Projesi"	34	Tevgêra Jinên Komünist Kürt Kadın Hareketi değil, Komünist Kadın Hareketi!
12	Olağanüstü Hal'in olağan hali!	35	Spor şovenizmin, ulusal baskının değil; gerçek anlamda kardeşliğin aracı olmalıdır!
15	Sekiz yıllık eğitim ve zorla asimilasyon politikası	37	Katledilişinin 19. yıldönümünde Ferit Uzun'u anmak, anlamak ve bugünkü görevlerimiz...
19	Ekim Devrimi ve ulusal sorun...	45	Kemal Burkay'ın birkaç incisi üzerine...
26	Ekim Devrimi'nin kazanımlarından... Sovyet-Ermenistan'nda Kürtler	48	Sınıflar varoldukça "toplumsal uzlaşma" olmaz!
		50	Okuyucu Mektubu: Anne Frank'ın "Hatıra Defteri"

Yine zorunlu göç!

**Göçün sorumlusu faşist Türk devletidir!
Faşist Türk devletine ölüm!**

Yine, zorunlu göç, yine sürgün...

Yine, binlerce Kürt köylüsü yollarda...

Yine, binlerce yeni sorun, binlerce zorluk, binlerce acıyla döşeli göç yollarında Kürt köylülükleri, umuda yolculuğa sürükleniyor.

Yine, binlerce insan yerini yurdunu terkederek geleceği belli olmayan bir yolda bebebelerini, kadınlarını, yaşlılarını ölümlere terk ede ede yürüyor.

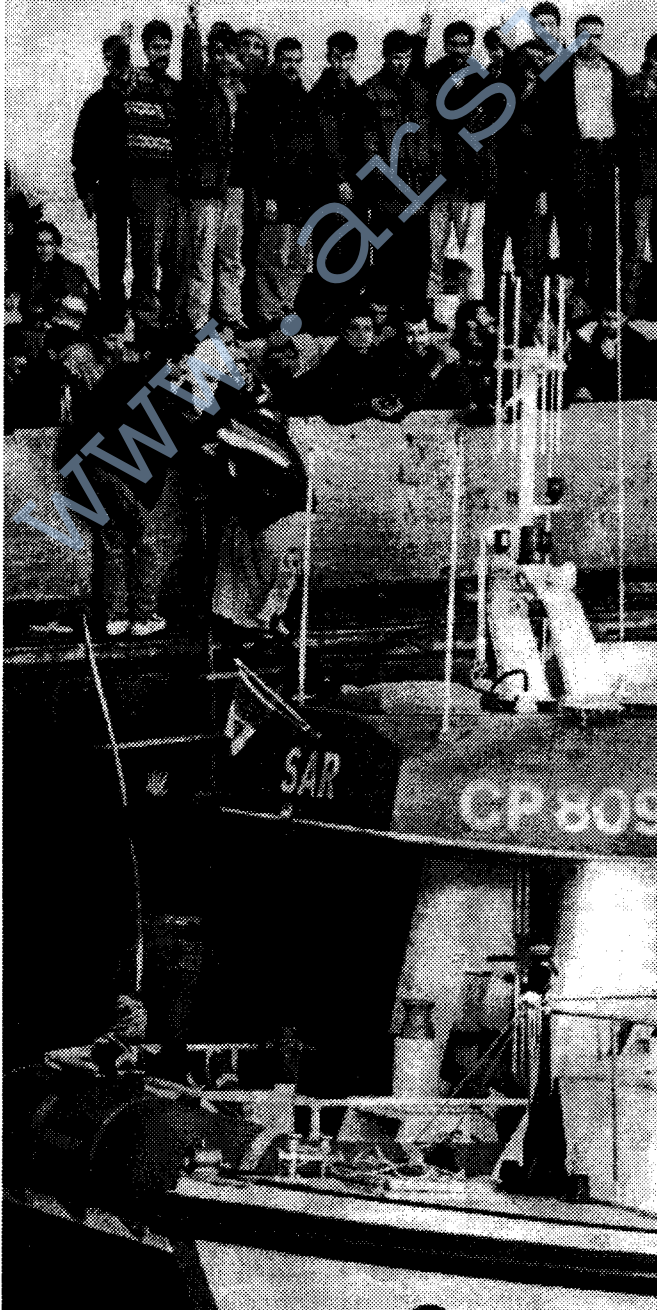
Bunun nedeni; sömürgeci faşist TC'nin Kuzey Kürdistan'da yürüttüğü gerici, karşıdevrimci haksız savaştır; Kürt köylülükleri üzerinde sınırsızca uygulanan faşist devlet terörüdür.

Bu devlet, "Kürt sorununa köklü çözüm"ün Kürtleri ortadan kaldırmaktan geçtiğini düşünüyor ve bu düşüncesinin pratik sonucuna ulaşmak için her yola; her türlü barbarlığa başvurmaktan çekinmiyor.

Faşist TC devleti kontrol altında tutamadığı alanları boşaltmaya, bu alanlarda Kürt insanından arındırılmış bir Kuzey Kürdistan yaratmaya devam ediyor. Katliamlar, işkenceler, gözaltında kayıplar...Kürt halkı üzerinde devlet terörü alabildiğine sürüyor. Doğasıyla, insanıyla Kuzey Kürdistan, faşist TC'nin sınırsız barbarlığı altında eziliyor. Faşist TC, Kürdistan'ın dağına, taşına, ormanına düşman; hayvanına insanına düşman. Dağına, taşı-

na bombalar yağdırıyor, ormanları, köyleri yakıp yıkıyor, hayvanları, insanları öldürüyor. Kısacası devlet terörünün bir sınırı yok, barbarlık kol geziyor. Parçalanmış gerilla cesetlerine, gövdeden koparılmış kesik başlara basılarak poz vermelerden tutun da, onlarca Kürt savaşçısının cesetlerini yanyana dizerek sömürgeci medyada zevkle teşhir etmeye, insan cesetlerinin parçalarını çöplüklere atmaya kadar, her türlü aşağılık uygulama Kürt halkına reva görülmektedir.

Kürt halkı işsizliğin, açlığın, sefaletin acısını çoktan unutmuş durumda, onlar can derdinde... Onlar, alabildiğine pervasız yürüyen zulmün elinden kurtulmak umuduyla yerlerinden yurtlarından kaçmaya, imkan bulabildikleri ölçüde uzaklara göçmeye çalışıyorlar. Satabildikleri ne varsa, yok pahasına satıyor; satabildiklerini bırakıp çoluk çocuklarını yanlarına alarak,

belirsiz bir geleceğe doğru düşüyorlar yollara... Ellerinde avuçlarında ne varsa ona da insan avcılarını konuyor. Böylece, Kürtler hem yerlerinden yurtlarından kovuluyor, hem ellerinde avuçlarında ne varsa alınıyor!

Devlet terörünün insanları zorla sürüklediği kaçış yolları binlerce yeni sorun, binlerce zorluk, binlerce acıyla döşeli. Bu yollarda onlarca insan telef oluyor; kimisi soğuktan, açlıktan, korkudan, hastalıktan ölüyor; kimisi gittikleri yerlerde telef olup gidiyor. Kürdistan'da elli binlik, yüzbinlik nüfusu bile çekemez durumda olan bazı şehirlerin nüfusu da, zorunlu göç nedeniyle milyonlara ulaştığından, artık oralarda da kalmak imkansız. İstanbul, İzmir, Adana vb. yerlere gidenler açısından da değişen birşey yok. Oralarda da; varoşlarda susuzluk, işsizlik, açlık dikiliyor yeniden karşılırları. Çöplüklerde yemek artıkları toplamak için, yedi sekiz yaşlarındaki çocuklar işe koyuluyorlar. Üstüne üstlük, buralarda da can güvenliği yine yok. Çünkü, varoşlar da devlet terörünün ablukası altında. Faşist TC devletinin geniş bir alana yayılmış tam bir halklar hapisanesi olduğunu işçiler, emekçiler ve tüm ezilenler yaşıyarak öğreniyor. Kısacası, umut yolları da işe yaramıyor; ne devlet terörü ortadan kalkıyor, ne açlık ve sefalet. Kürdistan'ın güneyine doğru iniyorlar; bombalanıyorlar. Türkiye'nin güneyine, batısına gidiyorlar, olmuyor. Her taraf birbirinden beter onlar açısından.

Bu kez bir bölüm Kürt köylüsü çareyi, Türk devletinin elinin kolayca yetişemeyeceği kadar uzaklara kaçmakta aradı. Belki hayatlarında bir kez olsun görmedikleri denizlerde boğulup ölme pahasına sandallara, hurdalık gemilere binerek kaçmaya başladılar. Bu yollarda onlarca insan sulara gömülerek, boğulup öldü. Onlarca insan denizde boğulup, umut yolculukları ölümle sonlandığında, emperyalistlerin onca sesi çıkmıyordu. Ancak, aylarca süren yolculuğun ardından ikibin civarında Kürt insanı İtalya'ya ulaştığında Avrupalı emperyalistler koşturmaya, içlerinden bir bölümü, insan haklarından, Kürt sorununa çözümünden vs. sözetmeye başladı. Oysa emperyalistler, bu arada insan hakları ninnileri çalarak, esas olarak Avrupa'ya göç yollarını tıkamanın tedbirlerini tartışıp, kararlar aldılar. Herşeye rağmen emperyalistlerin, Kürt sorunundan sözetmeleri birçok Kürt milliyetçisi örgütü çokça sevindirmiş ve bu vesileyle Kürt sorununa çözümünden ne anladıklarını bir kez daha ortaya koymuşlardır.

Şimdi, Kürt sorununa ilişkin olarak uluslararası konferanslar, görüşmeler vs. istenerek Kürt sorununun enternasyonalleşmesine çalışılıyor. Enternasyonalleşirmede anladıkları da, emperyalist büyük güçlerin sorun üzerine tartışmaya başlamalarıdır. Ve bunu başarmanın bile büyük bir zafer olacağı yönünde propagandalar ediliyor.

Oysa; Kürt sorununu bu anlamda enternasyonalleş-tirmenin gerçek çözüme bir faydası yok. Sorun enternasyonalleş-tirmekse, zaten hem emperyalistler, hem de TC sorunu enternasyonalleş-tirmeye çalışıyorlar. Emperyalistler insani bir iş, insan hakları çerçevesinde ele alınması gereken bir iş olduğunu söyleyerek; faşist TC

Bir bölüm Kürt çareyi, Türk devletinin elinin kolayca yetişemeyeceği kadar uzaklara kaçmakta aradı. Belki hayatlarında bir kez olsun görmedikleri denizlerde boğulup ölme pahasına hurdalık gemilere binerek kaçıma başladılar. Bu yollarda onlarca insan denizde boğulup umut yolculukları ölümlerle sonlandığında, emperyalistlerin onca sesi çıkmıyordu. Ancak, aylarca süren yolculuğun ardından ikibin civarında Kürt İtalya'ya ulaştığında Avrupalı emperyalistler koşuşturmaya, içlerinden bir bölümü, insan haklarından, Kürt sorununa çözümden vs. söz etmeye başladı. Oysa emperyalistler, bu arada insan hakları ninnileri çalarak, esas olarak Avrupa'ya göç yollarını tıkamanın tedbirlerini tartışıp, aldılar.

de bu işin kriminal bir iş olduğunu söyleyerek enternasyonalleşirmeye çalışıyor. Ancak, her iki taraf da sorunu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için enternasyonalleşirmektedir. Emperyalistler, faşist TC'yle hesapları çeliştiğinde, onları kendi çıkarları doğrultusunda sıkıştırmada kullanmak için, faşist TC de bunun bir terör olayı olduğunu ileri sürerek Kürt ulusuna yönelik sürgün, katliam, soykırımcı siyasetine uluslararası alanda meşruluk kazandırmak, emperyalistlerden sağlayacağı destekle sorunun üzerini tümünden örtmek için, sorunu enternasyonalleşirmeye çalışıyorlar. Demek ki, emperyalist platformlara sorunu taşımakla, soruna gerçek bir çözüm getirilemez.

Buna rağmen; PKK, PSK ve daha bir dizi Kuzey Kürdistanlı örgüt, Avrupa'nın daha fazla gecikmeden Kürt sorununa çözüm için adım atmasını talep ediyorlar. Avrupalı emperyalistlerle beraber, ABD, İngiltere, Rusya ve Türkiye'nin de içinde yer aldığı uluslararası bir Kürt konferansı düzenlenmesini ve bu konferansta tartışılarak Kürt sorununa bir çözüm getirmelerini istiyorlar.

Kürt sorununu Kürtler lehine çözüme adına uluslararası konferans düzenlenmesi talebi, özünde, emperyalistlerin lehine bir iştir. Büyük emperyalist güçlerin Ortadoğu'da görülecek hesapları var. Bunlar arasında içten içe bir çıkar dalaşı yürüyor. Bu alanda ortaya çıkan her sorunu, her bir emperyalist güç kendi çıkar dalaşında kullanmak istiyor. Emperyalist büyük güçler Kürt meselesine ve bu meselenin "çözümü"ne de kendi çıkarları açısından yaklaşıyor ve kendi çıkarları doğrultusunda meseleye burunlarını sokuyorlar. Emperyalistlerin Kürt halkı lehine Kürt sorununu çözüme gibi bir dertleri de yok, böyle bir işlevleri de. Emperyalizmin dostluğu daha fazla kâr, daha fazla çıkar, daha fazla sömürüdür. Emperyalistlerin sorunu ele almasındaki yaklaşım ve amacı; hem Kürdistan'ı, hem de Türkiye'yi, Kürt meselesini kullanarak daha fazla kendine bağlamak, sömürmektir ve Ortadoğu'da kendi

çıklarlarını korumada çok daha fazla güvenilir uşak olarak kullanmaktır. Budur, emperyalistlerin çözüm laflarının ardındaki gerçek.

Emperyalistlerin, görünürde "Kürtlere biraz daha hak tanıyan" "çözüm" önerileri, gerçek çözüm önerisi değildir. Sorunun, emperyalistlerin çözüm önerilerine endekslenmesi sınıfsal kurtuluşu getiremeyeceği gibi, ulusal kurtuluşu da getirmeyecektir.

O zaman şöyle bir soru sorulabilir: "Emperyalistlerin güdümünde de olsa, emperyalistlere bağımlı da olsa, Kürtlerin kendi kendilerini yönetecek asgari mekanizmalara sahip olmaları, uluslararası alanda kendilerini ifade edebilme imkanlarına kavuşmaları şimdiki durumdan daha iyi değil mi?" vb.

Çok kısaca ifade edecek olursak; evet, bu, şimdiki durumdan daha iyidir. Ancak bu çözüm, devrimci çözüm değildir. Emperyalistler süreç içinde kendilerine bağımlılık ölçüsünde ve çıkarları bunu gerekli hale getirdiğinde, soruna böyle bir çözüm getirebilirler. Böyle bir çözümle ne Kürdistan bağımsızlaşır, ne Kürt işçi ve emekçileri kurtuluşa kavuşur. Yine baskı, yine sömürü, yine işsizlik, yine açlık... ve bunların sonucunda yine göç olacaksa bu çözüm, çözüm değildir. Emperyalistlerin sunacağı çözümden bütün bunlar şu ya da bu biçimde varlığını sürdürecektir. Bunun da Kürdistanlı işçi ve emekçilere, tüm ezilen ve sömürülenlere bir yararı yok.

Bunun için biz Kürdistanlı komünistler diyoruz ki; Kürt sorunu uluslararası konferanslarla, emperyalistler tarafından çözülmez.

Kürt sorununun tek bir gerçek çözümü vardır:

Kürdistan'da devrim yapmak!

Devrim yapmak için de Partiya Bolşevik (Kurdistan a Bakur)'da örgütlenmek gerek!

Ocak 1998 ✕

“TBMM Göç Komisyonu” ve çalışmaları...

Burjuva medya, TC'nin Kuzey Kürdistan'daki vahşetini gizlemek için bütün gücüyle çabalamaktadır. Buna rağmen, vahşetin doğrudan sonuçlarından bazıları hakkında tavır takınma durumunda kalmaktadır.

Bu yılın başlarında, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) “Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Göç” üzerine yaptığı bir araştırmanın sonuçları açıklanınca, burjuva medya da sorun hakkında tavır takınmaya başladı.

İstatistiklere dayanarak yorum yapan burjuva medya, eğer önlem alınmazsa, 2000 yılına kadar bölge nüfusunun %50'sinin “Batı” kentlerine göçeceği ve Türkiye'nin en önemli sorunu olacağını belirterek devletten önlemler almasını talep ettiler.

Söz konusu “göç sorunu”, kapitalizmin gelişmesi sürecine bağlı olarak kırdan kente nüfus akını anlamında bir göç değil, esas olarak Kuzey Kürdistan’da yürüyen savaş sonucu evini, barkını terk etmek zorunda kalanların kentlere ve büyük ölçüde de Türkiye'nin metropollerine sürgün edilmesi sorunudur.

Anasol-D hükümetinin kurulmasının ertesinde CHP'nin

meclise sunduğu araştırma önergesi TBMM’de kabul edilerek bir “**TBMM Göç Araştırma Komisyonu**” oluşturuldu. Söz konusu komisyonda, RP’den üç, ANAP ve DYP’den ikişer, DSP ve CHP’den ise birer milletvekili yer aldı. Komisyonun Başkanlığına ise RP’den Haşim Haşimi atandı.

Komisyon, 26 Temmuz 1997’de Diyarbakır’a gitti. Heyet Diyarbakır, Lice ve Kulp’ta üç gün “inceleme”de bulundu.

Komisyonun açıklamasına göre, “incelemelerin” amacı şuydu:

“Boşaltılan köylere yeniden dönüşün sağlanması ve göç ettirilen halkın sorunlarını yerinde görmek.” (Ö. Politika, 27 Temmuz 1997)

Komisyonun rolü ise Haşim Haşimi tarafından şöyle açıklandı:

“Bu komisyon bir icra organı değil. Neticesi itibariyle sorunları tespit edip Meclisin gündemine sokacak ve resmi kayıtlara geçirecek.” (Ö. Politika, 2 Ağustos 1997)

İlk bakışta, komisyonun bölge halkının sorunlarını

araştırıp meclise bilgi vererek çözüm getirmesine hizmet edeceği sanılır. Fakat gerçek durum böyle değildir. TBMM ahırının komisyonu ve çalışmalarının ardındaki gerçek, doğrudan, sürgünün devletin başına açacağı yeni belaların engellenmesi isteğidir. Göçle birlikte "terörün" de Türkiye'nin her tarafına yayılacağı ve bu yüzden de göçün engellenmesi gerektiği savunulmaktadır.

Bu savunu, Devlet Bakanı Salih Yıldırım'ın tavırlarında da dile geldi. Hürriyet gazetesinin aktarımına göre Yıldırım'ın tavrı şöyledir:

"Güvenlik önlemlerinin dışında vatandaşın günlük yaşamına yansiyacak ekonomik, sosyal ve kültürel çözümler getirilmezse, Güneydoğu sorununun zannedildiği gibi sadece yörede kalmayacağını, göç nedeniyle Türkiye'nin her tarafına taşınacağını söyledi." (Hürriyet, 30 Ağustos 1997)

Devlet Bakanı Yıldırım tarafından burada ifade edilen ve "Güneydoğu" sorunu olarak gösterilen Kürt sorununa bağlı olarak, göçle birlikte "terörün" Türkiye'nin her yanına taşınmasının engellenmesi isteği, komisyonun varlığının temel nedenidir.

Kuzey Kürdistan'dan Türkiye'ye göçün engellenmesi için de, boşaltılan köylere dönüşlerin nasıl sağlanacağı üzerine değişik yollar aranmaktadır. Komisyonun "incelemeleri" de, buna hizmet etmektedir.

Komisyon, kendisine görev veren meclise karşı bu görevini yerine getirirken Kürt halkına şirin görünmeye de özel itina gösterdi... Komisyonun önde gelenlerinin Kürt kökenli olanlardan seçilmesi, halkla Kürtçe konuşulması vb..

Komisyon çalışmalarının iki yönü

Komisyon çalışmalarının birinci ve esas yönü, Kuzey Kürdistan'da Kürt halkının yaşadığı sorunların temel nedeninin, TC'nin varlığından bu yana Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskı, zulüm ve inkar politikası olduğunu gizlemeye çalışmasıdır.

Komisyon, bugün Kuzey Kürdistan'da yaşanan savaşı *"Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da terör sorunu"* ve bu "teröre" karşı devletin şiddetle cevap verdiği bir sorun olarak göstermektedir.

Köylerin ve mezraların boşaltılmasının, yakılıp yıkılmasının, devletin kolluk güçleri tarafından gerçekleştirildiği gerçeği karşısında çaresiz kalan komisyon, Kürt halkıyla devlet arasında arabuluculuk rolüne soyunarak ağababalarına diyalog önerilerinde bulunmaktadır. Ulusal sorunun inkarı ve misak-ı milli savunuculuğu, bölge halkının sorunlarını "inceleme" görevine sahip olan komisyonun da temel yaklaşımıdır.

Bu temel yaklaşıma sahip bir komisyonun, Kürt halkının ve TC'nin ulusal zulmü sonucu göç etmek zorunda bırakılanların sorunlarını doğru bir biçimde tespit etmesi de doğal olarak mümkün değildir. Komisyon, en iyi halde ortaya çıkan sonuçlarla uğraşmakta, ama bu sonuçların nedenini ortaya koymamaktadır. Zaten böylesi

bir komisyon, sorunun gerçek nedenini ortaya koymak için oluşturulan bir komisyon değildir. Bu komisyonun gerçek işlevi sorunun özünü gözlerden gizlemektir.

Komisyonun "inceleme"lerinin amacı güya *"boşaltılan köylere yeniden geri dönüşün sağlanması ve göç ettirilen halkın sorunlarını yerinde görmek"* idi. Eh, sorunları yerinde tespit etmek isteyen komisyonun, "normal" işleyişe göre yapması gereken, halka sorunlarının ne olduğunu ve ne istediğini sorup verilen cevaplara göre esas sorunun, ya da sorunların ne olduğunu tespit etmek ve bunları görev vericisi olan TBMM'ye taşımak olmalıydı. Böylesi bir durum, "normal" işleyişte olacak, olması gereken bir şey. Fakat, Kuzey Kürdistan'da bu "normal" koşullar yok... Kuzey Kürdistan'da her şey savaşa endekslenmiştir. Buna göre tavırlar da, bu savaşa yer alan taraflara göre belirlenmektedir.

Çok demokrat görünümlü komisyon sözcüsü Algan Hacaloğlu da tarafı olduğu hakim sınıfların çıkarlarına uygun davrandığı için, bir ara halka şirin görünmek amacıyla, *"Biz buraya sorunlarınızı yerinde tespit etmek için geldik. Çözüme yönelik adım atmak için buradayız. Ne derdiniz varsa anlatın"* dedikten sonra, **"Sizi korucu yapalım, maaş bağlayalım, köyünüze döner misiniz?"** (abç) (Ö. Politika, 28 Temmuz 1997) diye soru sorarak baklayı ağızından kaçırdı.

Algan Hacaloğlu bu sorusuyla, devletin daha önce de köylerinden sürgün edilenlerin köy korucusu haline getirilmesiyle geri dönmeleri planının hayata geçmesi olduğunu ele veriyordu.

Tabii ki Hacaloğlu, "demokrat"lığını sadece bu tavrıyla sergilemedi. Diyarbakır'da halkla sohbet ederken Diyarbakır CHP İlçe Başkanı "Tüm partiler muhalefetteyken, Olağanüstü Hal'i kaldıracacağız diyorlar, fakat iktidara gelince bu sözü hemen unutuyorlar" diyerek eleştiri getirince; Hacaloğlu, "Yalan söylüyorsun CHP hiç bir zaman Olağanüstü Hal'in kaldırılmasını istemedi" diyerek, gerçek yüzünü bir kez daha gösterdi.

Yalan söyleyenin kendisi olmadığı cevabını veren İlçe Başkanına çok "sinirlenmiş" olacak ki, bu cevap karşısında Hacaloğlu, "Alın bunu! Böyle ilçe başkanı olmaz!" diyerek ne kadar "demokrat" olduğunu da ortaya koydu. (Bu diyalog 27 Temmuz'da TV haberlerinde aynen verildi).

Komisyon çalışmalarının ikinci yönü ise, Kürt halkının sorunlarının temel nedeninin gizlenmeye çalışılmasına rağmen, halkın yaşamının bazı sorunlarının ve durumunun dile getirilmesidir.

Bizzat devletin meclisi tarafından görevlendirilen bu komisyonun, Kürt halkının durumu hakkında yaptığı açıklamalar bile, faşist Türk devletinin Kürt ulusu üzerindeki ulusal zulmün doğurduğu sonuçların hangi boyutlarda olduğunu göstermeye yeter. Komisyon Başkanı Haşim Haşimi'nin gazetelere yansıyan açıklamalarından bazıları şöyledir:

"Çok samimi olarak ifade ediyorum, bu insanlık dramının bu boyutta olduğunu bilmiyordum." (Hürriyet, 12 Ağustos 1997)

"Birçok ilçe ve mahalleyi gezdik komisyon olarak. İnsanların çoğu tuvaleti bile olmayan tek göz barakalarda yaşıyor. Ateşli hastalıklarda korkunç bir tırmanış sözkonusu. Sıtma, tifo, dizanteri, menenjit gibi salgın hastalıklar korkutucu boyutlara ulaşmış durumda. Diyarbakır'a göçeden yurttaşlarımız her türlü sağlık koşullarından yoksun. Diyarbakır'da kişi başına düşen milli gelir 283 dolar, yani yoksulluk sınırının çok altında. Altyapı yok, su yok. Şehirler dökülüyor. Belediye imkanları yetersiz.

Diyarbakır Sağlık Müdürlüğü 1995 verilerine göre, şehirde 112 binalı sağlık evi ile 67 sağlık ocağı bulunuyor. 112 sağlık evinden yalnızca 15'i faal durumda, 97'si ise personel yetersizliği veya güvenlik nedeniyle kapalı. Sağlık ocakları için de manzara farklı değil. İlçelerde, koruyucu sağlık hizmetleri için köylere yapılacak geziler, güvenlik nedeniyle izine bağlı. Bu yüzden bu tip hizmetler çoğunlukla yapılamıyor. Bu yüzden, örneğin aşılama oranı her yıl giderek düşüyor.

Bebek ve çocuk ölümleri ülkenin öteki kesimlerine göre oldukça yüksek. 1990 verilerine göre Türkiye'nin genelinde canlı doğan her bin bebekten 60'ı ilk bir yıl içinde ölüyor, Diyarbakır'da bu sayı binde 87. Son beş yıldaki olumsuzluklar dikkate alındığında bunun daha da artacağı öngörülmüyor." (aynı yerde)

Okuyucu, Haşim Haşimi tarafından ortaya konan bu

durumun daha kötü olduğu ve her bin bebekten ilk yıl içinde ölenlerin oranının daha yüksek olduğunun bilincinde olmalıdır.

Haşim Haşimi Diyarbakır'da yaşayan halkın genel durumunu böyle aktarırken Diyarbakır'a göçün nedeni ve oranı konusunda da şunları söylemektedir:

"Yaptığımız bu tespitlere göre 1990 yılından sonra Diyarbakır'a göçün en önemli nedenleri; %58'lik oranla köy yakılmasından kaynaklanmaktadır." (Ö. Politika, 2 Ağustos 1997)

1990 yılı öncesinde geçim sıkıntısı nedeniyle gerçekleşen göç oranının %43.13 olduğunu belirten Haşim Haşimi, 1990 sonrası için şu veriyi aktarmaktadır:

"1990 öncesinin en önemli göç nedeni %43.13'lük payla geçim sıkıntısıyken, bu oran '90 sonrasında %18'e düşmüştü." (aynı yerde)

Geriye kalan %24'lük göçün gerekçesi de bölgedeki olaylar yüzünden olduğu, yani göçün toplam %82'si faşist Türk devletinin zulmü sonucu olduğu ortaya çıkmaktadır. Haşim Haşimi verileri ortaya koyarken, sorunun bu yanını görmemezlikten geliyor... Bir türlü, köylerin devlet tarafından boşaltıldığı, yakılıp yıkıldığı gözlerden gizlenmeye çalışılıyor.

Haşim Haşimi verileri aktarmaya devam ediyor:

"Diyarbakır'da yaşayanların %87.35'i yoksulluk sınırının altında, açlık sınırında. 127 bin çalışanına karşılık 311 bin insanımız işsiz. Kişi başına düşen konut alanı Türkiye geneli için 20.29 metrekare iken bu oran Diyarbakır'da 12.9 metrekare." (aynı yerde)

Evet, komisyon sorunun gerçek nedenini ve sorunun kendisini gizlemeye çalışmasına rağmen, Kuzey Kürdistan'da, Kürt halkının yaşadığı sefaletin boyutunu –ki durum gerçekte daha kötüdür– Diyarbakır somutunda ortaya koyarak, bazı gerçeklere de dikkat çekmiştir.

Diyarbakır, Kulp ve Lice'deki "incelemeler"den sonra, komisyon Dersim, Hakkari ve Şırnak'ta "incelemelerde" de bulunmak için hazırlıklara başladı. Daha sonra ise meclisin yoğun çalışmaları gerekçe gösterilerek bu seyahat ertelendi.

Dersim, Hakkari ve Şırnak'a seyahat yerine, ABD'ye seyahat gündeme geldi. Amerikan Büyükelçiliği'nin daveti üzerine Haşim Haşimi'nin de içinde yer aldığı bir heyet Amerika'ya gitti. Verilen bilgilere göre 16 günlük gezi, Temmuz sonu için planlanmış, daha sonra ise 4 Eylül tarihine ertelenmişti.

Haşim Haşimi'nin bu heyetle Amerika'ya gitmesi sonrasında "TBMM Göç Araştırma Komisyonu" çalışmalarından herhangi bir ses çıkmadı. Ekim ayının sonuna yaklaştığımız bu günlerde, komisyonun çalışma süresi olan üç aylık süre de dolmuş durumda. Sonuçta, değişen bir şey olmadı.

28 Ekim 1997 ✕

NOT: Yazıyı yazdıktan sonra, "Göç Komisyonu" nun çalışmasının bir ay uzatıldığı ve komisyonun yeniden çalışmalarına başladığı haberi gazetelere yansıdı. Bu bir aylık çalışma döneminde değişecek olan tek şey, komisyonun verileri olacaktır...

“Köye dönüş” aldatmacası ve “Köy Kent Projesi”

“Köye dönüş” aldatmacasının kısa geçmişi, RP-DYP hükümetinin kuruluşunun kısa süre sonrasına kadar uzamaktadır. Bu aldatmacanın mucidiyse doğrudan MGK’dır.

İşin özünde, koruculaştırmanın bir başka ad altında yapılmasından başka bir şey olmayan “köye dönüş projesi”; RP-DYP hükümetinin kurulması sonrasında, Başbakan Erbakan’ı ziyaret eden Genelkurmay Başkanı Orgeneral Karadayı’nın Erbakan’a, “*Gidin halka müjdeyi verin, biz bunu en güzel şekilde sağlayacağız.*” diye teminat vermesiyle kamuoyuna yansıdı.

Erbakan’ın kamuoyuna açıklamasından sonra, “köye dönüş projesi”nin tüm sahtekarlıklara rağmen koruculaştırma projesi olduğu kısa zaman içinde ortaya çıktı.

Büyük çabalarla şişirilen “Güneydoğu için paketler” balonları da kısa sürede patladı. Söz konusu paketlerde, trilyonlarca para ayrıldığı söylenen “Güneydoğu”ya tek kuruş gitmezken, paketlerden yine Kürt halkına baskı, zulüm, sürgün ve katliamlar çıktı.

“Köye dönüş projesi”nin bütünüyle yalan olmadığını göstermek için hakim sınıflar “örnek Köyler” inşa etmeye başladılar. Hakkari, Van, Kars gibi illerin değişik yerleşim alanlarında prefabrik evler yapılmaya başlandı, bazı yerlerde yapıldı da.

RP-DYP hükümetinin tüm çabalarına –birkaç köyün koruculuğu kabul edip köylere dönmelerinin dışında– rağmen, “köye dönüş projesi” amacına ulaşamadı.

Kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında hükümet olma dalaşının önplana çıktığı 1997 yılının ilkyarısında bu konu hemen hemen unutuldu. “Köye dönüş” sorunu, Anadol-D hükümetinin kurulmasıyla birlikte yine gündeme geldi.

Anadol-D hükümeti, güvenoylaması bile yapılmadan Başbakan Yardımcısı Ecevit başkanlığında bir heyeti Diyarbakır’a gönderdi. Bu, son yıllarda yeni kurulan bütün hükümetlerin şov yapma geleneğinin sürdürülmesiydi.

Söz konusu heyetin çalışmaları sırasında Ecevit’in, köylerinin yakılıp yıkılarak boşaltılması sonucu köylerinden sürgün edilen köylülere, “geri dönüş” için sunduğu iki “seçenek” şöyleydi:

“Köylere ayrılmak zorunda kalanlar için şu seçenekler mümkündür:

-Güvenliğin sağlandığı yere geri dönmek isteyenlere gereken yardımın yapılması.

-Köyüne dönmek istemeyen, kentte kalmak isteyenlerin geçimlerini sağlayabilecekleri yatırımlar için teşvik sağlanması.” (Milliyet, 7 Temmuz 1997)

Köylülere, köylere geri dönüş için bu seçeneklerden bahseden faşist Ecevit, geçmişten beri savunduğu “köy kent projesi”nden de bahsetti.

Diyarbakır gezisi sonrasında, “köye dönüş projesi”ne, Ecevit’in yıllardır savunduğu “köy kent projesi” de eklenerek “köye dönüş” yalanı daha fazla propaganda edilmeye başlandı.

5 Ağustos’ta yapılan “Bakanlar Kurulu” toplantısında, Diyarbakır’a giden heyetin “**Güneydoğu Alt Komisyonu**” olarak görev yapması kararlaştırıldı. Bu arada Ecevit başkanlığında, “**Doğu ve Güneydoğu illerinde uygulanacak Kalkınma Programlarının ve Yerleşme Hareketlerinin Takibi ve Koordinasyon Kurulu**” ya da kısa tanımıyla “**Koordinasyon Kurulu**” oluşturuldu.

“Koordinasyon Kurulu”nun 11 Ağustos’ta yapılan ilk toplantısında Ecevit, hükümetin köylere göç etmek zorunda kalanların önüne üç “seçenek” sunduğunu açıkladı. Buna göre söz konusu “seçenek”ler şöyledir:

“Birincisi, güvenliği tam olarak sağlanmış, ekonomik imkanları bulunan köylere geri dönmeleri sağlanacak. Bunu istemeyip bulunduğu yerlerde kalmak isteyenlerin istihdam ve barınma sorunları için devlet yardımı olacak. Bunun dışında Hazine’ce sağlanacak yerlerde tarım ve hayvancılık yapabilecekleri yeni toplu yerleşim merkezleri kurulacak. Bu araziler kendilerine verilecek, üretim kooperatificiliği teşvik edilecek.” (Hürriyet, 12 Ağustos 1997)

Burada ortaya konan ilk iki “seçenek” öz itibarıyla Ecevit’in Diyarbakır gezisinde ortaya koyduğu “seçenek”lerdir. Aradaki fark, sadece değişik formüle edilmesidir.

Üçüncü “seçenek” olarak ortaya konan düşünseyse, gerçekte Ecevit’in “köy kent projesi”nin Kürt ulusundan köylülere “seçenek” olarak sunulmasıdır.

Ecevit’in hükümet adına ortaya koyduğu bu “seçenek”ler, öz itibarıyla sahtekarlık ve yalanlardan ibarettir. Kürt köylülerinin dikkatlerini temel sorunlardan uzaklaştırmak için ortaya atılan “seçenekler”dir bunlar.

Bu üç “seçenek”, Kuzey Kürdistan’da faşist Türk devletinin Kürt ulusuna karşı yürüttüğü haksız ve gerici savaşın sadece sonuçlarından biri –göç sorunu– için sunulan “seçenekler”dir. Bu “seçenek”lerin hiçbiri Kürt

ulusundan köylülerin sorunlarına gerçek anlamda çözüm getiremez.

Hakim sınıflar, sorunların sebebine değil, bazı sonuçlara göstermelik olarak "çözüm" getirme yanlısı görünmektedirler. Ecevit tarafından "seçenek" olarak ortaya konanlar, gerçekte, "köye dönüş" e de çözüm getirmeyen, getiremeyecek olan "seçenek"lerdir. "Köye dönüş"ten bahsedip, kitleleri merkezi köylerde birleştirmeye çalışmak, bu konudaki tavırlarının sahtekarlık olduğunu en başında ortaya koymaktadır.

Çünkü, **Kürt ulusundan köylüler için, onlar doğrudan devletle işbirliği içinde değilse -ki yerlerinden sürgün edilmelerinin temel nedeni budur-, hiçbir yerleşim alanı güvenli değildir.** Bu yüzden de "güvenliği tam olarak sağlanmış" köylerden ve mezralardan bahsetmek, faşist Türk devletinin Kuzey Kürdistan'daki baskılarını, zulmünü gizlemekten başka bir anlam gelmiyor.

Hakim sınıflar için "güvenlikli" olan yerler, en iyi ihtimalle askeri kışlalardır. Ordusuyla, özel timiyle, korucusuyla işgal ettiği yerleşim alanları hakim sınıflara göre "güvenlikli" olabilir. Buysa, Kürt ulusundan işçi ve emekçiler için, güvensizliğin temel nedeni, kaynağıdır. Çünkü, onları evinden, barkından eden, mezralarını, köylerini yakan, kendisiyle işbirliği yapmayanları ya sürgün eden, ya da katleden güçler tam da bu güçlerdir.

Kuzey Kürdistan'da, Kürt ulusundan insanlar için ne güvenliği sağlanmış köyler var, ne de bu köylerde, köylülerin "ekonomik imkanları" vardır. Tarlası yakılıp elinden alınan, evi barkı yakılıp yıkılan ve ekmek alacak parası bile olmayanların ekonomik imkanlarından söz edilemez.

Göç etmek zorunda kaldıkları kentlerde, karınlarını doyurabilmek için çöplüklerde yiyecek toplamak zorunda kalan insanlara, böylesi bir "seçenek" sunmak, ancak burjuva politikacılarının mahareti olabilir.

Varsayalım ki, dört milyon civarında olan sürgündeki

bu insanlar arasından on ailenin, yüz ailenin ekonomik durumu köylerine dönmeye elversin. Bu, neyi değiştirir? Böyle bir durum, belki hakim sınıfların demagojik propaganda malzemesi olabilir. Ancak geriye kalan binlerce aile açısından hiçbir sorun çözülmeyecek, durumda değişen hiçbir şey olmayacaktır!

Denecek ki, sözkonusu edilen köylülerin ekonomik durumu değil, sözkonusu köylerin ekonomik imkanlarıdır. O zaman da sormak gerekiyor. Köylerin ekonomik imkanları nedir? Coğrafik yerleşim alanının tarıma ve hayvancılığa elverişli olması mıdır? Örneğin, tarlaların genişliği, sulanabilirliği vb.; kaldı ki, yapılan bu da değil.

"Köye dönüş"le sözkonusu edilen, herkesin kendi köyüne dönmesi değil midir? Eğer herkes, göç etmek zorunda kaldığı mezrasına, köyüne dönme imkanına sahip değilse, o zaman "köye dönüş"ten bahsetmek sahtekarlık değil de nedir?

Nereden bakılırsa bakılsın, hakim sınıfların sahtekarlıkları ortadadır.

Eğer "köye dönüş" sağlanmak isteniyorsa, bunun en temel ve ilk adımı: Kuzey Kürdistan'da faşist Türk devletinin Kürt ulusu üzerindeki baskılarına son verilmesi; Kürt ulusundan işçi ve emekçilerin güvenliğini ortadan kaldıran ve her gün onlara zulmeden faşist Türk ordusunun ve bilcümle "güvenlik" güçlerinin Kuzey Kürdistan'dan defolup gitmesidir. Bunu da faşist devlet yapmaz. Dolayısıyla güvenliğin sağlanması sorunu, bu faşist devletin tüm kurumlarıyla yıkılması sorunuyla içiçe geçmiş olan bir sorundur.

İçi açılmayan, devletin nasıl bir yardım yapacağı belirtilmeyen ve herkesin kendisine göre yorumlayacağı ikinci "seçenek" de boş bir "seçenek"tir. Evini barkını yakıp yıktığı bu insanlara devletin yapacağını söylediği "yardım", kitleleri aldatmaya yöneliktir. Gerçekte sözkonusu yardım, devletin evi barkı olmayan, çadırlarda ve kulübelerde yaşamak zorunda kalan milyonlarca insana

na, ev yapıp oturma imkanını sağlamak mıdır? Sayısı bile belli olmayan milyonlarca işsize iş imkanı mı yaratacak? Bunları "yapacağım" dediğinde de, bunların gerçekleştirilebilmesi için ne kadar zaman ve kaynak gerekiyor?

Tüm bu sorulara doğru temelde verilecek cevaplar, hakim sınıfların ne kadar sahtekar olduklarını ortaya koyar.

Örneğin, evi barkı olmadığı için, çadırlarda, barakalarda yaşamak zorunda kalanlara nasıl yerleşim "imkanı" yaratıldığına bakalım.

Anasol-D hükümetinin kurulmasından sonra Kuzey Kürdistan'da heyetlerden geçilmez oldu. Hepsi de, artık "Güneydoğu" sorununa bir başka perspektifle yaklaşıldığını kitlelere empoze etme durumunda. Buna göre, "artık her şeyin şiddetle çözülmeyeceği, askerin üzerine düşen görev esas olarak yerine getirilmiş; geriye bölgenin ekonomik-sosyal alanlarda geliştirilmesi kalıyordu". Zaten bu hükümete göre "Doğu ve Güneydoğu"daki sorun da ekonomik, sosyal geri kalmışlıktan kaynaklanıyordu... "Kürt sorunu diye bir sorun yok, sorun terörle mücadele sorunu"ydü.

Bu yaklaşım temelinde Anasol-D hükümeti çalışmalarını yoğunlaştırdı. Bölgenin ekonomik, sosyal kalkınması için planlar yaptı. Bu planlar içinde "Toplu Konut" sorunu da var.

Göç ettiği yerlerde kalmak isteyenlere yerleşim imkanı sağlamak olarak gösterilen toplu konut projesinin, gerçekte hangi amaçla yapıldığı da bu arada açığa çıktı.

Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) bölgede, ortaya çıkan barınma ve altyapı sorununu "çözmek" için yürüttüğü çalışmalar ve inşa edilen konutlar, çadırlarda, barakalarda yaşamak zorunda olanlara değil, devletin güvenlik güçlerine, jandarma komutanlığına vb. tahsis edilmektedir.

Bunun somut örneği Eylül ayında yaşandı. TOKİ tarafından inşaatı çok önceden bitirilen konutlardan 329'u, "Güvenlik Güçleri"ne lojman olarak kullanılması için teslim edildi.

Toplam tutarı Eylül ayı itibarıyla 1 trilyon 375 milyar lira olan bu konutların parası TOKİ'ye, "Geliştirme ve Destekleme Fonu"ndan (GDF) ödenmiştir. Böylece, devletin bölgede neyi, nasıl geliştirdiği ve desteklediği de bir kez daha ortaya çıkmıştır. Devlet Bakanı Refaidin Şahin, yapılan bu satıştan sevinerek bahsetmektedir. Bunu yaparken takındığı şu tavır da, hakim sınıfların sahtekarlıklarını göstermektedir:

"Güneydoğu'da görev yapan pek çok güvenlik görevlisi ve jandarma mensubu, **uygun konut bulamadığı için ailesini götüremiyordu. Uzun süredir boş olan konutların** (abç) bu şekilde değerlendirilmesiyle, TOKİ'nin konutları satması da sağlanmış oldu." (Türkiye, 29 Eylül 1997)

Altını çizdiğimiz yerlere dikkatle bakılırsa, "Güneydoğu"da bu konutlar uzun zamandır yapılmış ve boş duruyormuş. Bu bilgi doğrudur. Bu bilgi, aslında "köy kent projesi"nin Kuzey Kürdistan'da nasıl işlediğini göster-

mektedir. Burada temel dert, Kürt ulusundan işçiler ve köylüler için güvenli alan yaratmak değil; devletin güvenliğini sağlayacak unsurların buralara yerleştirilmek için imkanlar yaratmaktır.

Demek ki, sorunun esas, konutların varlığı yokluğu değildir. Hakim sınıflar bir yanda "devlet yardım edecek" diyerek halka şirin görünmeye çalışırken, diğer yanda ise, yapılmış ve yapılacak konutlardan kazanç sağlamayı planlamaktadır.

Güvenlik konusundaki sahtekarlık, yardım konusunda da kendisini göstermektedir. Evini yıkıp köyünden sürgün et, ondan sonra da yardım adı altında onlara ev sat, parası olmadığı için krediyle borç ver ve kendine ekonomik olarak bağımlı kıl yaklaşımı, bu sahtekarlığın gerçek yanıdır.

Üçüncü "seçenek" olarak sunulan ise, "köy kent projesi"nin bir başka biçimde dile getirilmesidir.

Görüldüğü gibi, hükümetin savunduğu "köy kent projesi", Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusu üzerindeki baskı, zulüm siyasetinin sürdürülebilmesinin bir aracı olarak gündeme gelmiştir.

RP-DYP hükümeti döneminde gündeme getirilen "Örnek Köyler", bu sefer "köy kent projesi" adı altında piyasaya sürülmektedir.

Bu projeye de amaçlanan esas şey, koruculaştırma, Kürt köylülerinin daha kolay denetim altına alınması ve benzeridir.

"Köy kent projesi", köye dönüşün en baştan imkansız kılınması projesidir. Bu projenin gerçekleştirilmesi durumunda, köylüler, kendi köylerine değil, devlet tarafından tespit edilip dayatılan bir bölgeye gitmiş olacaklardır. Bu ise, köy boşaltmanın bir başka yöntemidir sadece.

Liberal burjuva siyasetçilerden bazıları bile, bu projeyi göç ettirmenin bir başka biçimi olduğunu söyleyerek hükümetin planını eleştirmektedir.

Anasol-D hükümeti tarafından uygulanmak istenen bu projenin Kürt halkı açısından ne anlama geldiğini, bizzat halktan birinin sözleriyle ortaya koyarsak şöyledir:

"Daha önce koruculuk için; işsizlik, korunmak gibi gerekçeler buldular. Bu sefer Köy Kent Projesi ile de koruculuğa yeni bir maske buldular. Bizi korucu yapmak için her yola başvuruyorlar." (Ö. Politika, 30 Temmuz 1997)

Doğrudur da. Kuzey Kürdistan'da, Kürt ulusuna karşı uygulanan baskı, zulüm, sürgün politikasının doğrudan uygulayıcısı olan faşist Türk devletinin politikasında temelden bir değişiklik olmadığı sürece, köy ve mezarlarından sürgün edilenlerin geri dönmelerinin gerçek koşulları yoktur.

Kürt ulusundan emekçiler, Anasol-D hükümetinin ve TC'nin sunduğu "seçenekler"e hayır deyip kendi kurtuluşlarını sağlayacak, ulusal baskıya tümüyle son verecek olan, değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin birliği ve ortak mücadelesi temelinde gerçekleşecek olan DEVRİMİ seçmelidirler.

1 Kasım 1997 ✘

Olağanüstü Hal'in olağan hali!

"OHAL" KALKMADAN!

"OHAL" KALKTIKTAN SONRA!!

Anasol-D hükümeti kurulduğunda, Olağanüstü Hal (OHAL) ile ilgili hükümet programının ilk taslağında yer alan "Olağanüstü Hali kaldıracak şartlar oluşmamıştır." formülasyonu, DSP'nin rötuşuyla, "OHAL'i kaldıracak şartlar **henüz tam olarak oluşmamıştır.**" biçiminde değiştirilerek mecliste onaylandı.

Hükümetin güvenoylaması dahi yapılmamışken Diyarbakır'a Ecevit başkanlığında gönderdiği heyetin çalışmaları sırasında, Başbakan Yardımcısı Ecevit, "Hükümet olunca son MGK'da alınan bu kararı önümüzde bulduk. Yeni bir çalışma yapma zamanımız yoktu. Onun için bu seferlik o kararnameyi Meclis'e sunma zorunluluğu duyduk. Fakat önümüzdeki aylar içinde OHAL'i ciddi olarak gözden geçireceğiz." (Milliyet, 7 Temmuz 1997) açıklamasında bulunarak, OHAL'in uzatılmasının MGK tarafından karar altına alındığını da dolaylı olarak ortaya koyuyordu.

MGK tarafından alınan bu karara uygun olarak da, 8 Temmuz 1997 tarihinde OHAL hakkında mecliste yapılan görüşmeler sonrasında, OHAL 4 ay daha uzatıldı. Buna göre Temmuz ayı sonundan itibaren, Kasım ayı sonuna kadar OHAL uzatılmıştı.

8 Temmuz 1997 tarihinde bir kez daha uzatılan OHAL, 19 Temmuz 1997 tarihinde 10 yılını da doldurdu. Daha önce 1979'da ilan edilen sıkıyönetim, ertesinde askeri cuntayla gelen Kuzey Kürdistan-Türkiye'nin her yerinde uygulanan sıkıyönetim ve 19 Temmuz 1987'de sıkıyönetim yerine gelen Olağanüstü Hal milletvekilleri tarafından o kadar kanıksanmıştı ki; 8 Temmuz 1997 tarihinde mecliste OHAL'in durumu görüşülürken, kimi milletvekili OHAL'in 14 yıldan beri, kimi de 18 yıldan beri yürürlükte olduğunu söyledi.

Söz konusu milletvekillerinden sonra konuşan İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu, bu açıklamaları düzeltme ihtiyacı duyarak şunları söyledi:

"1987 yılında ihdas edilen olağanüstü hal bugüne kadar 30 kez uzatılmıştır." (Hürriyet, 19 Temmuz 1997)

İçişleri Bakanı bu açıklamayı yaparak teknik bir düzeltme yapsa da, milletvekillerinin açıklamaları bir gerçeği ortaya koyuyordu: Adı, sıkıyönetim yerine Olağanüstü Hal olarak değiştirilmiş de olsa, gerçek yaşamda, uygulamada bir şey değişmemiştir. Değişen tek

şey, Türkiye'de sıkıyönetim kaldırılmış, Kuzey Kürdistan'da, sıkıyönetimin adı Olağanüstü Hal olarak değişmişti.

OHAL'in 10 yılı hakkında yazdığı yazıda bu gerçeği ortaya koyan F. Bildirici, Hürriyet gazetesindeki yazısında şöyle tavrı takınmaktadır:

"Aslında sadece sıkıyönetimin adı değişmişti. Sekiz yıl süren sıkıyönetime, olağanüstü hal adı verilmişti. Ve 10 yıl sonra yine aynı noktadayız. Ne yapsak, bu kez de olağanüstü halin mi adını değiştirsek?" (aynı yerde)

Anasol-D hükümetinin dört aylık icraatı, OHAL bağlamında tam da burada sorulan soruya uygun bir icraat olmuştur.

Ecevit'in, yukarıda aktardığımız tavrında ortaya koyduğu, "önümüzdeki aylar içinde OHAL'i gözden geçireceğiz" tespitine uygun olarak da OHAL, "gözden geçirildi"...

Bu "gözden geçirme" sürecinde Kuzey Kürdistan'a giden devlet ve hükümet yetkilileri, OHAL'in bu yıl kaldırılacağına propagandasını yaparak halka şirin görünmeye çalıştılar.

Ecevit, bir ara OHAL'in Kasım ayı sonunda ortadan kaldırılacağını bile açıkladı. Daha dikkatli formüle edenlerse, OHAL'in bu yıl kademeli olarak kaldırılacağını açıklarken, "inşallah" demeyi de unutmuyorlardı.

Ağustos ayı başlarında toplanan; "Terörle Mücadele Yüksek Kurulu (TMYK), Olağanüstü Hal Uygulaması'nın devamına güvenlik açısından gerek kalmadığını ve yıl içinde uygulamaya son verilmesini kararlaştırdı." (Hürriyet, 14 Ağustos 1997)

Burjuva medyaya yansıyan ve olumlu bir gelişme olarak da propaganda edilen bu ve benzeri haberler, kamuoyunda, OHAL'in gerçekten kaldırılacağı biçiminde bir etki bıraktı. Oysa, hakim sınıflar, OHAL yerine bir başka isimlendirmeyi bulmuşlardı bile: "Eşgüdüm Planlama Birimi". OHAL'in kaldırıldığını ilan ettiği iller için "Mücvir İl" tanımlaması ise zaten kullanılıyordu.

OHAL'in kaldırılacağı propagandaları sürerken, Eylül ayı sonunda yapılan MGK toplantısında, Batman, Bingöl ve Bitlis'te Olağanüstü Hal'in, 6 Ekim günü saat 17.00'den itibaren kaldırılması kararı alındı. Buna göre bu üç il "Mücvir İl" kapsamı içinde ele alınacak...

MGK'nın Ekim ayı sonundaki toplantısında ise, daha önce özellikle Ecevit tarafından propagandası yapılan, "Kasım ayında OHAL kalkacak" görüşünün de sadece bir yalan olduğu birkez daha ortaya çıktı. Bu toplantısında MGK, 30 Kasım 1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere, Olağanüstü Hal'i 4 ay daha uzattı. Bilindiği üzere, MGK formal olarak uzatma kararı almıyor, sadece: "4 ay daha uzatılması uygun bulunarak, bu görüşün Bakanlar Kurulu'na bildirilmesine" (Türkiye, 2 Ka-

sım 1997) karar veriyor... Bakanlar Kurulu da bu kararı kendi kararı olarak Meclise sunuyor ve Meclis tarafından onaylanıyor...

Bu sefer de böyle oldu. Böylece OHAL, Mart 1998 sonuna kadar yürürlükte kalmış oldu. Peki kaldırıldığı söylenen illerde OHAL gerçekten kalktı mı? Kısaca verilecek cevap, hayırdır.

Adı gitti kendisi kaldı!

OHAL'in kaldırıldığı söylenen illerden biri Mardin'dir. RP-DYP hükümetinin kurulmasından sonraki şovlarından biri de, Mardin'de OHAL'i kaldırdıklarını açıklamalarıydı. Buna göre bir yıldan fazladır Mardin'de OHAL kalkmış durumda. Gerçekte ise, diğer Kuzey Kürdistan illerinde olduğu gibi, Mardin'de de OHAL sürüyor.

Faşist Türk devletinin tüm "emniyet" güçleri, askeri, polisi, özel timi, korucusu ve bilcümle açık ve gizli güçleri, Kuzey Kürdistan'ın her yerinde olduğu gibi, Mardin'de de duruyor. Ve bu güçler, Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskıyı, zulmü dünden az uygulamamaktadır. Bu zulüm, Mardin'de dün olduğu gibi bugün de devam etmektedir.

Köylülerin geçim kaynağı olan bahçeler tahrip ediliyor, evler yıkılıyor, yiyecek ambargosu, hayvanların öldürülmesi ve tüm Kuzey Kürdistan'da yaşanan baskıların hepsi, Mardin'de de yaşanıyor. Bu yüzden de Mardin köylüleri: "Artık asker ve korucuların baskılarından bıktık. Tek geçim kaynağımız olan bahçelerimize rahatlıkla gidemiyoruz. Yollarımız kesiliyor. Sıra dayağından geçiriliyor. Bölgedeki operasyonlardan dolayı üzerimize kurşun yağıyor." (Ö. Politika, 20 Ekim 1997) diyerek durumlarını dile getirmeye çalışıyorlar.

Mardin'de OHAL'in kaldırıldığı söylendiği günden bugüne kadar, tutuklananların, gözaltına alınanların sayısı belli bile değildir. Askeri hareketlerin ve bu hareketlerde "terörist" diye öldürülen Kürt köylülerinin sayısı da belli değil. OHAL gitti, geldi "Mücvir İl", değişiklik sadece isimdedir, özde değil.

Batman, Bingöl ve Bitlis'te de durum değişik değildir. OHAL'in kaldırıldığı söylenen 6 Ekim 1997 tarihinden sonra geçen bir aylık süreçte yaşananlar, bu illerde de OHAL'in kaldırıldığının büyük bir yalan olduğunu ortaya koymaya yetti.

Kuzey Kürdistan'ın diğer illerinde olduğu gibi bu illerde de yaşam olduğu gibi devam ediyor. Yukarıda saydığımız ve saymadığımız tüm baskılar devam ediyor.

OHAL'in kalktığı yalanına inanan Bingöl'lü şoförler, "konvoy" uygulamasının devamı bağlamında: "Bize

OHAL'in kalktığını söylediler. Biz de sevindik. Belki koruculuk biter, bu yol işkencesi biter, gıda ambargosu biter diye düşündük. Ama OHAL Bingöl'de kalkmadı." (Ö. Politika, 13 Ekim 1997) diyerek, "umutlarının" boşa çıktığını söylediler.

Batman'da tüm diğer baskılar gibi, ormanların kesilerek yok edilmesi de devam ediyor. Her sene kış öncesi karakolların yakacak ihtiyacı gerekçe gösterilerek kesilen ormanlar, artık ticaret yapmanın, zenginleşmenin bir aracı olmuştur.

Bunun son örneği, Batman'ın Kozluk ilçesine bağlı Tımoq köyünde yaşandı. Askerler ve korucular, köylülere ait olan ağaçları zorla keserek satmış ve geliri aralarında paylaşmışlardır. İtiraz eden köylülere bir yandan dayak atılırken, diğer yandan da "tapunuzu gösterin" diyerek cevap verilmektedir... Tehditler, evlere karakol kurmalar, dayak, hakaret ve gözaltına almalar zaten günlük yaşamın parçası durumunda.

Batman'ın Beşiri ilçesine bağlı Ridvanê köyüne askerlerin baskın düzenlemesinin ardında köylüler, "OHAL kaldırıldıktan sonra bu tür uygulamaların son ereceğini düşünüyorduk. Ancak askerlerin son yaptıkları OHAL uygulamalarının süreceğini gösteriyor." (Ö. Politika, 20 Ekim 1997) diyerek durumu ortaya koyuyorlardı. Bitlis'te de durum 6 Ekim öncesi gibidir.

Burada aktardığımız ve atıfta bulunduğumuz uygulamaların gösterdiği gibi, OHAL kalktı dence de devam ediyor. Hakim sınıflar, OHAL'in kaldırıldığını, diğer illerde de kademeli olarak kaldırılacağını propaganda ederken andaki uygulamalardan herhangi bir değişikliğin olmayacağını da itiraf etme durumundadırlar. Gerçekte, OHAL'in sadece isimlendirmesinin değişeceği, değişik devlet ve hükümet yetkilileri tarafından dile getirildi, getirilmektedir.

Olağanüstü Hal'in sömürge valisi Aydın Arslan, OHAL'in uygulamalarının fiilen Batman, Bingöl ve Bitlis'te de devam edeceğini açıkça söyledi. Buna uygun olarak da, diğer tüm uygulamalar gibi, gıda ambargosu, seyahat yasağı, konvoy uygulaması, köylerin ve meraların mayınlanması vb. uygulamalar da bu illerde devam etti, ediyor.

Milli Savunma Bakanı İsmet Sezgin'in 1991'de Demirel hükümetinin İçişleri Bakanı olduğu döneme atfen söyledikleri şunlardır:

"O zaman İl İdaresi Yasasını çıkarabilseydik bu olabilirdi. (Söz konusu olan OHAL'in kalkmasıdır. /BN) O zaman bu yasa hazırladık, hükümetten de geçti. Ama yasalaşmadı. **Bu yasa ile OHAL yetkilerine lüzum kalmayacak, valilerin ve kaymakamların yetkileri artırılacaktır. Tek elde toplanan yetki ve sorumluluklar dağıtılmış olacaktır.**" (abç) (Türkiye, 7 Eylül 1997)

Evet, gerçekten de değişecek olan tek şey, OHAL yetkilerinin bir elden birçok ele dağıtılmasıdır. Bir başka deyimle bu İl İdaresi Yasasına göre, bir OHAL Valisi yerine çok OHAL Valisi oluşturulacaktı.

İsmet Sezgin'in bahsettiği geçmişte hükümetten geçen ama yasalaşmayan İl İdaresi Yasası belki çıkmadı ama, bunun yerine, hemen hemen aynı içerikle bir baş-

ka yasa, RP-DYP hükümeti döneminde çıktı. Bunun bilincinde olan İ. Sezgin, devamla şunları söylemektedir:

"1996'da çıkarılan bir yasa ile valilere bazı yetkiler verildi. Askeri birlikleri davet etme, operasyon yapılmasıyla falan ilgili yetkiler. Bazı yasalarda değişiklikler de yapıldı. Kişisel kanım bu değişikliklerin yeterli olacağı merkezinde. **Bunlar iyi ellerde uygulanabilirse OHAL'e lüzum kalmadan durumun sürdürülebilmesi mümkün olur.**" (abç) (aynı yerde)

Yasal değişikliklerin OHAL uygulamasını devam ettirmeye yeteceği, burada açıkça dile gelmektedir. Hakim sınıfların andaki sorunu, bu yasaların istendiği gibi uygulanabilmesini sağlayacak "iyi eller" in tespiti ve tayini sorunudur. Bunu gerçekleştirmek için de birçok ilin valisi değişti, "iyi eller" Kuzey Kürdistan illerine atandı. Valiler atandı da, bunların atanması tek başına yeterli bir önlem olarak görülüyor. Bu yüzden de, uygulamaları denetleyen ve koordine edecek bir yapılanmaya gidilmektedir. "Eşgüdüm Planlama Birimi" adı verilen bu yapılanma, aslında OHAL'in bir başka türlü isimlendirmesidir.

Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, OHAL'in kalkmasının koşullarının nasıl oluşacağına ilişkin yaptığı bir konuşmada şunları söylemektedir:

"Gerek güvenlik güçleri arasında gerek güvenlik güçleriyle idari makamlar arasında eşgüdümü etkin biçimde sürdürecektir önlemlerin yürürlüğe konulması koşuluyla OHAL uygulamasına bu yıl içinde son verilmesi mümkün olacaktır." (Hürriyet, 14 Ağustos 1997)

Hakim sınıflar şimdi bu "Eşgüdüm"ün planları peşinde. Henüz istedikleri biçimde işi örgütleyemediklerinden olacak ki, 6 ilde OHAL'i 4 ay daha uzattılar. Koşullar, henüz OHAL'in laf düzeyinde de olsa kaldırılmasına elverişli değil...

Batman, Bingöl ve Bitlis'te OHAL'in kaldırıldığını söylemek büyük bir sahtekarlıktır. Bu sahtekarlık, OHAL'in kademeli olarak kaldırılacağı propagandasında da kendisini ortaya koymaktadır. Bir yandan OHAL'in kaldırılacağı propaganda edilirken, diğer yandan OHAL, koruculuk gibi uygulamalar Karadeniz'e doğru genişletilmektedir.

Adı OHAL, Eşgüdüm Planlama Birimi, Mücavir İl ya da ne olursa olsun bu yapılanmalar, sömürgeci faşist Türk devletinin Kuzey Kürdistan'da sürdürdüğü haksız, gerici savaşın varlığını ortadan kaldırmamaktadır, bilakis bu haksız, gerici savaşın değişik isimler altında sürdürülmesinin kanıtlarıdır.

Hakim sınıfların "Olağanüstü Hal"i Kuzey Kürdistan'da yaşanan "olağan hal" olmuştur. TC'nin kuruluşundan bugüne dek, Kuzey Kürdistan'da "olağan hal", hemen hemen hiç yaşanmamıştır. Sıkıyönetimler ya da olağanüstü yönetimler, katliamlar, sürgünler ve ulusal zulmün her türü, Kuzey Kürdistan'da yaşanan gerçekler olmuştur.

OHAL kalktı, kalkıyor demagojileri de faşist Türk devletinin gerçek, barbar yüzünü gizleyemiyor.

Sekiz yıllık eğitim ve zorla asimilasyon politikası

MGK'nin 28 Şubat '97 tarihli toplantısında alınan kararla "*Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu temel eğitim*" gündeme kondu. Kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında yürüyen iktidar dalaşında, kışlacı, kemalist kesimin RP-DYP hükümetine son verme çabalarının bir aracı olarak kullandığı sekiz yıllık kesintisiz eğitim; "*laik ve demokratik*" cumhuriyeti tehdit eden ve "*PKK'dan da tehlikeli hale gelen*" irticaya karşı, "*devleti ve milletiyle bölünmez bütün*" olan TC'yi "*savunmanın*" denek taşı haline getirildi.

Bu konunun gündeme gelmesi öncesinde, eğitim sorununu aklına bile getirmeyenler, ne kadar "ulusal kahraman" olduklarını diğerlerine gösterircesine, "*laik ve demokratik cumhuriyet*"in "baş neferleri" oluverdiler...

Böylece, sekiz yıllık kesintisiz eğitimin savunuculuğu konusunda, TC'nin tarihinde görülmemiş bir yarış başladı. Bu yarışa, işçi sınıfının "temsilcisi" geçinen işçi sınıfı düşmanı sendikalar katıldığı gibi, kuşkusuz kendisine sosyalist yaftasını takan, kemalist İş(birlik)çi Partisi gibi örgütler de katılmadan edemezdi. Bu karşıdevrimciler, bir yandan MGK'ya akıl verirken, diğer yandan da MGK kararlarının "Devrimci Cumhuriyet"in programı olduğunu kitlelere empoze ettiler.

Türk devletinin, faşizm karanlığını içlerine o kadar sindirmişlerdir ki, dinci faşizm karanlığına karşı, kemalist faşizmin karanlığını "aydınlık" diye göklere çıkardılar.

Bir yanında "laiklik", demokrasi, çağdaş uygarlık vb. adına konuşan kemalist faşistlerle, diğer yanında insan hakları, din ve vicdan özgürlüğü vb. adına konuşan dinci faşistlerin iktidar dalaşında bu raundu kemalist faşistler kazandı. RP-DYP hükümeti gitti, yerine MGK icazetli Anadol-D hükümeti kuruldu.

Bu hükümetin ilk ele aldığı konu da doğal olarak sekiz yıllık kesintisiz eğitim sorunu oldu. TBMM ahırında uzun tepişmeler sonrasında, 16 Ağustos 1997 tarihinde "*Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu temel eğitim*"te ilgili yasa tasarısı yasalaştı. Bu yasa, Cumhurbaşkanı Demirel tarafından hemen onaylandı. Böylece yasa 17 Ağustos'ta Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Yasanın yürürlüğe girmesinin hemen ertesinde, sekiz yıllık kesintisiz eğitimin 1997-1998 öğretim yılında nasıl uygulanacağı üzerine tartışmalar öne çıktı. Uygulama konusunda hükümetin önüne en önemli sorun olarak çıkan engel, bu yasayı uygulamanın koşullarının yaratıl-

masının maddi yanıydı. Yapılan hesaplara göre, sekiz yıllık kesintisiz eğitim yasının uygulanabilmesi için 1.5 katrilyon liralık maddi kaynağa ihtiyaç vardı.

Yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, hükümet "sekiz yıllık eğitim için fon" ya da "destek" adı altında peşpeşe zamları dizdi...

Hükümet bir yandan zam yağmuru yağdırırken, diğer yandan da eğitimin sadece devlete bırakılamayacağı, bunun herkesin sorunu olduğu, devlet-millet elele verirse 2000 yılına kadar geçiş dönemini gerçekleştirebilecekleri ve bunun için halktan destek vermesi çağrılarını yaptı.

"Laik ve demokratik cumhuriyetin" sadık vatandaşları arasında bu sefer de para yardımı, okul yaptırma, arsa verme vb. işlerde yarış başladı... "Ulusal kurtuluş mücadelesinin" galipleri arasında, bugüne kadar tanınmamış onlarca "ulusal kahraman" piyasaya çıktı! Milyarlar aktı devletin kasasına. Ne kadar da çok "eğitim-sever varmış" diye şaşırınlar da olmuştur elbet...

Kısaca özetlediğimiz bu gelişmeler sonrasında Anadol-D hükümeti, sekiz yıllık kesintisiz eğitimi uygulayan hükümet olarak, "*Harf Devrimi ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu'ndan (Öğretimde Birlik) sonra Cumhuriyet tarihinin en büyük eğitim reformu*"nu gerçekleştirdiklerini, ne kadar çağdaş, demokrat ve toplumu ileriye götürecek kaliteye sahip olduklarını öve öve bitiremediler.

Yasa nasıl bir yasadır? Övülen nedir?

Yasanın özü, tek cümleyle ifade edilirse, zorunlu ilköğretimde 5 yıllık kesintisiz zorunluluğu, 8 yıllık kesintisiz zorunluluğa dönüştürmedir. Dinci kesimle kemalistler arasındaki çelişki, bu sekiz yıllık eğitimin kesintisiz olup olmamasıdır. Kesintisiz olması pratikte, imam hatip okullarının orta kısımlarının kapanması anlamına geliyor.

Hemen hemen tüm gelişmiş kapitalist ülkelerde zorunlu temel eğitim, 9 ile 12 yıl arasında değişmektedir. Osmanlı döneminde bile, II. Mahmut, 1824'te bir فرمان çıkararak temel eğitimi 8 yıla çıkarmıştır.

Övülen sekiz yıllık zorunlu temel eğitim, 24 Haziran 1973 tarihini taşıyan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası'nda bulunmaktadır. Bu yasanın uygulanmaması, "*şartlar yok*" gerekçesiyle olmamıştır. 16 Haziran

1983'te yasada yapılan bazı değişikliklerle temel eğitimin yalnızca ilkokul bölümünün zorunlu olduğu belirtildi. Bu değişikliklerle sekiz yıllık zorunlu eğitim donduruldu. Bu, Türkiye genelinde andaki durumun kabulüyen, özellikle Kuzey Kürdistan'da yoğunlaşan Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'nda sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulandı.

Hükümetin ve bilcümle kemalistlerin bu yasaya övgüsü gerçekte boştur. Bunlar daha, 5 yıllık zorunlu eğitimin koşullarını bile gerçekleştirememişlerdir.

Bu yasa, gerçekte kemalist faşistlerin dinci faşistlere karşı iktidar mücadelesinde başvurduğu bir araçtır. İmam hatip okullarının orta kısımlarını kapatıp, dinci faşist yerine kemalist faşist yetiştirmenin ve böylece kemalist faşist diktatörlüğü yaşatmanın araçlarından biridir bu yasa. Bu konuda **temel sorun, kaç yıl eğitim sorunu değil, ne için, neyin eğitimi sorunudur...**

Bu yasa çıkmadan önce ve çıktıktan sonra da TC'nin eğitiminin amacı değişmemiştir. "Milli Eğitim Kanunu"nun "Genel Amaçlar" başlıklı ilk maddesinde eğitimin amacı şöyle ortaya konmaktadır:

"Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasasının başlangıcındaki temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen, bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek."

Kısacası, TC'de eğitimin amacı faşist Türk devletine karşı "görev ve sorumluluklarını bilen", onu, "daima koruyan ve yücelten" ve "Atatürk milliyetçiliğine bağlı" insanlar; daha Türkçesi, ırkçılığı, Türk olmayanlara düşmanlığı ve devlet her şeye kadir, her şeyden üstündür düşüncesine sahip olan köleler yetiştirmektir.

Bu amaçla da sekiz yıllık kesintisiz eğitim yasası çıkarıldı ve uygulanıyor. Türk şovenizmiyle uyutulan "ulus köleleri" yetiştirmede, büyük ölçüde başarılı da oluyorlar. Hakim sınıfların kemalist kesiminin övünmesinin temelinde yatan gerçek de budur. Bu yasanın ne laiklikle, ne de demokratik olmakla hiçbir alakası yoktur.

Ulusal baskının bir aracı olarak sömürgeci eğitim...

Kemalist neviden faşist insanlar yetiştirme amaçlı ve içerikli bir eğitim, ezilen ulus ve milliyetlerden insanlar için zorla asimilasyon ve ulusal baskı

demektir.

En baştan ulusal kimliği, milliyeti reddedilen insanlar, okullarda, devletin resmi dili olan Türkçe ile öğrenim görmek zorunda bırakılmaktadırlar. Ezilen ulus ve milliyetlerden insanlar, "ya Türkçe öğrenim görüp Türkleşirsin, ya da sana eğitim hakkı yok" ikilemiyle karşı karşıyadırlar. Kendi anadillerinde öğrenim hakları ellerinden alınmıştır.

Tüm baskı ve zorluklara karşın okula gidenler, her gün "Türküm, doğrudum, çalışkanım", "varlığım Türk varlığına armağan olsun"u, istemeseler de söylemek zorunda bırakılmaktadırlar. Haftada en az iki kere, ulusal baskıyı uygulayanların ulusal marşını, "istiklal marşı" nı söyleme durumundadırlar.

Derlerde ise TC'ye yapılan bu "bağlılık yeminleri"nin "tarihi geçmişi" öğretilmektedir. Ergenekon'dan Asena ile yola çıkılır, gelinir "Anadolu"ya ve uzanılır Adriyatik'e kadar. İnsanlığın geldiği köken, tüm dillerin kaynağının Türkçe olduğunu savunan "Güneş Dil Teorisi"ndeki gibi ortaya konur.

Hele bir de sıra 20. yüzyıla gelirse, Türklüğün, en başta da Atatürk'ün yüceliği, kahramanlığı, zekiliği vb. vb. konularında öyle destanlar anlatılır ki, 6-11 yaşları arasındaki çocukların bu destanlarla aldatılması, daha doğrusu uyutulması hedefine ulaşılır.

Hakim sınıflar, sadece anlatılanlara inanan insanlara değil, onların dediklerini itirazsız kabul eden, kendilerini Türklüğün temsilcisi olarak gören, Atatürk'ün yolunda yürürken tüm varlığını Türk varlığına armağan edecek; ırkçı, şoven insanlara ihtiyaç duymaktadır. Bunu sağlamanın bir sonraki adımı ise, Türkiye Cumhuriyeti devleti sınırları içinde yaşayan herkesin, Türk olduğunun kafalara empoze edilmesidir.

Böylece, kendi anadillerinde eğitim hakkı ve imkanı olmayan ezilen ulus ve milliyetlerden çocuklar, gençler, kendi ulusal kimlikleri, kökenleri inkar ettirilip zorla Türkleştirilmektedirler.

Deniz Baykal'ın bu eğitim yasasını savunduğu bir konuşmasında söylediği gibi, hakim sınıflar için sekiz yıllık eğitim, "uluslaşma projesidir". Somut olarak bu, Türk olmayan ulus ve milliyetlerden insanların Türkleştirilmesi anlamına gelmektedir. Bunların uluslaşmadan anladıkları, ezilen ulus ve milliyetlerin inkarı ve ezilmesidir.

Sekiz yıllık eğitimle ilgili tüm tartışmalarda sorun, sadece imam hatip okulları ne olacak sorunu temelinde tartışılmıştır. Sekiz yıllık eğitimin kesintisiz olmasından yana olanların, beş artı üç formülünden yana olanların, ya da ara formüller önerenlerin hepsi de, ezilen ulus ve milliyetlerin inkarı, ezilmesi ve bunların çocuklarının Türkleştirilmesi konusunda özde aydınlardır. Hepsisi de Türk şovenizminin bayraktarlığını yapmaktadırlar.

Kuzey Kürdistan'da sömürgeci kışla eğitimi...

Her şeyden önce bilince çıkarılması gereken, faşist Türk devletinin ulusal zulmü en yoğun uyguladığı ve buna bağlı olarak da, eğitimde en yoğun Türkleştirme politikasının da uygulandığı alanın Kuzey Kürdistan olduğudur.

Eğitim alanındaki zorla asimilasyon burada kendini çok açık gösterir. Çoğu okullarda öğrencilerin hepsi Kürt kökenliyen, hatta yasak olduğu halde, öğretmeni anlamak için kendi aralarında Kürtçe konuşurlarken, onlar için yabancı dil olan Türkçe'yle Türklüğün yüceliği, Atatürk'ün ululuğu empoze edilir. İlkokul birinci sınıfa kadar tek kelime Türkçe bilmeyenlere, Kürt diye bir şeyin olmadığı, onların aslında dağ Türkü olduğu öğretilir. Tüm bunlar değişik biçimlerde, bazen açık şiddete varan, bazen "babacan" tavırlarla uygulanır.

Faşist Türk devletinin zorunun, şiddetinin, açık savaşa dönüşmediği "normal" koşullarda da, Kürt ulusundan çocukların beyinleri kemalizmle yıkanmaya çalışılır, TC'nin kuruluşundan bu yana da çalışılmıştır.

Kuzey Kürdistan'da ulusal mücadelenin TC'ye karşı silahlı mücadeleye, ayaklanmaya dönüştüğü andan itibaren, açık silah zoruyla da Türkleştirme politikası uygulanmıştır.

1978 sonundan itibaren ilan edilen sıkıyönetim ve 12 Eylül 1980'de askeri cuntanın iktidara el koymasından beri, Kuzey Kürdistan'da hayat savaşa göre ayarlanmıştır. Eğitim de bu savaşa göre ayarlanmıştır.

Bugün Anadol-D hükümetinin övmekle bitiremediği sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitim, çoğunluğu Kuzey Kürdistan'da bulunan Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'nda (YİBO), 1983'ten beri uygulanmaktadır.

1984'te PKK tarafından silahlı mücadelenin başlatılması sonrasında ise, faşist Türk devleti her türlü barbarlığa başvurdu. Anda resmi açıklamalara göre, yakılıp yıkılan ve boşaltılan mezra, köy sayısı 3500'dür. Yerini yurdunu terketmek zorunda kalıp başka yerlere göç edenler, sürgünde bulunanların sayısı 4 milyon olarak hesaplanıyor.

Sürgün edilenler gittikleri yerlerde ne yerleşim alanı, ne iş alanı ve ne de çocuklar için okuma imkanına sahiptirler. Bir yanda insanlık trajedisi yaşanırken, diğer yanda ise, yine bu trajediyi yaşayan insanların hakim ulus dilinde de eğitim imkanının olmaması devlete sorun olmaktadır. Hepsi bir ağızdan "Toplumsal bir patlama olabilir! Aman hemen önlem alalım!" çığlıkları atmaktadırlar.

Bu önlemlerin başında gelen, Yatılı İlköğretim Bölge

Okulları'nın Kuzey Kürdistan'da çoğaltılmasıdır. Anadol-D hükümetinin sömürge sorumlusu faşist Ecevit, YİBO'lar hakkında şunları söylemektedir:

"2000 yılına kadar bu bölgede 250 bölge okulu açılmış olacak. Ayrıca 150 okul da yine bu yıl sonuna kadar faaliyete geçmiş olacak." (Ö. Politika, 12 Eylül 1997)

Kuzey Kürdistan'da YİBO'ların yapılmasının açıklaması, "Ulaşım ve güvenlik sorunu bulunan yer" olarak yapılmaktadır. Yani, Anadol-D hükümeti, Kuzey Kürdistan'da ulaşım ve güvenlik sorunu olduğunu teslim ediyor. Hakim sınıflar, işine geldiği yerde, örneğin "köye dönüş" aldatmacasında "güvenlik var" demektedirler. İşine gelmediği yerde de, YİBO'lar sorununda olduğu gibi "güvenlik yok" demektedirler. YİBO'lar sorunu tartışılırken olguyu teslim etme durumunda kalmaktadırlar.

Gerçekten de Kuzey Kürdistan'da güvenlik sorunu vardır. Ama bu güvenlik sorunu, Kürt ulusundan işçi ve emekçilerin güvenliği sorunudur. Bunun tek sorumlusu ve suçlusu faşist Türk devleti ve onun Kuzey Kürdistan'daki her türden gücüdür. Milyonlarca insanın güvenliğini tehdit edenler bunlardır.

Kemalist hakim sınıfların göklere çıkardığı ırkçı eğitimin sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz olmasının, gerçekte daha fazla ırkçılık ve şovenizm olduğunun bilincinde olmayan işçi ve emekçiler; kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında yürüyen iktidar savaşını, sanki kendi mücadelesiymiş gibi kavramakta, bu dalaşın şu veya bu yanında saf tutmaktadır.

Devlet Bakanı Salih Yıldırım tarafından verilen bilgilere göre bile, Kuzey Kürdistan'da 3223 okulun kapalı olmasının tek suçlusu, nedeni faşist Türk devleti ve onun ulusal zulmüdür. Köylerin yakılıp yıkılması, milyonlarca insanın sürgün edilmesi vs. vb. hepsinin sorumlusu suçlusu faşist Türk devletidir. Güvenliği olmayanlar Kürt ulusundan işçi ve emekçilerdir.

Kuzey Kürdistan'da kapalı okulların sayısı Devlet Bakanı Salih Yıldırım tarafından verilen verilere göre daha yüksektir. Yapılan tahmini hesaplara göre, kapalı okulların sayısı 5000 civarındadır. Kapalı okulların çokluğu gözönüne alınıp buna getirilecek çözüm de YİBO'lar olarak gösterilmektedir.

YİBO'lar, eğitim imkanı olmayanlara imkan sağlamak için değil, sömürgeci Türk hakim sınıflarının, kışla kültürünün, ırkçılığın, Türk şovenizminin beyinlere şırıngalandığı merkezler olarak planlanmaktadır.

YİBO'ların yanısıra Kuzey Kürdistan'da uygulanmak istenen bir yöntem de taşımali ilköğretim uygulamasıdır. Bazı yerlerde göstermelik uygulama olan taşıma sistemi –yani birçok köyden öğrencilerin, belli bir merkeze otobüs vb. araçlarla taşınarak okula götürülmesi–, "güvenlik" sorununa takılarak şimdiden iflas etmiştir.

Ulaşımın kolaylaştırıldığı ve imkanların yaratıldığı gelişmiş kapitalist ülkelerde, öğrencilerin otobüs, tramvay, metro vb. gibi ulaşım araçlarıyla 10-20 kilometre uzaktaki okula gitmeleri olağandır. Sömürgeci faşist TC şartlarında ise, çocuklar 3-4 kilometre uzaktaki okula gidememektedir. Taşımali sistem ancak savaşa en-

dekslenmiş bir eğitim düşündüklerinde akıllarına gelmektedir. Yoksa insanların okuyabilmesi, eğitim görebilmesi için değil. Bu sistem işlese de sorunun özü değişmemektedir. İster YİBO, ister taşımali, isterse de normal alışılmış okullar olsun, hepsi de sömürgeci TC'nin zorla asimilasyon politikasının uygulandığı alanlardır.

Eğitim savaşa endekslendiğinden, okullar, asker ve özel timlerin karargah olarak kullanması nedeniyle iki-üç ay geç açılmakta, ya da hiç açılmamaktadır, öğrenciler başka okullara –imkanları varsa– gönderilmektedir. Birçok okul yıllardır askeri karargah olarak kullanılmaktadır.

Öğretmen tayininde fiyasko!

5000 civarında okulun kapalı olduğu ve çoğunlukla da ilkokullarda birleştirilmiş sınıflar temelinde, 1'den 5. sınıfa kadar hepsine bir öğretmenin ders verdiği gerçeği gözönüne alınırsa; bunlara bir de sekiz yıllık eğitimin beraberinde getireceği değişikliklere bağlı olarak ihtiyaç duyulacak olan öğretmenlerin sayısının da yükseleceği hesaba katıldığında, Kuzey Kürdistan'da öğretmen açığı yaklaşık olarak ortaya çıkabilir.

Öğretmen açığının bilincinde olan Anasol-D hükümeti, sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitimi ne pahasına olursa olsun uygulama görevini, "emret komutanım" anlayışı temelinde yerine getirmek zorundaydı... Maddi destek kampanyasında milyarları kasasına dolduranlar, öğretmen açığını giderebilmek için de değişik yollara başvurdular.

İlk önce, Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen açığını kapatmak için "seferberlik" başlattı. Tüm öğretmenlerin yanısıra, emekli öğretmenlere de özel, resmi davetle göreve çağrı yapıldı. Hürriyet gazetesi bu çağrıyı "Kutsal çağrı" olarak gösterdi. Her "ulusal seferberlik"te yer alınır da bu "seferberlikte" nasıl geri kalınırdı? Sekiz yıllık eğitime katkı için emekli olma oranı yarı yarıya düştü. Emekli olan öğretmenlerdense yine verilen bilgilere göre, binlerce emekli öğretmen göreve geri döndü. Hürriyet gazetesi bu haberi, "Ata'nın öğretmenleri" başlığıyla verdi.

Eylül 1997'de 16 bin 351 öğretmen tayin edildi. Bunların 10 binini "Güneydoğu"ya tayin edilmişti. "Güneydoğu" diye lanse edilen bölgede eğitimin savaşa endekslili olduğunun bilincinde olan öğretmenler, tayin edildikleri yerlere –10 bin öğretmenin yarısından fazlası– eşlerinin durumunu gerekçe göstererek gitmediler. Böylece "Ata'nın öğretmenleri" propagandasının balonu da patladı.

Sömürge Valisi Aydın Arslan'ın düşük gösterdiği rakamlara göre bile, anda "Güneydoğu"daki öğretmen açığı 9000'dir. Bu hesaba, zaten açılma imkanı olmayan ve açmak istemedikleri okullar dahil değildir.

Anasol-D hükümeti, bu açığı maaş ve değişik gelirlerle doping yaparak kapatma yolunu denedi. Zaten son yıllarda Türkiye'de öğretmenlik yapanlara göre çok

daha yüksek maaş ödedikleri Kuzey Kürdistan'daki öğretmenlere özel zam yaptı. Bunun sonucunda da öğretmen açığı kapanmadı. Kısacası, Anasol-D hükümeti açısından tam bir fiyasko yaşandı.

Sonuç

Hakim sınıfların Cumhuriyet tarihindeki en önemli reformlardan biri olarak gösterdiği sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitim yasağı, kemalist faşistlerin dinci faşistlere karşı iktidar mücadelesindeki bir aracıdır sadece.

Özü ırkçı, şoven olan bir eğitimin 5 yıl yerine 8 yıl zorunlu ve kesintisiz olması, gerçekte ırkçılığın ve şovenizmin yoğunlaştırılması anlamına gelir. Kemalist faşizm, böylece daha çok ve daha yoğun olarak beyinlere şirngalanacaktır.

Bunun bir başka yanı da, ezilen ulus ve milliyetlerden çocukların, gençlerin Türkleştirilmesi politikasıdır. Bu politika, TC'nin eğitim politikasının da özüdür.

Kemalist hakim sınıfların göklere çıkardığı bu ırkçı eğitimin sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz olmasının, gerçekte daha fazla ırkçılık, daha fazla şovenizm olduğunun bilincinde olmayan işçi ve emekçiler; kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında yürüyen iktidar savaşını, sanki kendi mücadelesiymiş gibi kavramakta, bu dalaşın şu veya bu yanında saf tutmaktadır.

Bu tutum, gerçekte ne işçilerin, ne de emekçilerin çıkarıdır. İşçi ve emekçiler, kemalistlerle dinciler arasındaki dalaşta şu ya da bu taraftan yana olmak zorunda değildirler.

Ne biri ne de diğeri çözüm değildir! Çözüm, gerçekten demokratik içerikli ve her milliyete kendi ana dilinde eğitimdedir. Zorunlu devlet dilinin kalktığı, herkesin kendi anadilinde eğitim hakkına sahip olduğu, ulusal baskının, inkarın, zorla asimilasyonun ortadan kaldırıldığı bir eğitim; doğru ve yanlış bilimsel temelde birbirinden ayırmayı beceren; ırkçılığa, milliyetçiliğin her türüne karşı olan; insanlar arasında eşitliği, sevgiyi, kardeşliği savunan insanları yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim sistemi, eğitimin amacı olmalıdır.

Böylesi bir eğitim sistemi, burjuvazinin iktidarda olduğu hiçbir ülkede mümkün değildir. Kapitalizmin iktidarda olduğu hiçbir ülkede, ulusal baskı, ırkçılık ve milliyetçilik ortadan kalkamaz. Kapitalizmin kendisi bizzat ırkçılığın, milliyetçiliğin kaynağıdır.

İnsanlar arasında eşitliği, kardeşliği ve sevgiyi yaratma amaçlı bir eğitim, ancak sömürü sisteminin sürmesinden hiçbir çıkarı olmayan sınıfın, işçi sınıfının önderliğinde gerçekleştirilecek devrimlerin sonucu kurulacak iktidarlar şartlarında mümkündür.

Eğitimde de ulusal baskıya son!

Zorunlu devlet diline son! Herkese anadilinde eğitim hakkı!

Parasız ve demokratik eğitim!

11 Kasım 1997 ✕

Ekim Devrimi ve ulusal sorun...

Bu yıl; Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümü... 25 Ekim (7 Kasım) 1917'de, Bolşevik Parti önderliğinde Rusya proletaryasının sömürücü sınıfları alaşağı ederek kendi iktidarını kurmasıyla, Sosyalizm'in bir hedef olmaktan çıkıp elle tutulur bir gerçeklik haline gelmesinin 80. yıldönümü!

Dünya tarihinde, kapitalist dünyadan yeni sosyalist bir dünyaya doğru gidişin, köklü bir dönemecin 80. yıldönümü!

Emperyalizm çağında, emperyalist ülkelerde proleter devriminin ilk örneğinin, emperyalist ülkelerde proleter devrimleri çağının başlangıcının 80. yıldönümü!

Proletaryanın sınıf olarak devrime önderlik edebilmesinin ancak bolşevik tipte bir partiyle mümkün olabileceğinin pratikte de ispatının 80. yıldönümü!

Burjuvazinin egemenliğine ancak proletaryanın ve emekçi yığınların silahlı devrimiyle, şiddete dayanan devrimle son verilebileceğini pratikte de göstermenin 80. yıldönümü!

"Emperyalist savaştan ve onu kaçınılmaz olarak yaratan emperyalist barıştan, bu cehennemden bolşevik mücadele, bolşevik devrim olmaksızın kurtulanamayacağını" (Lenin) pratikte de göstermenin 80. yıldönümü!

Tüm feodal mülkiyet ilişkilerine son vererek köylülüğün, başta da yoksul köylülüğün kurtuluşunun yolunun gösterilmesinin 80. yıldönümü!

Kadının kurtuluşu sorununda, kadın ve erkek arasındaki tüm yasal eşitsizliklerin bir vuruşta ortadan kaldırılmasının ve kadınların gerçek kurtuluşunun yolunun açılmasının 80. yıldönümü...

Burada dile getirdiklerimiz ve dile getirmediğimiz daha birçok önemli kazanımların 80. yıldönümü olan 25 Ekim (7 Kasım) 1997, *"halklar hapishanesi"* Çarlık Rusya'da ezilen ulus ve milliyetlerin kurtuluşunun proletarya önderliğindeki devrimle gerçekleşmesinin; ezilen ülkelerde proletarya önderliğinde devrimler çağının başlangıcının da 80. yıldönümüdür.

Ekim Devrimi, kendisi bir dizi ezilen ulus ve milliyeti içinde barındıran Rusya'da, ezilen ulus ve milliyetlerin kurtuluşu için burjuva milliyetçiliğinin yerine proletarya enternasyonalizmini, burjuvazinin önderliği yerine proletaryanın önderliğini geçirerek bu alanda da çağ açtı.

Ekim Devrimi, Çarlık Rusyası'nda değişik ulus ve milliyetlerden halkların birbirlerine karşı sistemli bir biçimde kışkırtılması siyasetine; ezilen uluslar üzerinde kıyım ve pogromlara, halkların köleliği siyasetine; Şubat Devrimi ertesinde iktidara gelen burjuvazinin sahtekarlığına, ulusal çatışmaları körüklemesi ve halklar arasında güvensizlik yaratma siyasetine son vererek değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin karşılıklı güveninin yolunu açmıştır.

Bolşeviklerin ulusal sorundaki siyasetinin doğruluğu, kendisini çok kısa zaman içinde pratikte de gösterdi.

Ekim Devrimi'nin ve Bolşeviklerin doğru siyasetinin doğrudan sonuçlarından biri, değişik ulus ve milliyetlerin özgür koşullarda, özgür iradeleri ve özgür birliktelik temelinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kurulmasıydı.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kurulması, ezen ulusla ezilen ulusların olmadığı, tüm ulus ve milliyetlerin tam hak eşitliğine sahip olduğu çok uluslu bir devletin dünya tarihindeki ilk örneğini oluşturmuştur.

Ekim Devrimi sonrasındaki süreçte, yasal eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasıyla kalınmadı. Sovyet iktidarı, değişik uluslar ve milliyetler arasında gerçek yaşamda varolan eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için sürekli ve sistemli bir siyaset yürütmüş; bu doğru siyaseti pratiğe geçirerek, ekonomik ve kültürel vb. alanlarda aradaki farklılıkları büyük oranda kapatmıştır. Bu gelişme ve süreç, 1956'da yapılan SBKP 20. Parti Kongresi'nde Kruşçef önderliğindeki modern revizyonizmin iktidara gelmesiyle kapanmıştır.

Modern revizyonizmin iktidara gelmesinin ardından ulusal sorundaki siyasette de, marksist-leninist siyasetten uzaklaşmış ve süreç içinde yeniden ulusal çatışmalara yol açacak temeller yaratılmış; sosyalemperyalist devletin çöküşü sürecinde de ulusal çatışmalar yaşanmıştır. Kruşçef'le başlatılan süreç Gorbaçov'la sona ermiştir.

Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümünü kutladığımız bugünlerde, değişik ulus ve milliyetlerin özgür iradeleri ve birliği temelinde kurulan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin artık adı bile yok...

1980'li yılların sonları ve 1990'lı yılların başlarında

"SSCB"de yaşanan ulusal çatışmalar; tüm burjuvazi ve burjuva milliyetçileri tarafından, Sosyalizm'in ulusal soruna çözüm getirmediği, tek kurtuluşun, kapitalist düzende ve her ulusun kendi devletine sahip olması vb. biçimindeki görüşlere kanıt olarak ileri sürüldü, sürülüyor.

Burjuva milliyetçiliğinin tüm dünyada at oynattığı bu dönemde, tüm burjuvazinin ve burjuva milliyetçilerinin bu sahtekarlıkları; Ekim Devrimi'nin zaferinin, proletarya diktatörlüğünün kurulması, Sovyetler Birliği'nin yaratılmasının insanlık tarihi açısından köklü bir dönemeç olduğu tarihi gerçeğini ortadan kaldıramayacağı gibi ulusal sorunun çözümü bağlamında SSCB'nin kazanımlarını ve ulusal sorunun çözüldüğü gerçeğini de ortadan kaldıramaz.

Lenin'in deyişiyle Ekim Devrimi bir "başlangıç"tır:

"Ne kadar zamanda, ne zaman, hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna vardırırlar, bunun önemi yok. Önemli olan, buzun kırılmış, yolun açılmış ve gösterilmiş olmasıdır." (Lenin, "Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü" başlıklı konuşmasından...)

Ekim Devrimi'nin açmış olduğu yol bizim yolumuz, kazanımları kazanımlarımızdır. Ekim Devrimi, ulusal sorunun milliyetçi temelde çözülemeyeceğini, bu sorunun ancak proletarya önderliğindeki devrimlerle çözüleceğini açıkça kanıtladı. Bu, biz Kuzey Kürdistanlı komünistlere de yol göstermektedir.

Ulusal baskıya karşı mücadelenin gündemde olduğu Kürdistan'da, Ekim Devrimi'nin derslerinin, ulusal sorunda gerçek kurtuluşun ancak proletarya önderliğindeki devrimle mümkün olduğu doğru düşüncesinin kitlelere, en başta da kendisine marksist-leninist diyenlerle taşınması, kavratılması büyük bir önem taşımaktadır.

Bu görevin yerine getirilmesinin ilk adımı olarak, Ekim Devrimi'nin ulusal sorunda getirdiği, uluslararası düzeyde geçerli olan yeniliklerin neler olduğunu ve somut olarak Rusya'da ve Sovyetler Birliği'nde ulusal sorunun çözümü için neler yapıldığını genel hatlarıyla ortaya koymak gerekiyor.

Ekim Devrimi'nin dersleri ışığında ulusal sorun

Ekim Devrimi'nin en önemli sonuçlarından biri, ezilen ulusların kurtuluşu için emperyalizm öncesi kabul edilen tek yöntem olan burjuva milliyetçiliğine karşı, proleter enternasyonalizmi yöntemini pratikte hayata geçirmesidir.

Ekim Devrimi pratikte ezilen ulusların, halkların özgürlüğe kavuşmasında proleter enternasyonalist yöntemin tek doğru yöntem olduğunu ispatladı. Değişik uluslara ve milliyetlerden işçilerin ve köylülerin özgür iradeleri temelinde kardeşçe birliğinin; özgür irade ve enternasyonalizm üzerine kurulu birliğinin mümkün olduğunu; bunun gerçekleşebilmesi için ilk şartın **zoraki birliğin devrimle yıkılması** olduğunu; çok uluslu bir devlette merkezi iktidarı ele geçiren proletaryanın, bütün

ulusların ayrılma hakkını ve tüm milliyetlere tam hak eşitliğini pratikte tanıdığını, bu hakkın özgürce kullanılmasının şartlarını yarattığını açıkça gösterdi.

Ekim Devrimi bunu gösterdiği kadar, proleter enternasyonalizmi karşısında burjuva milliyetçiliğinin gericiliğini; ve genç Rusya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti'ne karşı, karşıdevrimci saldırıların birçok halde "milli ayaklanmalar" maskesi altında geliştiğini; emperyalizmin, proleter enternasyonalizmine karşı burjuva milliyetçiliğine sahip çıktığını gösterdi.

Ekim Devrimi, gerek emperyalizmle ezilen ülkeler bağlamında ulusal sorunu; gerekse çok uluslu devletlerde ulusal sorunu proleter dünya devriminin bir sorunu; emperyalizme karşı mücadelenin bir sorunu haline geldiğini pratikte gösterdi.

Stalin, Ekim Devrimi'nin dünya ölçüsündeki önemi hakkında şunları söylüyor:

"Ekim Devrimi'nin dünya ölçüsünde önemi esas olarak tam da şurada yatmaktadır ki, o;

1- Ulusal sorunun çerçevesini genişleterek, onu kısmi bir sorundan, Avrupa'da ulusal baskıya karşı mücadele sorunundan, boyunduruk altındaki halkların, sömürgelerin ve yarısömürgelerin emperyalizmden kurtuluşları genel sorununa dönüştürmüştür;

2- Batı'nın ve Doğu'nun ezilen halklarını, emperyalizme karşı muzaffer savaşın genel dalgası içine çekerek, bu halkların kurtuluşunu önemli ölçüde kolaylaştırmış ve bu kurtuluş için geniş olanaklar ve gerçek yollar açmıştır;

3- Bu sayede sosyalist Batı ve köleleştirilmiş Doğu arasında köprü kurarak yeni bir devrim cephesi inşa etmiştir, Batı'nın proleterlerinden, Rusya Devrimi aracılığıyla, Doğu'nun boyunduruk altındaki halklarına kadar varan yeni bir cephe, dünya emperyalizmine karşı bir cephe." (Stalin, Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, İnter Yayınları, sayfa 96-97)

Stalin'in Ekim Devrimi'nin dünya çapındaki önemi konusunda burada öne çıkardığı noktalar temel öneme sahiptir. Fakat bu noktalar, marksist-leninistlerin ulusal sorunu ele alış ve çözümü bağlamındaki tavrın ve Ekim Devrimi'nin genel geçerliliğe sahip derslerinin tümü değildir.

Ekim Devrimi'nin pratikte kanıtladığı en temel derslerinden biri de şudur:

*"Ulusal sorun ancak proleter devrimle bağlantı içinde ve proleter devrimin zemini üzerinde çözülebilir; Batı'daki devrimin zafer yolu, sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin emperyalizme karşı kurtuluş hareketiyle devrimci ittifaktan geçer. **Ulusal sorun, proleter devrim genel sorununun bir parçası, proletarya diktatörlüğü sorununun bir parçasıdır.**" (abç) (age, sayfa 232-233)*

Ekim Devrimi'nin kanıtladığı bu gerçeğin kavranması, günümüzde ulusal soruna doğru bir temelde yaklaşabilmek için büyük öneme sahiptir. Stalin'in burada ortaya koyduğu düşünce ve sonuç, kendine marksist-leninist diyenlerin ulusal soruna yaklaşımının nasıl olması gerektiğini de açıkça ortaya koymaktadır. Ulusal so-

run, proleter devrimi genel sorununun bir parçası, proleterya diktatörlüğü sorununun bir parçası, ona bağlı ele alınması gereken bir sorundur.

Her kim ki, marksist-leninist olduğunu söylüyor, fakat ulusal sorunu proleter devrime bağlı bir sorun olarak ele almıyorsa, o kişi gerçekte marksist-leninist yaklaşıma sahip değildir, olamaz da.

Stalin, Ekim Devrimi sonrasında "milli mücadele" adı altında karşıdevrimci ayaklanmaların ortaya çıkmasının tecrübeleri ışığında şu tespitleri de yapmaktadır:

"Ulusal burjuvazinin, «kendi halkının» ulusal baskıdan kurtuluşu için değil, fakat bu halkın sırtından kâr elde etme özgürlüğü için, ayrıcalığını ve sermayesini koruma özgürlüğü için mücadele vermekte olduğu ancak şimdi herkes tarafından anlaşılıyordu.

Emperyalizmle bağlar koparılmaksızın, ezilen milliyetlerin burjuvazisi devrilmeksizin, sözkonusu milliyetlerin emekçi kitleleri iktidarı ele geçirmeksizin, ezilen milliyetlerin kurtuluşunun düşünülemez olduğu ancak şimdi herkes tarafından anlaşılıyordu.

Böylece «tüm iktidar ulusal burjuvaziye» sloganıyla birlikte kendi kaderini tayin ilkesinin eski burjuva kavranışı, bizzat devrimin seyri tarafından teşhir edilerek bir kenara atıldı. «Tüm iktidar ezilen milliyetlerin emekçi yığınlarına» sloganıyla kendi kaderini tayin ilkesinin sosyalist kavranışı, haklılığını ve uygulanma olanaklarını kazanmış oldu.

Bu şekilde, eski, burjuva-ulusal kurtuluş hareketlerine son veren Ekim Devrimi, ezilen ulusların işçi ve köylülerinin her türlü baskıya karşı –dolayısıyla ulusal baskı da dahil–, «kendi» burjuvazisinin ve yabancı burjuvazilerin iktidarına, genel olarak emperyalizme karşı, yeni, sosyalist bir hareket çağını açmış oldu." (age, sayfa 93-94)

Stalin'in ortaya koyduğu, Ekim Devrimi'nin ulusal sorunun çözümü bağlamında getirdiği bu yeniliklerin kavranması olağanüstü önemdedir. Bunlar, ulusal soruna yaklaşımların çıkış noktası olarak alınmak zorundadır.

Ekim Devrimi'nin ulusal sorun bağlamında getirdiği yeniliklerin daha iyi kavranması için, Bolşevikleri II. ve II buçukuncu Enternasyonal'den ve tüm oportünistlerden ayıran en temel etkenlerin neler olduğunun da ortaya konması gerekiyor.

Ulusal sorunun ele alınışı konusunda komünistleri Marksizm adına hareket eden tüm oportünistlerden, sosyal şovenlerden ayıran temel etkenlerin neler olduğunu en iyi ve anlaşılır biçimiyle Stalin ortaya koymaktadır.

"**Ulusal Sorunun Ele Alınışı Üzerine**" başlıklı yazısında Stalin, önce şu tespiti yapar:

"Özellikle önemli dört temel etken vardır ve bunlar, ulusal sorunu ele alışı yeni biçimini en iyi şekilde karakterize eder ve ulusal sorunun yeni ve eski kavranışı arasında bir sınır çizgisi çeker." (age, sayfa 136)

Stalin'in bu tespiti, marksist-leninistlerin ulusal sorunu yeni biçimiyle ele alabilmeleri için, sözkonusu dört temel etkenin ne olduğunun ve bütünlük içinde bunların ne anlama geldiğinin kavranmasının ne kadar

önemli olduğunu göstermektedir. Stalin'e göre:

"**Birinci etken**, kısmi bir sorun olarak ulusal sorunun, genel sorun olarak sömürgelerin kurtuluşu genel sorunu ile kaynaşmasıdır." (aynı yerde)

Bu etken burada, Stalin'in "Ekim Devrimi'nin dünya çapındaki önemi" üzerine takındığı tavırda ortaya koyduğu birinci noktanın başka türlü ifade edilmesidir. Bu yazısında, sorunun kısmi bir sorundan genel bir soruna dönüşmesinin içeriğini Stalin, II. Enternasyonal'in tavrıyla karşılaştırma içinde şöyle ortaya koymaktadır:

"Ulusal baskının en zorba ve en korkunç biçimleri altında acı çeken onlarca ve yüzlerce milyon Asya ve Afrika halkları, genellikle «sosyalist»lerin görüş açısının dışında kalıyordu. (...) Bu –sözüm meclisten dışarı– sosyalistlerin Avrupa'da ulusal baskının ortadan kaldırılmasının, Asya ve Afrika'nın sömürge halklarının emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşu gerçekleştirmeksizin düşünemeyeceği, birinin diğeriyle organik olarak bağlı olduğu akıllarına bile gelmiyordu. **İlk olarak komünistler, ulusal sorunun sömürgeler sorunu ile bağlantısını ortaya çıkardılar, bunu teorik olarak gerekçelendirdiler ve devrimci pratiklerine temel aldılar. Böylece Beyazlar ile Renkliler, emperyalizmin «uygar» ve «uygar olmayan» köleleri arasındaki ayırım duvarı yıkıldı. Bu husus, geri sömürgelerin ve ileri proletaryanın ortak düşmana, emperyalizme karşı mücadelelerinin koordinasyonunu önemli ölçüde kolaylaştırdı.**" (abç) (age, sayfa 136-137)

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halkların birliğinin ve bunların dünya emperyalist sistemine karşı ortak mücadelesinin bağı da burada açık bir biçimde ortaya konmaktadır. Ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelelerinin proleter dünya devriminin parçası haline gelmesi de dünya emperyalist sistemine karşı verilecek olan ortak mücadeleyle bağlantılıdır.

"**İkinci etken**, ulusların kendi kaderini tayin hakkı muğlak sloganı yerine, ulusların ve sömürgelerin devlet olarak ayrılma, bağımsız bir devlet kurma hakkı berrak devrimci sloganının geçirilmesidir." (age, sayfa 137)

Stalin, II. Enternasyonal politikacılarının kendi kaderini tayin hakkı sloganını en iyi halde özerklik hakkı olarak yorumladığını; bu özerkliğin ise kültürel özerliğe indirildiğini ve bu yaklaşımın sonucunda egemen ulusun siyasi iktidara sahip olma ayrıcalığının savunulmasıyla, ayrı devlet kurma hakkının tasfiye edildiğini ortaya koyar.

"Böylece kendi kaderini tayin muğlak sloganı, ulusların kurtuluşunun, ulusların hak eşitliğinin bir aracından, ulusların boyunduruk altına alınmasının bir aracına, ulusların emperyalizme uşaklık altında tutulmasının bir aracına dönüştü." (age, sayfa 138)

Ezilen ulusların emperyalizmin boyunduruğu altında tutulmasının aracı haline dönüşen kendi kaderini tayin hakkı sloganının, içinde bulunduğumuz dönemde de bu rolünü nasıl oynadığını; emperyalistlerin ve tüm emperyalist kurumların "insan hakları", "eşitlik" vb. adına halkları nasıl köleleştirdiğini görüyor, yaşıyoruz.

Ezilen ulusların gerçek kurtuluşunun ve tam hak eşit-

liğin gerçek savunucusu olan komünistler, ezilen ulusların boyunduruk altında tutulmasının aracı haline gelen bu sloganı atarak, yerine; **"tüm haklarına sahip olmayan ulusların emekçilerinin, egemen ulusların proleterlerine karşı güvensizlik atmosferini dağıtmaya uygun, ulusların hak eşitliğine ve bu ulusların emekçilerinin birliğine giden yolu düzlemeye uygun başka bir sloganın, devrimci bir sloganın geçirilmesini talep ediyordu."**

Bu talebe yanıt veren **"Böyle bir slogan, komünistler tarafından koyulan ulusların ve sömürgelerin ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı sloganıdır."** (abç) (aynı yerde)

Bolşevikler, 1917'de Ekim Devrimi'nin öngününde "Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı!" sloganını programlarından çıkararak, bunun yerine özgürce ayrılma hakkını koydular. Tüm deneylerin ışığında bugün için çıkarılacak temel ders; programda ve programatik tüm belgelerde "Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı!" yerine, özgürce ayrılma hakkından söz etmek; propaganda-ajitasyonda "Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı!" kavramının kullanılması halinde de, bunun yalnızca ayrılma hakkı anlamına geldiğini bilinçlere çıkarmak gerektiğidir.

Stalin, ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı sloganının üstünlüklerini de şöyle açıklar:

"1- Bir ulusun emekçilerini, bir başka ulusun emekçileri hakkında herhangi bir fetih emeli beslemekle suçlamanın her türlü vesilesini yok eder, yani karşılıklı güven ve gönüllü birleşme için zemin hazırlar.

2- Sahtekarca kendi kaderini tayinden söz eden, fakat tüm haklarına sahip olmayan halkları ve sömürgeleri boyunduruk altında tutmaya, kendi emperyalist devletinin çerçevesi içinde tutmaya çabalayan emperyalistlerin yüzündeki maskeyi düşürür ve böylece bu halkların ve sömürgelerin emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesini güçlendirir." (aynı yerde)

Değişik uluslardan işçi ve emekçilerin birliğinin sağlanmasına ve emperyalist egemenliğe karşı ortak mücadele vermesine hizmet eden ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı sloganının bu üstünlükleri; egemen ulus şovenizmine karşı yöneldiği gibi, ezilen ulus milliyetçiliğine karşı da yönelmektedir. Bu, proleter enternasyonalizminin savunulmasının, enternasyonal birliğe nasıl varılacağıнын yolunu da göstermektedir.

"Üçüncü etken, ulusal ve sömürgesel sorunla, sermayenin egemenliği, kapitalizmin devrilmesi, proletarya diktatörlüğü sorunu arasındaki organik bağın ortaya çıkarılmasıdır." (age, sayfa 139)

Bu etkenin kavranması, bugün de ulusal soruna yaklaşımda, sorunun proleter devrime bağlı bir sorun olarak ele alınıp alınmadığını; soruna burjuva düzeni çerçevesinde ve reformist bir temelde mi, yoksa devrimci bir temelde mi yaklaşıldığını kavramak için büyük öneme sahiptir.

II. Enternasyonal döneminde, "Ulusal sorunun proleter devrimden önce, kapitalizmin çerçevesi içinde bir dizi reformlar aracılığıyla «kendiliğinden» çözüleceği,

proleter devrimin ulusal sorunun kökten çözümü olmaksızın gerçekleştirileceği ve tersinden, ulusal sorunun sermayenin iktidarının yıkılması ve proleter devrimin zaferi olmaksızın, bu zaferden önce çözülebileceği zımnen varsayıyordu." (age, sayfa 139-140)

Sermayenin iktidarı yıkılmaksızın, ezilen ulusların gerçek kurtuluşunun mümkün olduğunu savunan bu yaklaşımın yanlışlığını Stalin şöyle ortaya koyar:

"Emperyalist savaş göstermiş ve son yılların devrimci pratiği bir kez daha doğrulamıştır ki:

1- Ulusal ve sömürgesel sorun, sermayenin egemenliğinden kurtuluş sorunundan ayrılamaz;

2- Emperyalizm (kapitalizmin en yüksek biçimi), tüm haklarına sahip olmayan ulusların ve sömürgelerin politik ve ekonomik köleleştirilmesi olmaksızın varolamaz;

3- Sermayenin iktidarı yıkılmaksızın, tüm haklarına sahip olmayan uluslar ve sömürgeler kurtarılamazlar;

4- Tüm haklarına sahip olmayan uluslar ve sömürgeler emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmaksızın, proletaryanın zaferi kalıcı olamaz." (age, sayfa 140)

Proleter dünya devrimi için mücadele perspektifi, dünya emperyalist sistemine karşı mücadelede, düşmanın "cephe gerisinin" ve "yedeklerinin" devrimcileştirilmesini zorunlu bir görev olarak dayatır.

"Bu nedenle proleter dünya devriminin zaferi, ancak proletarya, kendi devrimci mücadelesini tüm haklarına sahip olmayan ulusların ve sömürgelerin emekçi kitlelerinin, emperyalistlerin iktidarına karşı, proletarya diktatörlüğü için kurtuluş hareketiyle birleştirmeyi bildiğinde güvence altına alınmış olarak görülebilir." (aynı yerde)

Dünya emperyalist sistemine karşı, sermayenin egemenliğine karşı mücadele edilmez ve ulusal kurtuluş sorunu proleter dünya devrimine bağlı ele alınmazsa, gerçek bir ulusal kurtuluş da mümkün olmayacaktır.

Gerçek kurtuluşun, yalnızca hukuki eşitlik olmadığını ise Stalin dördüncü etkeni açıklarken ortaya koymaktadır:

"Dördüncü etken, çeşitli milliyetlerin emekçi kitleleri arasında kardeşçe bir işbirliği kurmanın koşullarından biri olarak, ulusal sorunun içine yeni bir unsurun, milliyetlerin fiilen (ve yalnızca hukuken değil) eşit kılınması unsurunun getirilmesidir (ileri milliyetlerin kültürel ve ekonomik seviyesine ulaşabilmeleri için geri milliyetlere yardım, destek sunmak)." (abç) (age, sayfa 141)

Hukuki eşitliğin, aslında çok önemli bir siyasi kazanım olduğunu ortaya koyan Stalin, ulusal sorunun salt siyasi olarak hak eşitliğiyle sınırlı ele alınmasının yanlış olduğunu şöyle ortaya koyar:

"Ama, aslında çok önemli bir siyasi kazanım olan ulusal hak eşitliği, bu haktan yararlanmak için yeterince kaynak ve olanak yoksa, boş bir seda olarak kalmak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Hiç kuşku yok ki, geri halkların emekçi kitleleri, «ulusal hak eşitliği»nin kendilerine tanıdığı haklardan, ileri ulusların emekçi kitlelerinin yararlanabilecekleri oranda yararlanacak durumda değildirler: bazı ulusların geçmişten miras aldıkları, bir iki yılda ortadan kaldırılamayacak (kültürel ve ekonomik) ge-

rilik, kendini hissettirir. (...) Tam da bu yüzden, ileri ulusların muzaffer proletaryasının, geri ulusların proletaryasına kültürel ve ekonomik gelişmelerine yardımda bulunması, gerçek ve sürekli yardımda bulunması, daha yüksek bir gelişme aşamasına geçmeleri ve ileri uluslara yetişmeleri için, onlara yardım etmesi zorunludur. Bu yardım olmaksızın, çeşitli ulusların ve halkların emekçilerinin yekpare bir dünya ekonomisi içinde barış içinde birarada yaşamaları ve kardeşçe işbirliği yapmalarını sağlamak, sosyalizmin nihai zaferi için o denli zorunlu olan bu koşulu gerçekleştirmek olanaksızdır.

Ama buradan şu sonuç çıkar ki, sadece «ulusal hak eşitliği» ile sınırlı kalamaz (...)» (age, sayfa 141-142)

Stalin'in, 1921'de "Ulusal Sorununun Ele Alınışı Üzerine" başlıklı makalesinde ortaya koyduğu bu düşünceler, daha sonra 1924'de "Leninizm'in Temelleri"nde de ortaya konan düşüncelerdir. Bu düşüncelerin kavranması, ulusal soruna yaklaşım için ne kadar önemliyse; bu düşüncelerin II. Enternasyonal'le karşılaştırma içinde Leninizm'i II. Enternasyonal'den ayıran ve Ekim Devrimi tarafından da pratikte ispatlanan yeni olan görüşler olduğunu bilince çıkarmak da o kadar önemlidir.

Çünkü, bu görüşler eğer bağıntısı içinde kavranılmazsa, burada ortaya konmayan ve ulusal sorunda önemli olan diğer görüşlerin yok sayılmasına, küçümsemesine de yol açabilir.

Ulusal sorunda Ekim Devrimi'nden öğrenmek, yeni olan görüşleri Marksizm-Leninizm'in soruna yaklaşımının bütünlüğü içinde öğrenmektir.

Ulusal sorunda Ekim Devrimi'nin pratikte ispatladığı ve getirdiği yenilikleri genel hatlarıyla ortaya koyduktan sonra, somut olarak Rusya'da proletaryanın iktidara gelmesinden sonra, bu konudaki uygulamalarına bakabiliriz.

Proletarya iktidarı ulusal soruna nasıl çözüm getirdi?

Herşeyden önce vurgulanması gereken şudur: Ekim Devrimi ulusal baskının esas taşıyıcıları olan büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin iktidarını yıkarak, bir tek vuruşta ulusal baskı zincirlerini koparıp; halklar arasındaki eski ilişkileri altüst ederek ve eski ulusal düşmanlığa kesin bir darbe vurarak halklar arasında işbirliğinin, karşılıklı güvenin ve gönüllü temelde birleşmenin yolunu açtı. Salt bu açıdan ele alınsa bile, Ekim Devrimi'nin ulusal soruna getirdiği çözümün önemi büyüktür.

Kuşkusuz, ulusal baskının zincirlerinin koparılması büyük bir öneme sahip olmasına rağmen, bu, sadece başlangıçtı.

Ekim Devrimi sonrası kurulan genç Sovyet Devleti'nin -ulusal sorunda da- önünde çözmesi gereken görevler yığını duruyordu. Bu görevlerin bir bölümü yasalarla, kararnamelerle yerine getirilebilse de, büyük bölümü uzun zaman isteyen ve ancak Sosyalizmin inşası sürecinde çözülebilecek görevlerdi.

Ulusal sorunda da ilk çözülecek görev, siyasi alanda tam hak eşitliğinin sağlanmasıydı. Bu görev, hemen Ekim Devrimi ertesinde yerine getirildi.

Ekim Devrimi'nden bir gün sonra toplanan İkinci Sovyetler Kongresi, ulusların ayrı devlet kurma hakkını onayladı.

Aynı gün Kongre tarafından oybirliğiyle onaylanan "Barış Bildirgesi"nde de, demokratik ve eşit haklar temelindeki bir barışın gerçekleşmesi için mücadele ederken, bunun, ilhaklara karşı olmak anlamına geldiği açıkça savunuldu. Sovyet hükümetinin ilhaktan ne anladığı ortaya konarak, zora dayanan birliğe karşı, ulusların ayrı devlet kurma hakkı, ezilen ulusların özgür koşullarda, özgür iradeleriyle verecekleri karar temelinde örgütlenme hakkı savunuldu.

2 (15) Kasım 1917'de ise, "Rusya Halklarının Hakları Bildirgesi" yayınlandı. Söz konusu bildirgeyi, ulusal sorunda Sovyet iktidarının ilk belgesi olması olgusunu da gözönüne alarak olduğu gibi aktarıyoruz. Belgenin tümü şöyledir:

"Rusya Halklarının Hakları Bildirgesi:

İşçilerin köylülerin Ekim Devrimi kurtuluşun genel bayrağı altında başladı.

KÖYLÜLER çiftlik beylerinin iktidarından kurtulacaklar, çünkü toprak ve arazi üzerinde çiftlikbeyi mülkiyeti yok artık; o kaldırıldı. ASKERLER ve BAHRİYELİLER Çarlık generallerinin iktidarından kurtulacaklar, çünkü bundan böyle generaller seçilebilir ve geri çağrılabilir olacak. İŞÇİLER kapitalistlerin keyfi davranışlarından ve baskılarından kurtulacaklar, çünkü şimdiden itibaren fabrikalar ve işletmeler üzerinde işçilerin kontrolü geçerli olacak. Yaşayan ve yaşama yeteneğine sahip her şey lanetli zincirlerinden kurtulacak.

Geriye kurtarılması gereken, RUSYA'nın ezilen ve horlanan HALKLARI kalıyor. Onların kurtarılması işi de derhal ele alınmak, kararlı ve geri dönülmez bir biçimde onların kurtulması sağlanmak zorundadır.

Çarlık döneminde Rusya halkları sistemli bir biçimde birbirlerine karşı kışkırtıldılar. Bu siyasetin sonuçları bellidir: Bir yanda kıyım ve pogromlar; diğer yanda halkların köleliği.

Bu rezil, halkların birbirlerine karşı kışkırtılması siyaseti için geri dönüş yoktur ve olmamalıdır. Bundan böyle bu siyasetin yerine Rusya halklarının ÖZGÜR ve DÜRÜST ittifakı siyaseti geçirilmelidir.

Emperyalizm döneminde, Şubat Devrimi ertesinde, iktidarın kadet burjuvazisinin eline geçmesinden sonra açık kışkırtma siyasetinin yerine, Rusya halklarına alçakça bir güvensizlik siyaseti geçirilmiş, bu siyaset de halkların «özgürlük»ü ve «eşitliği» üzerine edilen boş laflarla örtülmüştü. Bu siyasetin de sonuçları bellidir: Ulusal çatışmaların artması; karşılıklı güvenin sarsılması.

Bu alçakça yalan ve güvensizlik, baskı ve provokasyon siyasetine son verilmek zorundadır. Bundan böyle bu siyasetin yerine, RUSYA HALKLARININ BİRBİRLERİNE TAM GÜVENİ'ne götürecektir açık ve dürüst bir siyaset geçirilmelidir.

Rusya'daki halkların dürüst ve sağlam birliği ancak böyle bir güven temeli üzerinde kurulabilir.

Rusya'daki halkların işçileri ve köylüleri, emperyalist ve ilhakçı burjuvazinin tüm saldırılarına karşı koyabilecek tek bir devrimci örgüt içinde ancak böyle bir birlik temelinde kaynaşabilir.

Bu yılın Temmuz ayında toplanan Birinci Sovyetler Kongresi, Rusya halklarının kendi kaderlerini özgürce tayin etmeye hakları olduğunu ilan etmiştir.

Sovyetlerin Ekim ayında yapılan İkinci Kongresi Rusya halklarının bu devrolunamaz hakkını daha kesinlikle ve kararlılıkla ortaya koymuştur.

Bu Kongre'nin kararları doğrultusunda davranan Halk Komiserleri Konseyi Rusya'daki milliyetler sorununa ilişkin çalışmalarını aşağıdaki ilkelere dayandıracaktır.

1) Rusya'daki halkların eşitliği ve egemenliği.

2) Rusya'daki halkların, ayrılma ve bağımsız devletler kurma hakkı dahil olmak üzere kendi kaderlerini özgürce belirleme hakkına sahip olmaları.

3) Ulusal ve ulusal-dinsel her türlü ayrıcalık ve sınırlamanın kaldırılması.

4) Rusya'nın sınırları içinde yaşayan ulusal azınlıkların ve etnik grupların özgürce gelişmesi.

Milliyetler Kurulu kurulur kurulmaz bu ilkelere uygun somut kararlar alınacaktır.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı Lenin Milliyetler Sorunları Halk Komiseri Stalin

Burada ortaya konan dört nokta, Sovyet Devleti'nin sonraki çalışmalarında, ulusal sorunda üzerinde yükseldiği temel yaklaşımı olmuştur. Bu bildirgeyle değişik ulus ve milliyetlerin tam hak eşitliği sorunu siyasi alanda çözülmüş oldu.

Lenin'in deyimiyile, bütün burjuva-demokratik devrimlerinin 125, 250 yılda gerçekleştiremediği görevler, Ekim Devrimi tarafından yalnızca on hafta içinde gerçekleştirildi. Ayrıca Ekim Devrimi öncesinde Rusya devletinin tüm açık ve gizli anlaşmaları da geçersiz ilan edildi.

Bolşevikler, bu hak eşitliğinin sadece kağıt üzerindeki bir eşitlik olmadığını pratikleriyle de ispatladılar.

Ayrılma hakkını ayrılmadan yana kullanan Finlandiya'nın bağımsızlığının kabulü; "Türk-Ermenistanı" olarak tanımlanan Batı Ermenistan'ın (Rusya tarafından savaş döneminde işgal edilmişti) kendi kaderini özgürce tayini, ayrılma hakkını kullanması konusundaki kararnemenin onaylanması; 1907'de Çarlık Rusya'sıyla Britanya arasında İran üzerine yapılan anlaşma temelinde, İran'ın kuzeyinde bulunan askeri birliklerin geri çekilmesi ve yine Çarlık döneminde Rusya'nın Moğolistan ve Çin'in bir bölümü üzerindeki "hak" iddialarından vazgeçilmesi vb. Sovyet iktidarının ilk pratik uygulamalarıdır.

Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nin ilk Anayasası'nın temelini oluşturan, "Emekçilerin ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi"nde, Rusya Sovyet Cumhuriyeti'nin özgür ulusların özgür birliği ilkesi temelinde kurulacağı ortaya konmaktadır.

10 Temmuz 1918'de Beşinci Tüm Rusya Sovyet Kongresi tarafından kabul edilen ilk Sovyet Anayasası da bu temel ilkeyi, Anayasa'nın ikinci maddesinde ortaya koydu. Bu Anayasa'da ulusal özgürlük ve özgür birliktelikle ilgili ortaya konan maddeler, Sovyet iktidarının ulusal soruna getirdiği çözümün yasal olarak da garanti altına alınmasıydı.

Ezilen ulusların özgürce ayrılma hakkını, ayrılmayanların ise özerk cumhuriyet ve özerk bölgeler temelinde örgütlenme haklarının yasal olarak garanti altına alınmasının da ötesinde; bugün en ileri emperyalist devletlerde hâlâ elde edilmeyen "yabancı" haklarını da Sovyet iktidarının bu ilk Anayasası garanti altına aldı.

Örneğin, Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan, çalışan "yabancılar"a, bu cumhuriyetin diğer tüm vatandaşlarının sahip olduğu haklar verildi. Getirilen tek sınırlama, bu "yabancı"ların işçi sınıfına ve başkalarının işgücünü kullanmayan köylüler sınıfına ait olmasıdır. Yani sınır, onların ait olduğu ulusal köken değil, sınıfıdır.

Bir başka örnek de, yine en gelişmiş emperyalist ülkelerde, ırkçılığı körüklemenin de bir aracı olarak kullanılan iltica hakkı konusundaki tavrıdır. Anayasanın 21. maddesi şöyledir:

"Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti, siyasi ve dini nedenlerle takibata uğrayan tüm yabancılara, iltica hakkını tanır." (1918 Anayasası)

22. maddede ise, tüm ulusal baskı biçimlerinin, şu ya da bu ulusa, ırka ait olması nedeniyle birilerinin imtiyaza sahip olması, ya da böylesi imtiyazlara izin verilmesinin Sovyet Anayasası'na ters ve ona zıt davranışlar olduğu ortaya konur. Kişilerin ve grupların haklarının Sosyalist Devrimin çıkarlarına uygun, ona tabi kılınması düşüncesi, öne çıkarılan en temel düşüncedir ve doğru bir düşüncedir.

Çünkü, ulusal sorunda, değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin, insanların, grupların arasındaki eşitsizlik ve bazılarının ulusal kökenleri gerekçesiyle imtiyaza sahip olması, Sosyalist Devrimin çıkarına terstir.

Ekim Devrimi'nden 1922 Aralık sonunda Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kuruluşuna kadarki dönemde, Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti dışında da Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri kuruldu. Bu cumhuriyetlerin bağımsız cumhuriyetler olarak kurulması da, özgürce ayrılma hakkının kullanılması temelinde oldu. Bu dönemde kurulan cumhuriyetler şunlardır:

Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti (SSC), Byelo-Rus SSC, Ermenistan SSC, Azerbaycan SSC ve Gürcistan SSC'dir. Ermenistan-Azerbaycan-Gürcistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri kendi aralarında birleşerek TransKafkasya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'ni oluşturdular. Böylece toplam altı ayrı Sovyet Cumhuriyeti dörde indi. Bunların birleşmesi kampanyası da TransKafkasya SFSC'nin inisiyatifiyle başladı.

Daha önce kendi aralarında savaflara, katliamlara sahip olanların birkaç yıl içinde özgür iradeleriyle birleşmesi ve diğer Sovyet Cumhuriyetleriyle de birleşme kampanyası başlatmaları bile, Ekim Devrimi ve sonra-

sında, ulusal sorunda alınan yolun büyüklüğünün göstergesidir. Bu, eskiden ezilen ulusların işçi ve emekçilerinin, ezen ulustan işçi ve emekçilere karşı güvensizliğinin ve ezilen ulusların işçi ve emekçileri arasında da varolan güvensizliğin, düşmanlıkların büyük ölçüde ortadan kaldırdığının da göstergesidir.

30 Aralık 1922 tarihinde toplanan SSCB 1. Sovyet Kongresi, SSCB'nin kuruluşu üzerine Stalin'in sunduğu raporu ele aldı, SSCB'nin kuruluşuna ilişkin Deklarasyonu ve Federal Sözleşmeyi onayladı ve SSCB Merkez Yürütme Komitesi'ni seçti. Böylece, SSCB resmen kurulmuş oldu.

SSCB'nin kuruluşu üzerine deklarasyonu aktarmadan önce, Ekim Devrimi'nden 1922 sonuna kadarki dönemde yapılan, RKP (B)'nin 8. ve 10. Kongrelerine de değinmek gerekiyor.

RSDİP'in 2. Kongresi'nde kabul edilen program, Sovyet iktidarının kurulmasıyla gündeme gelen Sosyalizmin inşası sürecine ve sorunlarına cevap vermiyordu. Mart 1919'da yapılan RKP (B) 8. Kongresi, partinin yeni programını kabul etti. Bu programda, doğal olarak ulusal sorunla ilgili tavır da yer aldı. Ekim Devrimi sonrasında Sovyet iktidarının siyaseti, zaten devrime önderlik eden Bolşevik Parti'nin siyasetiydi.

8. Kongre'de kabul edilen bu program, modern revizyonistlerin iktidara tümüyle el koyması sonrasında, 1961'de değiştirmelerine kadarki programdı. Ulusal sorunda programda yer alan düşünceler, RKP (B), daha sonra SBKP(B)'nin çalışmalarına yol göstermiştir. Programın sözkonusu bölümü şöyledir:

"ULUSAL İLİŞKİLER ALANINDA:

Ulusal sorunda RKP kendine şu ilkeleri kılavuz edinir:

1- *Çiftlik sahiplerini ve burjuvaziyi devirmek için ortak devrimci mücadele amacıyla çeşitli milliyetlerin proleterlerinin ve yarıproleterlerinin yakınlaşması siyaseti birinci planda gelir.*

2- *Ezilen ülkelerin emekçi yığınlarının, bu ülkeleri ezmiş bulunan devletlerin proleteryasına karşı duydukları güvensizliğin üstesinden gelebilmek için, her türlü ulusal grubun ayrıcalıklarını kaldırmak, ulusların tam hak eşitliğini kurmak ve sömürgelere ve eşit haklara sahip olmayan uluslara, devlet olarak ayrılma hakkını tanımak zorunludur.*

3- *Aynı amaçlarla Parti, tam birliğe giden yolda geçiş biçimlerinden biri olarak, Sovyet tipinde örgütlenmiş devletlerin federatif birliğini önerir.*

4- *Ulusun ayrılma iradesini kimin temsil ettiği sorununda Parti, tarihsel ve sınıfsal bakış açısında durur, verili ulusun hangi tarihsel gelişme basamağında bulunduğunu göz önünde tutar: ortaçağdan burjuva demokrasisine giden yolda mı, yoksa burjuva demokrasisinden Sovyet demokrasisine ya da proleter demokrasiye giden yolda mı vs.*

Herhalükarda, eskiden ezen uluslar olan ulusların proleteryasının, ezilen ya da tam haklara sahip olmayan ulusların emekçi yığınlarının ulusal duygu kalıntılarına karşı özel bir temkin ve dikkat göstermesi gerekir. Bir dizi ulusal Sovyet cumhuriyetinin Sovyet Rusya ile

birleşmesinin deneyimlerinin göstermiş bulunduğu gibi, uluslararası proletaryanın ulusal bakımdan gayri-türdeş öğelerinin gerçekten sağlam ve gönüllü birliği için önkoşulların yaratılması ancak böyle bir siyaset güdüldüğünde mümkündür." (Stalin, Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, İnter Yayınları, sayfa 360-361)

Programın bu bölümüne eklenecek tek şey: RKP (B) ve daha sonra SBKP (B)'nin bu ilkelere uygun davrandığı ve değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin gönüllü birliğini sağladığıdır. Bu birliğin sağlamlığının denendiği en önemli pratik, İkinci Dünya Savaşı döneminde Sovyetler Birliği haklarının Hitler faşizmine karşı mücadelesi olmuştur.

Mart 1921'de yapılan RKP(B) 10. Kongresi'nde de ulusal sorun ele alındı. Bu Kongreden itibaren ulusal sorun esas olarak pratik uygulama açısından ele alındı. Kongre'de ulusal sorun hakkında alınan karar üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerin başlıkları şöyledir: "Kapitalist Rejim ve Ulusal Baskı", "Sovyet Sistemi ve Ulusal Özgürlük" ve "RKP'nin En Yakın Görevleri".

Sözkonusu kararı bütünlük içinde okuyup araştırmak isteyen okuyucuya, Stalin'in adı geçen eserinde, sayfa 362-373'e bakmasını öneririz.

RKP(B) 8. ve 10. Kongreleri'ne değindikten sonra, yine SSCB'nin kuruluşuna dönebiliriz.

Yukarıda da ortaya koyduğumuz gibi, 30 Aralık 1922'de toplanan SSCB 1. Sovyet Kongresi, SSCB'nin kuruluş deklarasyonunu ve Federal Sözleşmeyi onayladı. 31 Ocak 1924'de toplanan SSCB 1. Sovyet Kongresi tarafından onaylanan SSCB'nin ilk anayasasına temel teşkil eden bu sözleşme ve deklarasyon, SSCB'nin hangi ilkeler temelinde ve nasıl birleştiğini ortaya koyması açısından tarihi belgelerdir.

Birliğin siyasi yaklaşımının ortaya konduğu deklarasyon şöyledir:

"Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Kuruluşu Üzerine Deklarasyon

Sovyet Cumhuriyetlerinin kurulmasından bu yana, dünya devletleri iki kampa bölünmüş bulunuyorlar: kapitalizm kampı ve sosyalizm kampı.

Orada, kapitalizm kampında, ulusal düşmanlık ve eşitsizlik, sömürgeci kölelik ve şovenizm, ulusal baskı ve pogromlar, emperyalist canavarlıklar ve savaşlardan başka birşey yok.

Burada, sosyalizm kampında, karşılıklı güven ve barış, ulusal özgürlük ve eşitlik, halkların barış içinde birarada yaşama ve kardeşçe işbirliği var.

Milliyetler sorununu, halkların özgür gelişmesini, insanın insan tarafından sömürülmesi sistemiyle bağdaştırarak çözüme yolundaki kapitalist dünyanın onlarca yıllık denemeleri verimsiz çıkmıştır. Tersine, ulusal çelişkiler yumağı, gitgide daha karmaşık bir duruma geliyor ve bizzat kapitalizmin tüm varlığını tehdit ediyor. Burjuvazinin, halkların işbirliğini örgütlemekte aciz kaldığı ortaya çıkmıştır.

Ulusal baskıyı kökünden yıkmak, bir karşılıklı güven ortamı yaratma ve halkların kardeşçe işbirliğinin temelini atmanın ancak Sovyetler kampında, ancak nüfu-

sun çoğunluğunu kendi çevresinde toplamış bulunan proletarya diktatörlüğünde olanaklı olduğu ortaya çıkmıştır.

Sovyet Cumhuriyetlerinin iç ve dış tüm dünya emperyalistlerinin saldırılarını püskürtmesi, yalnızca bu koşullar sayesinde mümkün olmuştur.

İçsavaşa başarıyla son vermeleri, varlıklarını güvence altına almaları ve barışçıl iktisadi inşaya geçmeleri yalnızca bu koşullar sayesinde mümkün olmuştur.

Ama savaş yılları hiç de iz bırakmadan geçip gitmemiştir. Savaşın mirası olan yakılıp yıkılmış tarlalar, işlemez olmuş fabrikalar, yakılıp yıkılmış üretici güçler ve tükenmiş iktisadi kaynaklar, tek tek Cumhuriyetlerin ekonomiyi inşa etme alanındaki münferit çabalarının yetersiz olduğunu göstermektedir. Ulusal ekonominin yeniden inşasının, Cumhuriyetler ayrı ayrı var oldukları sürece imkansız olduğu ortaya çıkmıştır.

Öte yandan, uluslararası durumun istikrarsızlığı ve yeni saldırılar tehlikesi, kapitalist kuşatmaya karşı Sovyet Cumhuriyetlerinin birleşik cephesinin kurulmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Son olarak, sınıf niteliği itibariyle enternasyonal olan Sovyet iktidarının tüm yapısı, Sovyet Cumhuriyetlerinin emekçi yığınlarını sosyalist bir aile içinde birleşme yoluna itmektedir.

Bütün bu koşullar, Sovyet Cumhuriyetlerinin, aynı zamanda hem dış güvenliği, hem iç iktisadi gönenci ve halkların ulusal gelişme özgürlüğünü güvence altına almaya yetenekli bir federal devlet halinde birleşmesini buyurmaktadır.

Kendi Sovyet Kongrelerinde kısa süre önce «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği»ni kurma kararını oybirliğiyle kararlaştırmış bulunan Sovyet Cumhuriyetleri halklarının iradesi, bu Birliğin, eşit haklara sahip halkların özgür bir birleşmesi olduğunun, her Cumhuriyetin Birlik'ten özgürce çıkma hakkının güvence altında bulunduğunun, Birliğe girişin varolan ya da gelecekte ortaya çıkacak tüm Sosyalist Sovyet Cumhuriyetlerine açık olduğunun, yeni federal devletin, halkların barış içinde birarada yaşama ve kardeşçe işbirliğinin 1917 Ekim'inde atılan temelini ona layık bir taçlandırması olduğunun, onun dünya kapitalizmine karşı güvenilir bir kale olacağıının ve bütün ülkeler emekçilerinin bir Dünya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti halinde birleşmesine giden yolda yeni bir adım oluşturacağıının güvenilir garantisidir.

Tüm bunları bütün dünya önünde ilan eden ve bizlere vekalet vermiş bulunan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerinin anayasalarında ifadesini bulan Sovyet iktidarının temellerinin sarsılmazlığını resmen ilan eden biz işbu Cumhuriyetler delegeleri, bize verilmiş bulunan vekalet gereğince, «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği»nin kuruluşu üzerine sözleşmeyi kararlaştırırız.» (Stalin, age, sayfa 159-161)

SSCB'nin kuruluş ilanından birkaç ay sonra yapılan RKP (B) 12. Kongresi de ulusal sorunu ele aldı. «Parti ve Devlet İnşasında Ulusal Etkenler» başlığı altında özel bir karar da alındı. Sözkonusu kararda, soruna

EKİM DEVRİMİ'NİN KAZANIMLARINDAN...

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin, Çarlık Rusyası'nda ezilen ulusların özgürlüğü için ne kadar büyük öneme sahip olduğu, sadece özgürce ayrılma hakkının tanınması ve ezilen ulusların ve milliyetlerin hukuki eşitliğe sahip olmasına bakılarak gerçek anlamda kavranamaz.

Ekim Devrimi'nin ulusal sorundaki değerinin gerçekten kavranması, ancak, onun ezilen uluslara ve milliyetlere gerçek yaşamdaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması için sağladığı olanakların ve bu fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması için alınan yolun bilinmesiyle mümkündür.

Sovyetler Birliği'ndeki deneyimi bütünlük içinde değerlendirmek her ne kadar geniş bir araştırmanın sorunuysa da, bizim için şimdiden açık olan ve sözkonusu fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması için verilen mücadelenin; genel nüfus oranına göre çok az nüfusa sahip milliyetlerin yaşamının nasıl değiştiğini ve eşitsizliğin gerçek yaşamda nasıl ortadan kaldırıldığını gösteren verileri aktarmamızın hiçbir engelinin olmadığını düşünüyoruz.

Bu vesileyle, Kürt milliyetçi örgütlerinin değişik gerekçelerle eleştirdiği Sovyetler Birliği döneminde ve doğrudan Ekim Devrimi'nin kazanımlarından birini, Sovyet-Ermenistanı'nda yaşayan Kürtlerin durumunu ortaya koyan bir belgeyi kendi çevirmemizle yayınıyoruz.

Sözkonusu belge, Moskova'da Almanca yayınlanan Neue Zeit (Yeni Zaman) dergisinin, 1949'da 34. sayısında yayınlanan, Ermenistan'daki bir Kürt'ün sözkonusu dergiye yazdığı «Okuyucu Mektubu»dur. Sözkonusu mektuptaki isimler, Kürtçe isimlerin Sovyet-Ermenistanı'ndaki kullanış biçimidir.

Okuyucu, sözkonusu belgede Sovyet İktidarı'nın kazanımlarından birini görecektir. O dönemde nüfusu sadece onbinleri bulan bir ulusal azınlığın, göçebe hayatından, çobanlıktan nasıl kurtulduğunu, kısa bir süreçte nerelere vardığını gösteren bu belge, tüm Sovyetler Birliği bağlamında elde edilen kazanımlara da işaret etmektedir...

Sovyet-Ermenistanı'nda Kürtler

Bir dönem önce, derginizde muhabir W. Stefanow'un "Kürtlere misafirlik" başlıklı notları yayınlandı. Yazar, bize İran-Kürdistanı'ndaki Kürtlerin durumunu ve zor yaşamını anlatıyordu.

Ben dergi okurlarına, Kürtlerin Sovyet-Ermenistanı'nda nasıl yaşadığını anlatmak istiyorum. Sovyet hükümeti, göçebe hayatı sürdüren Kürtlerin sefaletini yok etmek için tüm şartları yarattı. Onlar şimdi, yerleşik bir yaşam sürdürüyorlar ve kolektif çiftliklerde tarım ve hayvancılık yapıyorlar. Derme çatma kulübelerde değil, taştan yapılmış yeni ve güneşli evlerde yaşıyorlar. Kürt köylerinde artık kendi traktör sürücüleri, tarım araçları sürücüleri, şoförler, mekanikçiler, demirciler, tesfiyeciler, ayakkabıcılar, bal üreticileri, halı dokumacıları ve diğer mesleklerden ustalar var. Buralarda okullar, kulüpler, kreşler, hastahaneler, devlet ve kooperatif mağazaları inşa edildi. Bir dizi köyden bölge merkezlerine ve Ermenistan'ın başkentine düzenli olarak otobüsle ulaşım imkanı var.

Sovyet-Ermenistan'da Kürt halkı, yüzyılları bulan tarihinde ilk defa kendi yazısını ve edebiyatını yaratma imkanına sahip oldu. Kürt alfabesinin yaratılmasından bu yana geçen 20 yılda, Ermenistan'da Kürtçe 200 civarında kitap yayımlandı; bunların arasında Kürt yazarlarının ve şairlerinin eserleri de mevcuttur.

Kürt çocukları kendi anadillerinde eğitim görüyorlar ve yedi yıllık zorunlu eğitimden geçiyorlar. Birçoğu orta ve yüksek okul bitiriyor ve öğretmen, bilimci, yazar, doktor, ziraatçı, devlet yöneticisi oluyor. Kürtler, şimdi Moskova'da yüksek öğrenimde olan Yüksek Sovyet Delegatesi ve "Sovyetler Birliği Kahramanı" Samand Si-ahbandov'la gurur duymaktadırlar. Filoloji bilimleri adayı Gaciye Cindi, Ermenistan Bilimler Akademisi'nin Edebiyat Enstitüsü'nün elemanıdır. Onun bir dizi bilimsel yazısı mevcuttur. Leningrad Devlet Üniversitesinde filoloji bilimleri adayı Halat Kurdoyev ders vermektedir ve şimdilik doktorluk tezini hazırlamaktadır. Bir dizi ilginç kitapları yayınlanan Kürt yazar Casme Calil, Rus klasiklerinin eserlerini Kürtçeye çevirmektedir; örneğin A. S. Puşkin'in eserleri onun çevirisiyle yayınlanmıştır.

Yeni mutlu yaşamın inşasına Kürt kadını da erkeklerle eşit olarak katılıyor. Birçok Kürt kadını, kolektif çiftliklerde grup ve işçi ekibi yöneticisidir, birçoğu öğretmendir. Kürt kadını Şurat, Ermenistan Cumhuriyeti Yüksek Sovyeti'nin delegatesidir. Kürt kadını Nure Pulatova bilim enstitülerinden birinde asistan olarak öğrenim görmektedir.

Burada, biraz genişçe Kürt Amin Avdal'dan bahsetmek istiyorum. Onun yaşamı, kendi yaşıtı bir dizi Kürt aydını için tipiktir.

Türk sürüleri Kars bölgesindeki Amin'in köyüne saldırdığında ve neredeyse köy halkının tümünü kılıçtan geçirdiğinde, Amin 8 yaşındaydı. Amin ile anne ve babası yeniçerilerin kılıcından tesadüf sonucu kurtuldular. Onlar, bir grup köylüleriyle birlikte şimdiki Sovyet Ermenistanı'na kaçtılar.

Ermenistan'da sovyet iktidarı kurulduğunda Amin 14 yaşındaydı. Amcası, o zaman bir tren istasyonunda hamallık yapıyordu. Kentte bir Kürt'ün başka bir iş yapabileceği hiç aklına gelmiyordu ve böylece Amin'i de hammal olarak işe yerleştirdi.

Bir gün, yabancı bir adam Amin'e yaklaşarak ona, "Burada ne yapıyorsun küçük?" diye sordu.

Amin, "Hammal olarak çalışıyorum." diye cevap verdi.

"Bu işi bırak, gel seni okula yazalım." dedi yabancı.

"O, okula gidemez. Ekmeğini kazanmak zorundayken o, nasıl öğrenim görecektir?" diyerek amcası şaşkın bir biçimde lafa karıştı.

Yabancı, "Korkma yoldaş, Sovyet hükümeti onu ücretsiz olarak okutacak ve o çalışkan bir insan olacak." diye cevap verdi.

Genç Amin böylece yeni yaşama adım attı. Ortaokulu bitirdi ve bir Kürt okulunda öğretmen oldu. Amcasının şaşkınlığı artık geçmişti. Yüzlerce Kürt çocuğunun nasıl öğrenip aydınlandığını bizzat görüyordu.

Fakat Amin'in okuma hevesi dinmek bilmiyordu ve bilimin kapısı ardına kadar açıldı. Amin Erivan'a gitti ve devlet üniversitesinde öğrenim gördü. Üniversiteyi başarıyla bitirdikten sonra, asistan olarak kendisini tamamıyla bilimsel çalışmaya verdi.

Filoloji bilimleri adayı Amin Avdal bir dizi bilimsel yazı kaleme aldı. Kürt okulları için çok sayıda ders kitabı yazdı. Gaciye Cindi ile birlikte Kürt halk şiirlerinin en iyilerini derleyerek onları orijinal dilde yayımladı. Amin Avdal'ın çalışmaları Ermenice de yayınlandı. O, şimdi Ermenistan Bilimler Akademisi'nde çalışıyor.

Bunlar, Sovyet İktidarı'nın Kürtlerin ilerlemesi için yarattığı gerçek imkanlardır. Kürtler, bu imkanları sonuna kadar kullanmakta, büyük sevgi besledikleri Sovyet İktidarı'na ve onun büyük yaratıcıları Lenin ve Stalin'e şükranlıklarını ifade etmektedirler.

L. Garibyan (Erivan)

yaklaşım ve Ekim Devrimi'nin sonuçlarının özetlenmesi ve esas olarak da pratiğe yol gösterecek, görevleri çözecek olan sorunlar ele alındı.

Bu Kongre'de, ulusal sorunun çözümü konusunda merkeze konan temel sorun, ekonomik ve kültürel alanlarda varolan fiili eşitsizliğin kaldırılması için hangi pratik önlemlerin alınması gerektiği sorunu oldu.

Bu, aynı zamanda "savaş komünizmi", iç savaş döneminden NEP dönemine, barış içinde inşa dönemine geçmiş olmakla da doğrudan bağlantılıdır.

Ayrıca, Kongre'de geçmişte ulusal baskı döneminde miras kalan büyük güç şovenizminin kalıntılarının, NEP dönemine geçişle birlikte yeni biçimlere bürünerek kendini gösterdiğini; yine geçmiş dönemde miras alınan fiili eşitsizliğin varlığı ve ezilen ulusların milliyetçiliğinin kalıntılarının varlığı tespit edilerek, bu engellere karşı mücadele görevi tespit edilir. Anda, esas mücadele edilecek olanın büyük güç şovenizmi olduğu, partinin bu konuda birincil ivedi görevinin Büyük-Rus şovenizminin kalıntılarıyla mücadele etmek olduğu doğru bir şekilde tespit edilir.

Bolşevik Parti'nin fiili eşitliği sağlamak için, içinde bulunulan dönemde karar altına aldığı pratik önlemleri de gözönüne alan Sovyetler Birliği Merkez Yürütme Komitesi, 6 Temmuz 1923'de SSCB'nin ilk anayasasını kabul etti ve bu, 31 Ocak 1924'de toplanan SSCB 2. Sovyet Kongresi tarafından da onaylandı.

Bu anayasada üzerine durulması gereken ve yukarıda aktardığımız düşüncelerde ortaya konmayan şey, RKP(B) 12. Kongresi'nin "a) Birliğin merkezi organlarının inşasında, gerek karşılıklı ilişkilerinde gerekse de Birliğin merkez iktidarına karşı tek tek cumhuriyetlerin hak ve görevlerinin eşitliği garanti edilir" (Stalin, age, sayfa 382) kararına uygun olarak ortaya konan, Milliyetler Sovyeti'dir.

Böylece Anayasa'da SSCB Yüksek Sovyeti, Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti olarak iki bölümden oluşturuldu.

Birlik Sovyeti'ne delege seçimi, Cumhuriyetlerin nüfus oranına göre belirlenirken, Milliyetler Sovyeti'ne seçilecek delegelerin oranı, Birlik Cumhuriyetleri, Özerk Cumhuriyetler ve Özerk Bölgelere göre belirlenmektedir. Buna göre, Birlik Cumhuriyetleri ve Özerk Cumhuriyetler (Rus SFSC sınırları içinde olan bazı Özerk Cumhuriyetlerle Karabağ ve Nahcivan dışındakiler, bunlar birer delege gönderme hakkına sahipti) beşer delege ve Özerk Bölgeler birer delege gönderme hakkına sahipti. Milliyetler Sovyeti'nin bileşimi SSCB'nin Sovyet Kongresi tarafından onaylanıyordu.

SSCB'nin 1936 Anayasası'nda yapılan değişiklikle, SSCB'nin en yüksek devlet iktidarının organının SSCB Yüksek Sovyeti olduğu; bunun da Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti'nden oluştuğu değişikliğine bağlı olarak Milliyetler Sovyeti daha da genişletilip, Birlik Sovyeti ile eşit haklara sahip kılındı.

Milliyetler Sovyetine temsilci seçimi anahtarı ise: Her Birlik Cumhuriyeti için 25, Özerk Cumhuriyet için 11, Özerk Bölge için 5 ve Milli Bölgeler için ise 1'er temsil-

ci biçimindedir.

O güne kadar yalnızca Sovyetler Birliği'nde olan bu devlet yapılanmasında, Milliyetler Sovyeti genel oy hakkı temelinde seçilen Birlik Sovyeti ile eşit haklara sahiptir. Geçmişin ezilen ulusları, bütünü ülkenin kaderini belirlemede eşit haklarla, evet hatta nüfusu büyük uluslara göre, küçük nüfusa sahip uluslara daha fazla hak tanıyan (pratikte) bir temelde yer almaktadır. Böyle bir siyaset kuşkusuz milliyetler arasında yakınlaşmayı sağlamak için doğru bir temel oluşturur ve oluşturdu da.

Ekim Devrimi'nin açtığı yolda yürüyen Sovyet iktidarı, ulusal sorunu, tarihin görmediği bir biçimde tek bir vuruşta, tam hak eşitliği temelinde çözerek; değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin karşılıklı güveninin yolunu açtı.

Rusya'nın değişik ulusları ve milliyetleri bu güven temelinde, özgür koşullarda ve özgür iradeleri temelinde, Dünya Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'ne doğru atılan önemli bir adımı, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ni kurarak attılar.

Bu birliğin anayasasında, SSCB'den her Cumhuriyetin ayrılma hakkı garanti edilmişti. Sosyalizmin inşasının doğrudan sonucu olan 1936 Anayasası, o güne dek tarihin görmüş olduğu ve işçilerin, emekçilerin, proleterya devriminin çıkarlarını dile getiren en demokratik anayasa olmuştur.

Ekim Devrimi ile kurulan sosyalist devletin siyaseti ve uygulamaları, ulusal sorunun tam hak eşitliği temelinde, nasıl çözüleceğinin yolunu göstermektedir. Ekim Devrimi, ulusal sorunun ancak proleter devrimin zemini üzerinde çözülebileceğini göstermiştir.

Sovyet iktidarının ulusal sorundaki kazanımları kuşkusuz sadece siyasi alanla sınırlı değildir. Fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması için Sovyet iktidarı büyük bir çaba göstermiş ve bu noktada da büyük başarılar elde etmiştir. Gerek ekonomik alanda, gerekse de kültürel alandaki farklılıklar giderek yok olmaya yüz tutmuştu. Bu iki alanda da veriler, eski geri kalmış bölgelerin bilinçli ve planlı olarak geliştirildiğini ortaya koymaktadır.

Bu noktalarda öncelikle şu bilince çıkarılmalıdır: Ekonomik ve kültürel farklılıkların ortadan kaldırılması, siyasi olarak eşitsizliğin ortadan kaldırılması gibi kolay değildir. Bu alanlardaki fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması, uzun zaman isteyen ve Sosyalizmin inşasına paralel olarak gerçekleşebilecek olan bir iştir.

Sovyet devletinin ve aynı zamanda buna paralel olarak Bolşevik Parti'nin bu fiili eşitsizliği ortadan kaldırmak için aldığı kararlar ve yürüttüğü mücadelenin doğru bir biçimde ve verileriyle ortaya konması, bir makalenin kapsamına sığmaz. Bu konuda yapılanlar derya denizdir...

Ulusal sorunun siyasi çözümünde olduğu gibi, ekonomik ve kültürel eşitsizliklerin ortadan kaldırılması konusunda da Ekim Devrimi ve ürünü proleterya devleti yolumuzu aydınlatıyor.

Yeni Ekimler gelecek, Komünizm yenecek!

İLHAM JI ŞAİREKÎ ERMEN

Bir Ermeni Ozandan İlham

• Cegerxwin •

Kısaltık / Sıkı adımlarımızla biraz
daha / Uzayıp giden bu yolu /
Asfalt diye / kan serdiğimiz /
Marks'la Lenin'in yolu bu / Biz de
üzerindeyiz. / Gelecek kuşak hey! /
Birkaç iz ve yapıt bıraktık / Senin
için. / Bize ilham verdi / Çar'la
Hitler'in sonu. / Güç-bela / Eriştik
saflarına / Yiğit kişilerin / İşçilerin,
köylülerin safına. / İlhamın büyüğü
ise / Ekim İhtilali, Kızıl devrim /
Nam salmış cihana; / Uyandırdı: /
Sağır kulakları / Göz nuruna
kavuşturdu: / Körleri. / Ve çabuk
attık / Tutsaklık perdesini /
Uğraşımızla / Senin için attık /
Özgürlük temelini / Hıncımızla. •
Yürüyüşümüz kararı / Yolun ta
sonuna kadar / Alnımız açık /
Yüreğimiz çok güçlü / Kulak
asmiyoruz / Hiçbir baskıya / Aştık,
karanlık / Zulüm ve zorbalık dolu /
O geceleri • Ve şafak yüceldi /
Kuzeyde / Şafak kıızıdır: /
Ayrılmayız / Bu yol değişmeyecek /
Bize köprü kuruldu / Geçiyoruz onu
/ Özgürce geçsin diye insanlık /
Kurtulsunlar diye / Kölecinin zor-
balığından. / Yaksınlar diye / Yürek
ateşiyle / Tutsaklık ve köleliği /
Çabucağ... • Yeniden kursunlar
diye / Çürümüş kaya gibi / Dünyayı
dağitarak... • Bir dünya ki: / İçinde
görülmesin / Bir tek damla gözyaşı
/ Bir dünya ki: • İşitilmesin hiç /
Öksüz ağlayışı / Ve açlık / Ve
ikiyüzlülük... • Gülsün herkesin
yüzü: / Bu dünya çok hoş / Çok
güzel... • İşte bu dünya uğruna /
Evsiz-barksız kaldık biz / Ve işsiz...
/ Kaçtı, içi boş kaya gibi çürük / O
dönek arkadaşlar!... / Ama
yürüyoruz, / Başımız yüce, /
Gözümüz ilerde / Salmış bize
ışıklarını / Aydınlatıcı şafak, / Kızıl
şafak, / Kuzey şafağı, / Marks
şafağı, / Lenin şafağı, / Şavkı vurdu
Kürtlere / Yaşasın Stalin / Yaşasın
Stalin...

Ev rıya dirêj me hınek kın kır xweş bı çûna xwe
Lı şûna esfelt me ev rê raxist tev bı xwîna xwe
Ev rıya Murkıs ev rıya Lenîn me jî daye ser
Ey neslê hê bê, ji bo te me hêşt çend şop û eser
İlham dane me kuştına Qeyser, kuştına Hêtler...
Bı zor em gîhan rêza mêrên çê, pale û karker
İlhama mezın (Sewra Oktobır) inqılabo sor,
Deng daye dinya hişyar kırım kerr, bı çav kırım kor
Perda bındestî bı xebata xwe me zû hılanî
Hîmê azadî me bı rıka xwe ji bo te danî

Em Çûn û dıçın divê em herın ta dawîya rê,
Enîya me bilind dilê me pır xurt guh nadın zorê...
Me şev derbas kır ew şeva tarî tijî zılm û zor
Şefeğ xwe hılda lı bakûr û jor ew şefeqa sor.
Em çûn û dıçın, nayê guhertın tu carî ev rê
Pire ji me ra ava bûye em ketın wê pırê
Da însanîyet bı serbestî xweş tê re derbas bî
Jı zor û zilmên koledaran zû zû xelas bî
Bı agrê dil dîlî, koleî bışewitênın...
Dinya nû çêkin dinya kevnar e bıqewitênın...
Dinya ko hıstır tu carî tê de neyêne dîtın
Dengê sêwîyan tu carî tê de neyê bıhîstın

Dinye ko tê de nebî birçîbûn, nebî get rıya
Herkes ru bı ken: xweşe ev dinya, pır xwese ev dinya.
Jı bo vê dinyê em mane bê kar em mane bê mal
Jı dor me revîn hevalên kevnar ew qelseheval!...
Lê em dıçın serê me bilind, çavên me lı jor
Têrêj dane me şefeqa ronak wê şefeqa Lenîn
Şewqa xwe da kurd, bıjî Sitalîn, bıjî Sitalîn
(Sewra Azadî, 1954)

Ekim Devrimi ve Kürtler...

"Ve gerçekten de Ekim Devrimi, Doğunun boyunduruk altındaki halklarının emekçi kitlelerini, yüzyıllar süren uykularından uyandıran ve onları dünya emperyalizmine karşı savaşa sürükleyen dünyadaki ilk devrimdir." (Stalin)

Dünya proletaryası ve emekçi halkların, ezilen-sömürge ulusların kesin kurtuluşu yolunda yeni bir çığır açarak geriye mükemmel zengin deneyimler bırakan Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 80. yılındayız. Muaazzam tarihsel önemdeki Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümünde, bu devrimin doğu halkları üzerindeki kalıcı sarsıcı etkilerinin bugün hâlâ çeşitli yönleriyle devam etmekte olduğunu görüyoruz. Bu olgu, Ekim'in; ezilen, sömürge, bağımlı ulus ve halklar için yegane kurtuluş umudu olduğundan bağımsız ele alınamaz. Bu nedenle, dünyaya yeni Ekimlerin mutlaka gerekli olduğu gerçeğinin ısrarla öne çıkarılması ve bu uğurda canbedeli bir mücadelenin kaçınılmazlığının döne döne vurgulanması gerekiyor. Burjuvazi, revizyonizm ve milliyetçiliğin bütün inkar, karalama ve saldırı kampanyalarına rağmen, Ekim Devrimi'nin dünya proletaryası ve ezilen halklarına bıraktığı muazzam deneyim ve dersler bugün de canlılığını koruyor. Varsın emperyalizm ve onun ideolojik bombardımanı altında şaşırınlar bu parlak esere saldırmaya devam etsin. Dünya yeni Ekimlere ihtiyaç duymaktadır ve mevcut emperyalist barbarlığa karşı biricik alternatif ancak ve yalnız yeni Ekimlerdir! Yeni Ekimler er ya da geç gelecektir!

...

Halklar hapishanesi Rusya'da ulusal sorun gibi son derece karmaşık bir problemi çözen Ekim devrimi, bu sorunun çözümünde yeni bir dönemin açılmasını da beraberinde getirdi. Ekim Devrimi, ulusal sorunun kalıcı anlamda ancak ve yalnız emperyalizme karşı kararlı mücadelenin ardından çözülebileceğini parlak bir biçimde kanıtlayarak ulusal problemin proletarya önderliğindeki başarılı devrimlerin zaferi sonucunda çözülebileceğini hiçbir kuşkuyla meydan vermeyecek şekilde kanıtladı. Devrimin ilk günlerinde "ulusların ayrılma hakkını ve tüm milliyetlere tam hak eşitliğini" ilan edilerek bu doğrultuda işe başlandı. Sosyalizm koşulları altında, bu alandaki başarılar sürekli bir ilerleme kaydetti ve yaşanan pratik, dünya emekçi halkları ve ezilen uluslarına büyük ilham kaynağı oldu.

...

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümünde, bu eserin dünya işçileri, ezilen sömürge ve bağımlı halkları, ezilen ulusların ulusal kurtuluş mücadeleleri üzerinde bıraktığı etkilerin büyük önemine vurgu yaptık. Bunun yanında Ekim Devrimi'nin ülkemiz özgünlüğüne ilişkin etkilerine de değinmek, bundan da dersler çıkar-

mak biz komünistlerin görevidir. Bu makalede, sorunun kimi yönleri üzerinde durarak konuya bir giriş yapmaya çalışacağız.

Ekim devrimi ve Kafkas Kürtleri

Rus gericiliğine, emperyalist saldırganlığa ve onun sömürge siyasetine, dünyayı paylaşma planına ağır darbe indiren Ekim Devrimi, haklı olarak dünya halklarının yaygın sempatisini ve desteğini kazandı. Bir halklar hapishanesi olan Çarlık Rusyasında, Çarlık despotizminin barbarlığı altında inleyen mazlum halkların kurtuluşunu sağlayan Ekim Devrimi dünyanın diğer alanlarındaki ezilen sömürge ve bağımlı ülkelerde de ezilen ulus ve milliyetleri derinden etkilemiştir.

Kürtler de Ekim devrimine sempati duymuş ve kazanımlarından büyük oranda etkilenmiş-yararlanmışlardır. Ekim devrimi, Kürtlerin uluslaşma sürecine olumlu yönde etkide bulunarak ulusal kurtuluş mücadelelerine katkı sunmuş, ilerletmiştir...

Bu gelişmelerin "iç" boyutuna bakalım... Öncelikle Kürtlerin (Kürtler derken, nüfusun tamamını kastetmediğimiz gözönünde bulundurulmalıdır), çarlığa karşı mücadeleye katılımlarından bahsetmemiz gerekiyor. Kürdistan'ın coğrafik sınırlarının dışında, Kafkaslarda yaşayan yoksul Kürt köylülerinin Ekim devrimine giden süreçte belli bir katılımını görüyoruz. Bazı kaynaklar, yoksul Kürt köylülerinin, Çarlığın barbarlığına karşı mücadele içinde bulduklarına işaret ediyor. Rus despotizmine karşı toprak talebiyle ayaklanan emekçi Kürtlerin mücadelesi buna çarpıcı bir örnek olarak verilebilir. Birinci Dünya Savaşı yıllarında cereyan eden bu gelişmeyi Minorsky şöyle anlatıyor:

"Toprak sorunları Sovyet Ermenistanı'nda yaşayan Kürtler için aynı biçimde ortaya çıkmamaktadır. Gerçekten de, Alagöz köylüleri «Toprak istiyoruz. Daha ne kadar köle kalacağız?» diye ayaklandıklarında 1. Dünya Savaşı bitmemişti. Kendileriyle yakınlık kuran gençler, onları heyecanlandırıyorlardı; bu sözleri bizzat nakleden, yurttaşları Ereb Şemo'ydu. Kulaklara karşı yürütülen sayısız mücadeleden sonra düşleri, ilk biçimiyle olmasa da gerçekleşmişti." (Kürtler & Kürdistan, V. Minorsky, Th. Bois, D. N. Mac Kenzie, Doz Basım-Yayın, Ekim 1996)

Yukarıdaki pasajda çok net görüldüğü gibi, Rus despotizminin ayakta durmasında önemli bir rolü olan toprak ağalığına karşı başlatılan mücadelede yoksul Kürt köylüleri aktif bir biçimde yer alarak Ekim'e giden süreçte bir ölçüde devrime katılabilmişlerdir. Yoksul Kürt köylülerinin bu direnişi şüphe götürmez şekilde devrimin başarısına yapılmış mütevazı bir katkı olarak de-

ğerlendirilmelidir.

Kafkasya'daki Bolşevik çalışmalar neticesinde, bu geniş bölgedeki proletarya ve kır yoksullarının Çarlığa karşı mücadele cephesine kazanılması başarılıydı. Özellikle süren savaşın ağır tahribatlarına karşı verilen mücadelede kazanılan başarı, partiye önemli ölçüde prestij ve güç kazandırdı. Bu aşamada yoksul Kürt köylüleri arasında filiz veren Bolşevik fikirler parti saflarına Kürtlerin de katılımlarını beraberinde getirdi. Buna en somut örnek Erebe Şemo'dur. Çarlık ordusunda tercüman olarak bulunan Erebe Şemo, Çar ordularının işgalci ve yağmacı karakterini bizzat yaşamış, bu işgal ordularının diğer halklara yaptığı gibi yoksul Kürt halkı üzerindeki vahşetine de tanık olmuştur. Ordu içindeki Bolşevik çalışmayla yüzyüze gelen Erebe Şemo kararsızlık geçirmeden hemen Bolşeviklerle ilişki kurmuş ve büyük bir fedakarlıkla göreve koşmuştur. O, yoldaşlarıyla bağlarının koptuğu bir dönemde özverili çabasıyla yeniden buluşma mutluluğunu gösterebilen biridir. Ordu içinde tanıştığı ve fikirlerini benimsediği yoldaşlarına olan bu bağlılığı, onun Parti'ye katılma şevkini hızlandırmıştır. Sahip olduğu bu kararlılık neticesinde Şubat Devrimi'nden hemen önce Parti'ye üye kabul edilmiştir. Parti fonksiyoneri olarak çalışmalarını yürüten Erebe Şemo'nun bu döneme ilişkin kimi anılarını buraya almak yararlı olacaktır.

"Önceleri, Bolşevik Partisi'yle öbür partiler arasındaki ayrımı bilmiyordum. Bütün isyancı ve özgürlüksever partilerin birleşip tek bir dava uğrunda çalışmalarını gönülden istiyordum: İSTİBDADA VE ZULME SON; SAVAŞA SON; BÜYÜK KÜÇÜK BÜTÜN ULUSLARIN HAKLARININ TANINMASI; YOKSULLARIN VE İŞÇİLERİN ZENGİNLERLE KAPİTALİSTLERİN TAHAKKÜMÜNDEN KURTULMASI. Bu düşüncelerimi yoldaşlarıma açıkladım.

1 Mayıs Bayramı (Emekçilerin bayramı) yaklaşıyordu. Benim de bağlı bulunduğum gizli Bolşevik örgütü bu bayrama büyük bir ciddiyetle hazırlanıyordu. 1 Mayıs gösterisi ve bir miting düzenleyip halkı Bolşevik çizgiyle aydınlatmak, Geçici Hükümetin savaşa niçin son vermediğini askerlere ve emekçilere anlatmak istiyorduk.

"Kardeş" dedim, "Ben Bolşevik'im. Konuşmak istiyorum." Güldü ve elini uzattı. Kürsüye çıktım. Kürt giysilerim kum, destmal ve sapık'ımla askerlerin dikkatini çektim. Herkes sustu. ... Yarım yamalak bir Rusçayla konuşmaya başladım. Son birkaç yılda neler gördüğümü, duyduğumu anlattım. Önceleri Çar bizi asiyordu. Şimdi de çarın yerine büyük burjuvalar, beyler, ağalar asıyor, ölüme yolluyorlar. Bu hükümeti devirip yerine yeni bir hükümet kuralım ve evlerimize dönelim" dedim. ... Geceleyin bu olayın ... hoşnutluğundan Kürtçe bir türkü çığırarak, istasyonun dar yollarından kulübeme dönüyordum..." (Erebe Şemo, Kürt Çoban)

Mücadelenin özgün bir boyutunu ele alarak devrim öncesi kısa dönemin bazı yanlarını ortaya koyması bakımından E. Şemo'nun sözkonusu anılarının tarihsel bir anlamı vardır.

Burada öne çıkarılması gereken başlıca yön, Kürt miliyetine mensup biri olarak Ekim Devrimine katılan Erebe Şemo'nun, kurtuluşun devrim ve sosyalizmle olacağını bilince çıkarması ve bunun ancak Bolşevik önderliğin bayrağı altında, halkların kenetlenerek başarabileceğini savunması ve propaganda etmesidir. Erebe Şemo'nun dar ulusalcı bir çizgiye düşmemesi, "küçük-büyük" ulusların kurtuluşunu devrimin bir sorunu olarak kavraması olgusu da aynı ölçüde bilince çıkarılması gereken önemli bir deneyim olarak görülmelidir.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne Kürtlerin katılımı hakkında yeterince materyal bulunmadığından örneklerimizi çoğaltma imkanına sahip değiliz. Olumlu yöndeki katkılar bağlamında şu an bu kadarıyla yetinmek durumundayız. Kürtlerin bir kısmının Ekim Devrimine olumlu katılımlarının yanısıra, bazı Kürtlerin de devrim sürecinde Çarlığın yanında yer alarak olumsuz bir rol oynadıklarını da görmek gerekiyor.

Kafkas Kürtleri arasında Çarlık ile iyi ilişkiler kurmak isteyen ve bunda bir ölçüde başarılı olan varlıklı Kürt takımı, Çarın saflarında bulunmak ve onun için çalışmaya koyulmaktan geri durmamışlardır. Eğit ve Cangir Bey gibi Kürt despotları tercihlerini egemenlerden yana yapmış, Kürt yoksul köylülerini ve emekçilerinin kölece sefaletlerinin devamı için çalışmışlardır.

Varlıklı Kürtlerin Çarlıkla kurduğu ilişki ve bağlantılar sonrasında, Rusya'daki devrimci gelişme ve Bolşevik ilerlemenin sekteye uğratılması amacıyla Çarlık, Kürt ileri gelenleriyle de diyaloga önem verdi; özellikle emperyalist rekabet koşullarında Güney hattına daha sağlam olarak yayılmak ve yeni alanlar ele geçirmek amacıyla bölgedeki diğer ulus ve milliyetlere mensup gericilerle birlikte- kimi Kürt aristokrat ve asker takımını yanına alma konusunda bir yönelim içine girdi. Rus-Türk savaşında Kürtleri kazanmak ve saflarında savaşa seferber etme bağlamında başarılı olan iki sömürgeci devlet sonraki dönemlerde aynı doğrultuda çaba sarfetmekten asla geri durmadılar. Büyük vaatlerle aldatılan Kürtler ise her defasında bu iki ordudan birinin yanında bulunmaktan bir türlü kurtulamadılar. Kürt feodal takımı kendi geleceği için yoksul Kürt insanını feda etmekten çekinmedi ve çoğu kez büyük devletlerden birinin mandası olma hevesiyle ileri karakol rolünü oynamaya soyundu. Bu noktada, Kürt ileri gelenlerini yanına çekmede tecrübeli olan Rus gericiliği bu tecrübesini giderek büyüyen Ekim rüzgarına karşı devreye sokmada gecikmedi.

Bu bağlamda, Refik Hilmi'nin anılarında geçen bir gelişmeyi buraya almak faydalı olacaktır.

"Şeyh Mahmud Süleymaniye'ye dönmeden önce, Irak ordusunda görevli bazı Kürt subaylar Şeyh Mahmud'a yardım etmek için Süleymaniye'ye gönderilmişti. Bağdat Hükümeti tarafından gönderilen bu subaylar arasında Tefvik Vehbi, Emin Rewanduzi, Aziz Kazzaz, Faik Kek Emin vardı. Süleymaniyeli olan ve Sadık Paşa olarak adlandırılan Sadık El-Kadiri büyük savaşta bir Osmanlı taburuyla beraber esir alınmıştı ve Rusya'ya gitmişti. Orada Rus ordusunda görev almıştı ve gene-

rallîğe kadar yükselmişti. Rus ordusunun Bolşeviklere karşı savaşında o da Bolşeviklere karşı savaşmıştı. Ama Çarlık ordusunun yenilmesi ve Bolşeviklerin zafer kazanmasıyla birlikte Uzakdoğu yolundan Bağdat'a kaçmıştı. O da İngiliz Sami temsilciliği tarafından Süleymaniye'ye gönderilmişti. İşte bunlar Şeyh Mahmud'un dönmesini bekliyordu." (Refik Hilmi, Anılar-Şeyh Mahmud Berzenci Hareketi, Nüjen Yayınları, İstanbul, Temmuz 1995)

Sürgünden dönen Şeyh Mahmud Berzenci'yi karşılayanlar arasında bulunan Sadık El-Kadiri, kısa süre sonra kurulan "Kürdistan Kabinesi"nde oldukça önemli sayılabilecek "Kürdistan Genel Müfettişi" makamına getirilir. Sonraki dönemlerde Berzenci'nin kendisini "Genel Hükümdar" ya da "Kürdistan Kralı" olarak ilan ettiği sıralarda da yine adı geçen Kürt general görevler almaya devam eder.

Hiçbir kuşkuyla meydan vermeyecek biçimde açıklan Bolşeviklere karşı Çarlığın ordularıyla beraber saldırıya geçmiş kimi Kürt çevrelerinin varlığını yadsımak mümkün değildir. Bolşeviklere karşı savaşta generalliğe kadar yükselebilen sözkonusu kişinin bu işi hiç de tesadüfen yapmadığını görmek gerekir. Sonraki dönemde de İngilizlerin yararına işe koyulması ise aynı şekilde Kürt ulusunun kurtuluşuna değil, değişik bir partner bularak manda isteğini yerine getirme arzusundan kaynaklanıyor. Öyle anlaşılıyorki, Bolşeviklere karşı Çarlığın safında yer tutan bu Kürt general, Kürtleri Rusların mandasına geçirebilmek arzusuyla, başta kendi ulusundan insanlar olmak üzere emekçi halklara karşı barbarlığın askerliğine soyundu. Bütün gerici, karşıdevrimcilerin direniş, entrikalarına rağmen Ekim Devrimi'nin muzaffer yürüyüşü engellenemedi.

•••

Ekim Devrimi'nin zaferi bölgedeki gelişmeleri derinden etkiledi ve bir dizi değişikliğin gündeme gelmesine yol açtı. Çarlık ordularının işgal altında tuttuğu bölge ve ülkelerdeki tüm Rus askerlerinin geri çağırılması, Kürdistan'ın belli bölgelerinin Rusya'nın işgalinden kurtulması anlamına geliyordu. Kuzey, Güney ve Doğu Kürdistan'da ordularını yerleştiren, Kafkaslar'daki Kürt yerleşim birimlerini elinde tutan Çarın ordu birliklerinin Ekim Devrimi'yle aldıkları yenilginin ertesinde, adı geçen bölgeler işgalden ve Çarın barbarlığından kurtuldular. Ne var ki; Kafkasya'da sorunlar henüz bitmemişti. Bolşevikler iktidarda değillerdi ve Çarın gitmesinin ardından yönetimi ellerinde bulunduran Menşevikler, karşıdevrimci yeni odaklar oluşturarak Ekim'in ilerleyişi önünde ciddi biçimde sorun çıkarmaya devam ediyorlardı. Kürt bölgelerinde de Menşevikler ve Taşnaklar, Bolşevikler önderliğinde devrimin ilerlemesini çeşitli yollarla engellemeye çalışıyorlardı. Emperyalist saldırganlığa karşı tetikte duran Bolşevikler, emperyalist devletler tarafından da desteklenen ve kıskırılan iç-savaş ortamında Kafkas proletaryasını ve emekçi halklarını özgürlüğe kavuşturma ereğiyle muazzam bir çalışma içine girdi. Bu yıllarda, Kürt emekçileri tercihlerini Ekim'in açtığı yoldan ilerleyen Bolşevik iktidardan yana

koydular ve başta Kürt egemen zümresi olmak üzere karşıdevrimci generaller çetesine karşı mücadeleye atıldılar. Bu mücadele, Bolşevik Parti'nin önderliğinde ve bizzat Kürt kökenli Bolşevik fonksiyonerler tarafından başarıyla sürdürüldü. Karşıdevrimcilerle yürüyen savaş oldukça çetin geçti. Özellikle Kürt bölgelerinde karşıdevrimcilerin etkisi ve Taşnakların gücü işleri zorlaştırıyordu.

Burada cepheden cepheye koşan Bolşevik militan Ereb Şemo'nun rolüne değinmek gerekiyor. İç savaş yıllarında değişik bölgelerde karşıdevrimcilere yönelik seferberliğe katılan bu ünlü Kürt savaşçı, yıllar sonra Parti tarafından Kürt bölgelerinde görevlendirilir. Parti, 1924 yılının Şubat ayında Ereb Şemo'yu Kürtler içinde faaliyet yürütmek üzere Ermenistan'a gönderir. Kendisinden aktaralım:

"Ermenistan Komünist Partisi beni azınlık milliyeti örgütlemekle görevlendirdi. O gün, hayatımın yeni bir sayfası açılmış oluyordu. Kürt beylerinin kan emicilerine, ağalarına, taşnaklara ve beylere karşı mücadelede yerimi köylü, amele ve fabrika sovyetleri kurma mücadelesiydi. Büyük bir heyecan içinde, dağlarını, kırlarını gördüm vatanımın." (Ereb Şemo, Kürt Çoban)

Ekim Devrimi'nden yıllar sonra hâlâ Kürt beyleri Bolşevik iktidarı tanımak istememekte-dirler. Düzenlerini/egemenliklerini sürdürmek arzusundadırlar. Yoksul Kürt köylüleri üzerinde zulüm estirmektedirler. Taşnaklar, Kürt beylerini de yanlarına alarak Ekim devriminin bu bölgede başarıya ulaşmasını engellemeye çabalamaktadırlar. Ermenistan'da kurulan Sovyetler tanınmak istenmemektedir vb. Bu gelişmelerin yanında, kaderlerini Ekim Devrimi'nin başarılı güzergahına bağlamış bir kesim Kürt emekçisi ise, Taşnaklara ve kendi beylerine karşı ayaklanarak kurtuluşları uğruna savaşıyorlardı. Ne var ki, bölgede Kürt emekçileri arasında Sovyetleri kurma bilinci/kavrayışı yeterince gelişmemişti. Bunun için Bolşevik Parti'nin çok daha fedakarca çalışması şarttı. Bolşevik Parti bu bilinçle bölgede çok yoğun bir örgütlenme faaliyetine girişti. Nitekim Parti, çalışmalarının ürününü almada gecikmedi. Bu başarıda büyük emekleri geçen Ereb Şemo gelişmeleri yalın bir dille özetler:

"Bir yıl içinde yoksullardan ve rençberlerden güçlü bir örgüt oluşturduk. 1925'te beylerin bütün siyasi hakları alındı. Yoksullar bu adamları kendi örgütlerine sokmuyorlardı. Aramızda şiddetli bir savaş oldu. ...

1925'te Koçerlerin bütün yerleşme bölgelerinde Sovyetler seçildi. Böylece bizler Kürt bey, ağa ve şeyhlerinin zulüm, haksızlık ve zorbalıklarının sonunu getirdik.

Evet, kır ve düzlüklerde, vadi ve kayalar arasında yaşayan yoksul Kürtlere yalnızca Sovyet iktidarı mutluluk, esenlik, özgürlük ve ilerleme getirdi." (E. Şemo, Kürt Çoban)

7 Kasım 1917'de, Ekim Devrimi sonrasında kurulan Sovyet iktidarı, "Rusya'nın kenar bölgeleri" olarak da adlandırılan Çarlık Rusyasının sömürgelerini ulusal baskıdan kurtardı. Merkezi Rusya'da kurulan Sovyet devleti, emperyalistlerin ablukasına karşı savaşmak zo-

runda kaldı. İç savaş ve emperyalist abluka 1921'e kadar sürdü. Bu dönemde, Kafkasya'da da savaş sürüyordu. Kürtlerin esasta yaşadıkları Ermenistan'da iktidar savaşı, gerek emperyalist ablukaya, gerekse de iç düşmana karşı yaklaşık üç yıl sürdü. Bu tarihte, Taşnak hükümeti iktidardan alaşağı edilerek Sovyet iktidarı kuruldu ve Ermenistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti kuruldu.

Sovyet iktidarı kurulmuştu ama iktidar mücadelesi devam ediyordu. Ereb Şemo'nun aktardığı gibi Kürtlerin yaşadığı bölgede de, belli bir mücadele sonrasında Sovyet iktidarı kurulmuş ve Sovyet düzenine geçilmişti. Buna rağmen herşeyin yolunda gittiği söylenemezdi. Ermenistan'ın genel nüfus oranına göre çok az da olsa Kürt zengin köylüleri imtiyazlarını kaybetmek istemiyorlardı. Bunlar Sovyet iktidarına karşı propaganda ve örgütlenme çalışmalarını sürdürüyorlardı. Her defasında Sovyet iktidarından yana olan Kürt emekçilerine atfen; "Yanılıyorlar. Bolşeviklik çok sürmez. Yakında yine kamçımızın altına girecekler, o zaman gösteririz biz onlara!", "Bu düzeniniz sürececek mi sanıyorsunuz? Göreceksiniz, sonunda İngilizler ve Taşnaklar sizin ve komünist gençlerinizin derilerini yüzecek!..." türünden karşıdevrimci propaganda ve ajitasyon yaparak halkı kendi tarafına çekmeye çalışıyorlardı.

Kürt ağa ve beyleri, diğer benzerleri gibi, Ekim'in ışığı doğrultusunda ilerleyen sosyalizmin inşasının önüne dikildiler. Bu onların sınıf karakterinden ileri geliyordu ve başka türlü de olamazdı. Çünkü sosyalizmin kuruluşu bunların imtiyazlarına son veriyordu; binlerce yıldır ezilen, horlanan yoksulların/emekçilerin özgürlüğünü ve mutluluğunu gerçekleştiriyordu. Onlara yeni bir hayat sunuyordu. Bu yeni sosyalist yaşam, doğal olarak kulaklara karşı verilecek mücadele ile gerçek anlamını bulacaktı. İşçi ve emekçilerin özgürlüğünü gerçekleştiren Ekim Devrimi sonrasında Ermenistan'da kurulan Sovyet Devletinin de kulaklara karşı mücadelesi ve zaferi, aynı zamanda Kürt eşrafının da yenilgisini içinde barındırıyordu. Ve sonuçta kulakların kesin yenilgisi Kürt zengin köylü kesiminin de yenilgisi oldu.

Ekim Devrimi'nin ardından, sosyalizmin inşasına büyük bir coşku ve enerjiyle katılan Sovyet insanı kısa zamanda muazzam başarılar elde etti. Sosyalist inşa faaliyetinin Kürtler arasında da hayat bulduğu ve göçebe konumdaki Kürtlerin, Ekim'in ve onun devamı sosyalizmin kazanımlarıyla yeni bir kimlik kazandığı burjuva yazarlar tarafından bile inkar edilemeyecek bir olgudur. Aşağıdaki örnek buna küçük bir kanıt olarak verilebilir:

"İki dünya savaşı arasında göçebe Kürt aşiretlerini yerleşik düzene geçirmek üzere çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak gerek Türkiye'de, gerekse İran'da, Mustafa Kemal ve Şah Rıza Pehlevi döneminde uygulanan yöntemler Kürtler tarafından memnuniyetle karşılanmamıştır. Sovyetler Birliği'nde ise durum daha farklıdır. R. J. M. Goold-Adams, Ruslar'ın bu konuda diğer Ortadoğu ülkelerine nazaran daha başarılı olduklarını söyler. "Sovyetler Birliği'nde, bu soruna askeri ve siyasi olduğu kadar, ekonomik bir sorun olarak da yaklaşmış-

tır. ... Göçebelere toprak ve su verilmiş, topraktan aldıkları ürünü artırmaları için tarım uzmanları kendilerine yardım etmiştir.

Göçebeleri yerleşik düzene geçirmek için kaba kuvvete başvurulmamış ve Caff örneğinde olduğu gibi bu geçiş adım adım uygulanmıştır." (Kürtler & Kürdistan, Doz Basım-Yayın)

Sovyet iktidarı koşulları altında, diğer halklar gibi müreffeh bir hayatın içinde sosyalizm uğruna çalışan Kafkas Kürtleri, böylece yeryüzünde ilk kez gerçek özgürlüğün ve mutluluğun ne demek olduğunu bizzat yaşayarak gördüler. Sovyet Kürtleri süreç içinde yeni, özgür ve mutlu yaşamın Ekim Devrimi'yle ve sosyalizmle gerçekleştiğini kavrayarak daha büyük başarılar için seferber oldular ve emeklerinin karşılığını da aldılar. Sovyet iktidarı altındaki Kürt kırında artık eskiye ait pederşahi ilişkiler, beylerin ve ağaların hakimiyeti tarihe gömülmüştü. Kürt bölgelerinde, yılların ağır zulmünden kurtulmuş Kürt emekçiler, özgürlük ortamında hızla sosyalist inşa faaliyetine koşuyorlardı. Ve kısa süre içinde Kürt bölgelerinde olumlu sonuçlar alındı. İşte bu başarılarla ilişkin çarpıcı bir pasaj:

"Artık kollektif mülkiyet sözkonusuydu ve köylüler kolhozlara üye olacaktı. Geçmişte kullanılan saban ve at arabasının yerini traktör ve kombine biçer-döver aldı, kolhoz topraklarında tarım daha modern bu araçlarla yapılmaya başlandı. Böylece Kürt köylüsünün yaşam standardı belirgin biçimde yükseldi." (Kürtler & Kürdistan)

Sovyetler Birliği'nde, Lenin-Stalin ve Bolşevik Parti önderliğinde hayat bulan sosyalizmin, Sovyet Kürtlerine neler kazandırdığını daha iyi görmek için, bizzat bu kazanımın yaratılmasında bir partili olarak yer alıp Kürt emekçilerini sosyalizmin inşasına seferber eden Ereb Şemo'dan aktaralım:

"SOVYET ERMENİSTANI Kürtlere yeni köyler inşa etti. Çadır ve ahırlar yerine şimdi üç katlı, geniş pencere- li binalar yükseliyor. Yoksul köylüler, cıvelekler ve orta halli köylüler kendilerine kolhoz (arazi ve hayvanların ortak kullanımını sağlayan kurumlar) kurmuş mal mülk sahibi olmuşlar. Topraklarını traktörle sürüyorlar. Ayrıca kolhozlarda kaymak, peynir, yağ makinaları var. Kürtler arasında sayısız uzman yetişmiş. Tümü kolhoz üyesi. Bütün gençler de Komünist Partisindeler ve okullarda okuyorlar. Bunların çoğu tarım ve diğer yüksek okullarda öğrenim görüyorlar. Elektriksiz, susuz tek ev; okul- sus, hastanesiz, camisiz tek köy kalmamış. Din ile ilgili hocalar diyanetle birlikte yeni bilimleri de okuyor, hüküme tin yüksek dereceli resmi memurları oluyorlar.

Şimdi köçerlerin yerleşme bölgelerinde yeni bir kollektif hayat sürüyor. Beylerin, ağaların ve şeyhlerin hulamliğini yapacaklarına birbirlerinin kanını dökeceklerine, perişan ve kör bir şekilde sömürünün aracı olacaklarına, Alagöz Kürtleri bugün barış içinde, Sovyetler Birliği'nin ve dünyanın ilerleyişi, böylece 12 milyon Kürdün de kurtulması yolunda, yorulmak bilmeden, gece gündüz çalışıyorlar." (Kürt Çoban)

Ekim 1997 ✕

Kürt Kadın Hareketi değil, Komünist Kadın Hareketi!

Faşist Türk devletinin Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusuna karşı sürdürdüğü haksız savaşın vahim sonuçları ortadadır:

Yakılıp yıkılan köyler, yerinden yurdundan edilen, göç yollarına düşen insanlar, toplu katliamlar, faili belli cinayetler... Zoraki göç sonucu gelip yerleşilen kentlerde azgın Türk şovenizmi ve asimilasyon politikası...

Bütün bu terör ve baskı, şovenizm ve asimilasyon politikasını Kürt kadınları cinsel baskıyla içiçe geçmiş, yoğunlaşmış biçimiyle yaşamaktadırlar. Bir yanda bu baskı ve terör politikası, diğer yanda buna karşı gelişen ulusal mücadele, Kürt kadınlarını hareket içine çekmekte ve ulusal temelde örgütlenmeye yöneltmektedir.

Kürt kadınlarının yaşadığı sorunların "çok yakıcı" ve "ertelenemez nitelikte sorunlar" olduğu savunusuyla milliyetçi ve feminist bakış açısının hakim olduğu ve daha çok Türkiye metropollerinde görülen örgütlenmeler yaratılmaktadır. Burada savunulan temel anlayış "Kürt kadının Kürt kadınından gayri dostu yoktur!" anlayışı ol-

maktadır. Elbette ki, ataerkil anlayışlara karşı durduğu ve faşist Türk devletinin ulusal boyunduruğuna karşı mücadele ettiği noktada bu tür örgütlenmelerin demokratik içeriği vardır. Ancak burada tartışmak istediğimiz sorun, demokratik içeriğin olup olmadığı meselesi değil, temelden farklı dünya görüşüne dayanan örgütlenme anlayışıdır.

Örgütlenmeye ilişkin anlayışımız genel dünya görüşümüzden çıkar. Kadınların kurtuluşunun, insanın insan üzerindeki sömürsünün kalkmasına bağlı olarak uluslar ve cinsler arasındaki eşitsizliğin de ortadan kalkacağı, baskısız ve sömürsüz bir sistemde, sosyalizm/komünizmde olacağını savunuyoruz. Bunun için, faşist

Türk devletinin yerle bir edilmesi, proletarya partisi önderliğinde Sosyalizm'e doğru ilerlenmesi gereklidir. Açıktır ki, bu mücadele içinde işçi ve emekçi kadınlar özgün

talepleriyle yerlerini alacaktır. Fakat "ayrı durup ayrı vurarak" değil. Düşmanın ve hedefin bir olduğu yerde, emekçilerin hakim sınıflara karşı mücadelesinde cinslerine ve uluslarına göre ayrı durmaları, ancak mücadeleyi zayıflatmaya yarar. Hedef bir, mücadele bir dediğimiz noktada Kürt, Türk ve diğer milliyetlerden emekçi kadınların örgütlenmede yerleri Komünist Partisidir.

Biz nasıl ki, "bağımsız kadın hareketi" adı altında kadınların komünist partisinden, proletarya ideolojisinden bağımsız, ayrı örgütlüğünü savunan anlayışlara karşı çıkıyorsak, milliyetçi ayrı örgütlenmelere de aynı anlayışla karşı çıkıyoruz.

Son tahlilde bu tür burjuva anlayışların sınıf mücadelesine verdiği zararlar bugün de apaçık ortadadır. 1980 sonrasında ivme kazanan kadın hareketi "bağımsız kadın

Biz işçi ve emekçi kadınların yaşadıkları cinsel ve ulusal baskıları bilince çıkararak, buna karşı mücadeleyi örgütleyen Komünist Kadın Hareketinin yaratılması mücadelesini veriyoruz. Komünist Kadın Hareketini yaratma mücadelesinde, tüm ulus ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınların hak ve yükümlülüğünde eşitlik temelinde kendi yerleri olacaktır.

hareketi" şiarıyla ortaya çıkmıştı. Onların bağımsızlıktan anladıkları şey, komünist ve devrimci örgütlerden bağımsızlıktı. Daha sonraları bu "bağımsız kadın hareketi" içinde yer alan kadınlar, kadın olarak yaşadıkları bir dizi ortak sorunların ötesinde bir dizi de farklılıklara sahip olduklarının farkına vardılar, örneğin ulusal farklılıklar bağlamında olduğu gibi!

Bunun üzerine yürüyen tartışmalar, feminist kadın hareketi içinden Kürt feminist kadın hareketinin ayrışmasına yolaçtı. Bunda elbette ki, "Kürt kadınları ulusal baskı yaşıyor, buna tavır takının" diyenlere Türk feministlerinin "buna en iyisi siz tavır takının" şeklinde verdikleri cevap önemli bir rol oynadı.

Türk hakim sınıflarının ideolojik bombardımanıyla zehirlenmiş olan ortamda "her koyun kendi bacağından asılır" anlayışı elbette taban bulmaktadır. Kimi feminist Kürt kadınlarının ayrı örgütlülüklerini yaratma girişimleri ve bağımsız Kürt kadın örgütünü özgürlüklerinin yegane garantisi olarak görmeleri buradan kaynaklanmaktadır.

Yukarıda da söylediğimiz gibi, Kürt, Türk, Arap, Ermeni... tüm ulus ve ulusal azınlıklardan işçi ve emekçi kadınların yeri Komünist Partisi saflarıdır. Milliyetçi ve feminist bakış açısıyla temellendirilen bağımsız örgütlenme anlayışı reddedilmelidir.

Fakat bu, bizim cinsel ve ulusal baskılara karşı duyarsız olduğumuz anlamına gelmez. Bilakis biz işçi ve emekçi kadınların yaşadıkları cinsel ve ulusal baskıları bilince çıkararak, buna karşı mücadeleyi örgütleyen Komünist Kadın Hareketinin yaratılması mücadelesini veriyoruz. Komünist Kadın Hareketini yaratma mücadelesinde, tüm ulus ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınların hak ve yükümlülükte eşitlik temelinde kendi yerleri olacaktır. Dahası, mücadelenin ihtiyacına göre, özel görevleri ezilen ulus ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınları uyandırmak, onları partiye yakınlaştırmak olan çalışma gruplarına, komisyonlara, kollara vb. sahip olacaktır. Bunlar Bolşevik Parti'den, ya da Komünist Kadın Hareketi'nden "ayrı", "bağımsız" örgütlülükler olarak değil, özel göreve sahip organlar olarak anlaşılmalıdır.

Ancak, bu konuda şu da bilinçte tutulmalıdır:

Bugün Komünist Kadın Hareketi'ni yaratmak görevini önümüze koyduğumuzda, bu hareketin öncüsü kadın kadroların yetiştirilmesi noktasında olduğumuzu da açıklıyoruz. Bu bağlamda, çeşitli dillerde yazılı ve sözlü ajitasyon-propaganda yapacak, Kürt emekçi kadınlarının ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınların özel sorunlarını, hak ve taleplerini gözeterek örgütlenme çalışması yürütecek kadroların yetiştirilmesi tüm acilliliyle ortadadır. Stërka Bolşevik'in açtığı bu sayfaların sürekliliğinin sağlanması, bizzat bu alanda çalışma yapan ve yapmak isteyen okurların yazıları, eleştiri ve önerileriyle beslenmesi gerekmektedir. Abartılı beklentilere kaçmadan, görevlerin çözümünü için en büyük katkıyı verelim!

Haydi görev başına!

Haydi Komünist Kadın Hareketinin inşasına!

Kasım 1997 ✕

Spor şovenizmin, ulusal baskının değil; gerçek anlamda kardeşliğin aracı olmalıdır!

Türkiye Birinci Futbol Ligi'nin 12. haftasında, 16 Kasım günü Vanspor'la Antalyaspor arasında oynanan karşılaşma, Türkiye'de milliyetçiliğin, şiddetin hangi boyutlara vardığını göstermesi açısından ilginç derslerle doluydu...

Başbakan Mesut Yılmaz başta olmak üzere Van Valisi ve diğer bir dizi "önemli insanın" seyirci olarak buldukları stadta, Vanspor 1-0 galip oynarken maçın uzatmalı dakikalarında hakemin Antalyaspor lehine penaltı vermesiyle bir anda ortalık savaş alanına döndü.

Tribünlerdeki Vanspor taraftarları telörgüleri yıkararak sahaya girip hakemleri ve Antalyaspor'lu futbolcuları kovalamaya başladılar. Hakemler ve Antalyaspor'lu futbolcular, canlarını ancak soyunma odalarına kaçarak kurtardılar. Antalyaspor teknik direktörü Şenol Güneş yediği bir yumruk sonucu bayıldı. Polisler saha içinde olayları yatıştırmaya çalışırken Başbakan Mesut Yılmaz ve beraberindekiler stadi terkettiler. Vanspor taraftarları bu gelişme karşısında "sahipsiz memleket", "burası Türkiye, İsrail değil", "bu saha hakeme mezar olacak" şeklinde slogan atarak İstiklal Marşı söylediler.

Polis saha içindeki olayları yatıştırdıktan sonra Vanspor'lu futbolcular, maçın devamı için hakemleri ve Antalyaspor'lu futbolcuları beklemeye başladılar. Emniyet güçlerinin ve aynı zamanda Vanspor Kulübü Başkanı olan Van Valisi Abdülkadir Sarı'nın bütün çabalarına rağmen "can güvenlikleri olmadığı" gerekçesiyle hakemler ve Antalyaspor'lu futbolcular tekrar sahaya çıkmayı reddettiler. Uzun bir bekleyiştikten sonra orta hakem Alican Lakot, saha kenarına gelerek karşılaşmayı tatil ettiğini açıkladı.

Orta hakem Alican Lakot, daha sonra yaptığı basın açıklamasında; kendileri soyunma odasında beklerken, Van Vali Yardımcısı ve Vanspor Kulübü Asbaşkanı Hasan Kayhan'ın "çıkın penaltıyı kullanın, ama dışarı atın, yoksa can güvenliğinizi sağlayamayız" dediğini açıkladı.

Antalyaspor'lu yöneticiler, orta hakem, **Türkiye Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneği** ve **Futbol Antrenörleri Derneği**, çıkan olaylar yüzünden Vanspor yöneticilerini suçladılar. Vanspor yöneticileriye, "odaya tahrik unsuru var. Hakemliği bırakacağını söyleyen birinin Vanspor maçına verilmesi düşündürücü-

dür" diyerek orta hakem Lakot'u suçladılar.

Vanspor Basın Sözcüsü İkrâm Kâli, yaptığı açıklamada, "orta hakem önyargısını Başbakan Mesut Yılmaz'ın önünde ortaya koyarak olayların tahrikçisi olmuştur" diyerek, çıkan olayların sorumlusu olarak orta hakem Alican Lakot'u gösterdi. Van Gençlik Spor ve İl Müdürü Doğan Anşın, statta meydana gelen maddi zararın hakem Alican Lakot tarafından ödenmesi gerektiğini ileri sürdü.

Van Valisi ve aynı zamanda Vanspor Başkanı olan Abdülkadir Sarı, olayların sorumlusu olarak hakemi gösterdi. Sarı yaptığı açıklamada; "Vanspor Doğu ile Batı arasında köprü görevi yapıyor. Hakemlerin basiretsizliği yüzünden ligden silinmek isteniyor. Uzatmadaki haksız penaltı halkın haklı tepkisine yolaçtı" diyerek, tel örgüleri yıkarak sahaya girip terör estiren Vanspor taraftarlarını destekleyici açıklamalar yaptı. Bunun yanında Vali Sarı, televizyonda yaptığı açıklamalarda, "Vanspor'un bölgede bölücülüğe ve teröre karşı oynadığı olumlu ve birleştirici misyona" dikkat çekerek "bazı şer çevrelerin bu durumu yıkmak istediklerini" öne sürdü. (17, 18, 19 Kasım tarihli Cumhuriyet, Milliyet ve Türkiye'den...)

Yani bir futbol karşılaşmasında, maç sırasında karar yetkisine sahip tek insan olan hakemin verdiği bir kararı beğenmeyen seyirciler sahaya girip karşı takımın futbolcularına ve hakemlere saldırarak terör estiriyor, aynı zamanda vali yardımcısı olan kulüp yöneticilerinden biri "çıkın penaltıyı kullanın, ama dışarı atın, yoksa can güvenliğinizi sağlayamayız" diyor. Tüm bu gelişmelerin ardından aynı zamanda Van Valisi olan Kulüp Başkanı Sarı, "hakem haksız penaltı vererek, halkın haklı tepkisine yolaçtı" diyebiliyor! Ve tüm bu gelişmeler Vali tarafından, "bölgede teröre ve bölücülüğü karşı olumlu ve birleştirici rol oynayan bir kulübe karşı girişilmiş şer güçlerin komplosu" olarak değerlendiriliyor!

İşte şovenizmin Türkiye'de vardığı boyut budur! Bu şovenistler, bir futbol maçında kendi hoşlarına gitmeyecek bir karara bile tahammül edecek durumda olmayıp, verilen aleyhte bir penaltı kararının arkasında bile "bölücüler"i aramaktadırlar. Vali şahsında bizzat devletin de içinde bulunduğu bu gelişme karşısında, "devletin daha fazla yıpranmasına" gönüllü razı olmayan İçişleri Bakanlığı, olaya el koyarak bütün kamu görevlilerinin kulüp yönetimlerinden çekilmesi yönünde bir kararname yayınladı.

Spor faaliyetlerinin ve bu faaliyetlerin sürdürüldüğü kulüplerin stadların, şovenist devlet politikasına alet edilmesi sadece bu tek olayla sınırlı değildir. Hatırlayacağınız gibi 80'li yıllarda, askeri faşist cunta tarafından desteklenen Ankaragücü'nün ikinci lige düşmesi, generaller tarafından engellenmişti.

Devlet, elindeki bütün olanakları kullanarak ulusal baskıyı gizlemeye ve yürüttüğü haksız savaşı kazanmaya çalışmaktadır. Bu şovenist siyasetin en yoğun uygulandığı alan Kürdistan'dır. Faşist devlet, kendi hakimiyetini sürdürmek için Kürdistan ve onu çevreleyen bölgelerde, elindeki tüm araçları seferber etmektedir. Dev-

let bu mücadelede, temel organları olan ordu ve diğer askeri, polisiye güçlerin yanında, medya ve spor gibi araçları da kullanmaktadır. Bu bölgede devlet kontrolünde yürütülen basın, sanat ve spor faaliyetleri, devletin şovenist politikasının hakim kılınması için yerine getirilmektedir. Bu faaliyetler sırasında ortaya çıkan "çatlak sesler" hemen susturulmaktadır.

Van Valisi Sarı'nın "bölücülüğe ve teröre karşı, birleştiriciliğin ilacı olan Vanspor" şeklinde tanımladığı, işte bu tür şovenist bir anlayışın ürünüdür. Devlet, bu alandaki olanakları da kullanarak haksız savaş, ulusal baskı, asimile ve sindirme politikası yüzünden hayatı iyice kararan insanları, kendi siyaseti etrafında toparlamaya çalışmaktadır. Van Valisi Vanspor'un Başkanı ve Van Valisi Yardımcısı da Asbaşkanı'dır.

Sermayesi Özel İdare tarafından karşılanan 40-50 kişinin çalıştığı bir halı atölyesinin geliri Vanspor'un emrine sunulmuştur. Van-Et'ten Vanspor'a hisse verilmiştir. (Cumhuriyet, 1.12.1997) Tüm bu kaynaklar Vanspor'a boşuna verilmemektedir. Bunu ardından "başarı" gelecek, sporda sağlanan bu "başarı", bölgedeki insanların ağır günlük derterini unutarak devlet politikası etrafında birleşmesine hizmet edecektir!

Bu birleşme ve insanların kaynaşması, ulusal baskı ve haksız savaş temeli üzerinde yükselen devletin şovenist politikasına karşı gelmeme, bilakis bu politikayı alkışlama, onun etrafında birleşme, bir maçta hakem yanlış karar verse bile, sahaya inerek hesabını sorma, rakip takımın oyuncularını ve hakemleri yumruklama, kovalama ve ardından da İstiklal Marşı okuyarak "burası Türkiye, İsrail değil", "sahipsiz memleket" diye bağırma şeklinde gerçekleşmektedir.

Valinin verdiği demeçlere bakıldığında, bu insanların nasıl galeyana geldiklerini anlamak zor değildir. Sporun, devletin şovenist politikasının bir aracı haline getirilmesi, bizzat devletin birinci derecedeki sorumlusu tarafından örgütlenmektedir!

Spor, gerçekten de insanlar arasında bölünmenin, düşmanlığın değil, birleşmenin ve kardeşliğin bir aracı olmalıdır. Fakat bunun gerçekleşebilmesi için, her şeyden önce ulusal baskının ve haksız savaşın sürdürücüsü olan bu devletin yıkılması gerekmektedir. Spor ancak, onun ulusal üstünlüğün bir aracı olarak görülmediği bir düzende, gerçek anlamda kardeşliğin bir aracı olabilir.

Sömürücülerin iktidarı devam ettiği sürece spor, ulusal üstünlüğün bir aracı olacaktır. Sporu gerçek anlamda kardeşliğin bir aracı olarak gerçekleştirmenin yolu, ulusal baskının, şovenizmin ve milliyetçiliğin asıl kaynağı olan bu sömürü sistemini yıkmaktan geçmektedir. Sömürünün olmadığı bir düzende spor, insanlar arasında varolan, dil, din, renk, ırk, ulus farklarına göre bölünmenin ve üstünlüğü sağlamanın değil, tüm bu farklara değer vermeksizin kardeşleşmenin bir aracı olacaktır. Bu günlerin gelmesi, bu günleri yaratmak için mücadele edenlerin savaşına omuz vermekle gerçekleşecektir!

3 Aralık 1997 ✗

Katledilişinin 19. yıldönümünde Ferit Uzun'u anmak, anlamak ve bugünkü görevlerimiz...

Aşağıdaki yazı, geçmişte KAWA saflarında mücadele yürüten, PYSK'nın oluşum süreciyle birlikte onlarla olan bağlarını kesen ve şimdi Bolşevik saflarda mücadeleye atılan bir yoldaşa aittir.

STÉRKA BOLŞEWİK YAZI KURULU

Kürt ulusu ve azınlık milliyetlerden Kürdistan proletaryasının ve ezilen halklarının devrimci önderlerinden Ferit UZUN, bundan 19 yıl önce (22 Kasım 1978) sömürgeci faşist diktatörlüğün ve işbirlikçi yerli gericiğin ajan-provokatörleri, "karanlık" güçler tarafından -halkımızın sürekli vurgulamış olduğu gibi- kalles bir pusuda alçakça katledildi. Bu karşıdevrimci olayla halkımız, Kürdistan modern sınıflar mücadelesinin tarihinde sayılı devrimci önderlerinden birini yitirmiş oldu. Ferit yoldaş vurulduğunda evli ve bir çocuk babasıydı.

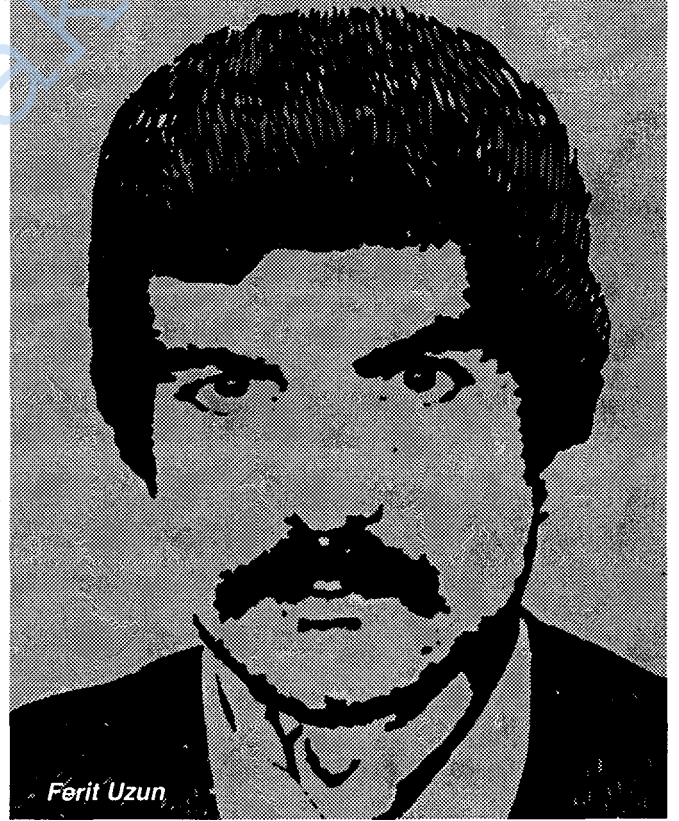
Ferit yoldaş, ülkemizin bağımsızlık, halkımızın kurtuluş mücadelesinde Kürdistan halkının, komünistlerin, devrimcilerin, aydınların yakından tanıdığı, devrim düşmanlarının bile adından saygıyla söz etmek zorunda kaldıkları örnek devrimci bir kişiliktir.

KAWA oluşmadan önce Ferit Uzun'un devrimci mücadeledeki yeri

Ferit Uzun, daha lise çağlarındayken devrimci fikirlerle tanıştı ve giderek kavrayışı oranında devrimci-sosyalist düşüncelere karşı ilgisi arttı. Üniversitede okuduğu yıllarda, devrimci-demokratik gençliğin legal örgütü olan Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun (FKF) faaliyetlerine katıldı. 1968 yılında ulusal sorun, Kemalizm vb. konularda FKF'nin sosyalşoven çizgisini eleştiren Kürdistanlı devrimci-demokrat gençlik gruplarıyla beraber hareket etti ve bu gruplara önderlik eden kadrolar içerisinde yer aldı. FKF içerisinde şekillenen ve daha sonra Doğu Devrimci Kültür Ocakları'nı (DDKO) oluşturan grubun çalışmalarına aktif olarak katıldı ve 1969'da DDKO'nun oluşum ve kuruluşunda önemli görevler üstlendi.

Ferit Uzun, antifaşist, antisömürgeci, antiemperyalist gençlik mücadelesinin ön saflarındayken, dönemin bütün devrimci, demokrat ve komünistleri gibi, 12 Mart faşizmine esir düştü. Ferit yoldaşın o dönemde genç yaşta bir devrimci olarak, sömürgeci faşizmin işkence zindanlarında yaratmış olduğu devrimci direnişçi çizgi, o dönemin tanıkları tarafından övgüyle anlatılır.

Ferit yoldaş, 12 Mart döneminden sonra Kürdistan'da

devrimci gençliğin ve aydınların devrimci-demokratik kitle örgütlerinde örgütlenmesinde yeni görev ve sorumluluklar üstlendi. 1974-1975 yıllarında Ankara, İstanbul gibi kentlerde üniversiteli gençlik içerisinde aktif çalışmalara ağırlık vererek, Doğu Devrimci Kültür Dernekleri'nin (DDKD) oluşturulmasında büyük pratik katkıları oldu.

Ferit Uzun ve KAWA'nın kuruluşuna doğru

Bilindiği gibi, 1960'lı yılların başında Dünya Komünist Hareketi'nde yeni bir saflaşma dönemi başlamıştı. Bu saflaşmada ülkemiz devrimci hareke-

ti de etkilenmişti. Bu yeniden saflaşmada SBKP'nin 20. Parti Kongresi'nin modern revizyonist çizgisinin direkt rolü vardır.

Kruşçev modern revizyonistleri 20. Parti Kongresi'nde, devlet-demokrasi-proletarya diktatörlüğü, sınıf mücadelesi, savaş, barış vb. bir dizi noktada Marksizm-Leninizmin ilkelerinden tamamıyla saparak, kendi modern revizyonist düşüncelerini egemen kılmışlardı.

ÇKP ve AEP, başlangıçta modern revizyonist çizginin bazı noktalarında Kruşçev revizyonistleriyle uzlaşmakla beraber, daha sonraki yıllarda haklı olarak (ÇKP ve AEP) Kruşçev modern revizyonizmine karşı tavrı aldılar. O dönemde dünyanın genç marksist-leninist partileri ÇKP ve AEP'nin çizgisini benimseyerek yeniden saflaşma içerisine girdiler.

Elbetteki ÇKP ve AEP'nin, Sovyet modern revizyonizmine karşı yürütmüş olduğu mücadele ve BPKD'nin etkileri, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de yankısını bulacaktı.

Modern revizyonizme karşı mücadele ve BPKD, ülkemizdeki devrimci gençliğin bir bölümünün Marksizm-Leninizmden etkilenmesini de beraberinde getirdi. O dönemlerde bu etkilenme ve Marksizm-Leninizme yönelim, Ferit Uzun'un da içinde yer aldığı DDKD'nin birçok kadrosunu da etkilemişti. Bütün bu etkilerin yanında, bir de; Sovyet sosyalempyalistlerinin dünya halklarına ve ülkemiz halkının mücadelesine dolaylı ve fiili saldırılarının da rolü büyüktür. Sovyet sosyalempyalistleri, BAAS sömürgeci faşizmine fiili destek vererek Güney Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini ezmeye çalıştı. Böylece, nasıl bir sosyalist(!) ülke olduğunu, ülkemiz somutunda da ispatlıyordu.

Irak BAAS faşizmi, Sovyet sosyalempyalistlerinden aldığı destekle 1975 yılında Güney Kürdistan'da binlerce mazlum Kürt emekçisini bombalayarak katletmişti. Molla Mustafa Barzani önderliğindeki KDP'nin 1975 yılındaki yenilgisinde Sovyet sosyalempyalistlerinin rolü büyüktür. Tam da o dönemde, Sovyet sosyalempyalizmine karşı tavrı alıp almamak, ülkemiz koşullarında gerçek yurtsever ve gerçek bağımsızlıkçı olup olmakla özdeşti.

DDKD içerisinde örgütlü olan Ferit Uzun ve birçok kadro, Sovyet modern revizyonizmine ve sosyalempyalistlerinin halkımıza fiili saldırılarına karşı devrimci tavrı takındılar. Onlar, emperyalizme karşı tavrı alarak bağımsızlıkçı çizgiyi savunduklarını gösterdiler. Çünkü, emperyalizme karşı tavrı almayanlar gerçek anlamda antisömürgeci ve bağımsızlıkçı olamazlar. Bu doğru görüş her zaman olduğu gibi, bugün de kat kat fazlasıyla doğrudur.

KAWA'yı oluşturmanın ilk çekirdeklerinin şekillenmesi böyle bir süreçte başlar. Ferit Uzun, birkaç kişiden oluşan bu ilk çekirdek kadrolardan birisidir.

Ferit Uzun ve KAWA'nın kuruluşu

1974-1975 yıllarında KAWA öncülü olan grup, 1976

yılında KAWA'nın kuruluşunu ilan ederek sınıflar mücadelesinde yeni bir örgütlü kimlikle ortaya çıktı. Önüne proletaryanın ideolojik, politik, örgütsel öncüsünü (partisini) yaratma hedefini koyan KAWA, kısa sürede kitleler içerisinde küçümsenmeyecek sayıda taraftar buldu. KAWA sadece kısa sürede çok sayıda taraftara ulaşmakla yetinmedi; kitleleşmenin hemen ertesinde, ülkemizin kuzey parçasında sömürgeci faşist kurumlara yönelik bazı askeri eylemler de gerçekleştirdi. O dönemde KAWA'nın, sömürgeci faşizmin resmi ve sivil kurumlarına ve feodal yerli gericiğe yönelik silahlı eylemleri kitleler üzerinde olumlu etkiler yarattı.

Ferit Uzun, 12 Mart döneminden sonra Kürdistan'da devrimci gençliğin ve aydınların devrime yönelmesinde önemli görevler üstlendi. O, devrimci hareketin Kürdistan'da yaygınlaşmasında, gerek üniversite yıllarında, gerekse memleketi Siverek'te Ziraat Yüksek Mühendisi olarak görev yaptığı dönemde büyük hizmetler sundu.

Ferit Uzun, KAWA'nın kuruluş yıllarında, oluşumunda birinci derecede yer aldı ve aktif olarak çalışarak önemli katkılarda bulundu.

Ferit Uzun, KAWA'nın önder kadroları içerisinde yerini alarak, proletaryanın ve emekçilerin çıkarlarının savunulmasına ve egemen kılınmasına büyük önem veriyordu. O'nun Siverek'te bu yönlü yükselttiği mücadeleden dersleri hâlâ bilinçlerde tazedir. 1977 yazında, tarım proletaryasının grevi ve direnişinin mimarı Ferit Uzun'dur. Bu yüzden O, sömürgeciliğin uşağı yerli gericiğin şimşeklerini üzerine çekti. Ancak, O'nun yaratmış olduğu devrimci örgütlenme ve otorite hem sömürgeciliğe ve hem de yerli gericiğe korku salıyordu. Aynı yıllarda, KAWA'nın örgütlülüğüyle gerçekleştirilen Korik köylülerinin toprak ağalarına başkaldırısı ve toprak işgalleri eylemlerinde Ferit yoldaşın büyük katkıları vardır.

Bu tür kitlesele eylemlerde Ferit Uzun, devrimci mücadelelen önemini kitlelere kavratmaya büyük önem verirdi. Ferit yoldaş söylediklerini sadece kağıt üzerinde bırakan sözümona önderlerden değildi. O, teorik olarak savunmuş olduğu görüşleri pratiğe geçirmesini bilen profesyonel, usta bir örgütçü ve pratisyendi. Ferit yoldaş onlarca savaşı-militan kadro yetiştirdi. O, devrimci mücadeleyi bir yaşam biçimi olarak kavrayan devrimci bir önderdi.

Ferit Uzun, sınıf mücadelesindeki rolü açısından kültür-sanat-edebiyata önem veren o dönemin az sayıdaki kadrolarından biridir ve O, çok yönlü devrimci kişiliğini uzmanlaştırmaya çalışarak, Kürdistan devrimine kültür-sanat-edebiyat alanında katkılarda bulunmaya çalıştı. Ferit yoldaş o dönemde (bugünle kıyaslandığında daha fazlasıyla) Kürtçe diye bir dilin olup olmadığı tartışmasının yapıldığı, Kürtçe'nin yasak olduğu, Kürtçe konuşmanın horgörüldüğü bir ortamda birçok Kürtçe şiir yazarak besteledi. 12 Mart döneminin hemen ertesinde yaptığı Kürtçe müzik kasetiyle proleter-devrimci sanatın Kürdistan'da gelişmesine hizmet etmeye çalıştı. Bugün Kürtçe müzik dünyasında popüler olan bazı şahısların, sanata yönelmesinde o dönemlerde Ferit

yoldaşın büyük etkileri olmuştur.

Bütün bu özelliklerinden dolayı Ferit Uzun ülkemizin bağımsızlık, demokrasi ve devrim mücadelesinde yaşayacaktır.

Ferit Uzun ve “Üç Dünya Teorisi” ...

Ferit Uzun, KAWA'nın önder kadroları arasında yerini alırken, hareketin bölünmemesi için, hareketin birliği doğrultusunda da mücadele etti. Birlik doğrultusunda istek ve arzusunu sürekli dile getirmesine rağmen, o dönemde revizyonist “Üç Dünya Teorisi”nin (ÜDT) estirdiği rüzgara göğüs geremeyerek “Üç Dünyacı” saflarda yerini aldı. Bu onun hayatında işlediği en önemli hataydı. Bu hatası, onu, karşıdevrimci bir teoriye dayanarak devrimci bir örgütün bölünmesinin sorumluluğuna da ortak etti.

Ferit Uzun, “ÜDT”yi teorik olarak savunmasına rağmen, pratik tutumuyla dönemin “ÜDT” savunucularından kendini ayırıyordu. Kendilerini “Üç Dünyacı” olarak adlandıran, dönemin birçok kadrosu TİKP-Aydınlık saflarına katılarak bağımsızlık, devrim ve sosyalizm mücadelesi karşısında karşıdevrimci bir rol oynadılar. Buna gerekçe olarak da, “üçüncü dünya ülkeleri” olarak gördükleri sömürgeci devletlere –bu arada Kürdistan’ı da sömürge olarak ellerinde tutan devletlere karşı– karşı bağımsızlık mücadelesinin yanlış olduğunu savunuyor, bu nun sonucu olarak ülkemiz proletaryasının bağımsız siyasal örgütlenmesine karşı çıkıyorlardı. Buradan yola çıkarak, sosyalemperyalizme karşı olma adına ülkemizi sömürgeleştiren mevcut sömürgeci devletlerin birliğini savunuyorlardı. Ülkemizin bağımsızlık, halkımızın kurtuluş, işçi ve emekçilerin demokrasi ve sosyalizm mücadelesini “tali” bir sorun olarak değerlendirerek özünde sömürgeci devletleri savunuyorlardı. Ferit Uzun, bu tavrı reddederek, teorik olarak içine düştüğü hataya pratikte uymadı ve onun pratiği ülkemizin bağımsızlık, halkımızın kurtuluş mücadelesinin örgütlenmesini ısrarlı bir şekilde savunmak oldu. Vurulduğu güne kadar da bu tavrını ısrarla sürdürdü.

Özellikle belirtilmesi gereken bir gerçek de şu ki; Ferit Uzun pratik tutumuyla “ÜDT”yle uyum içerisinde olmadığı gibi, ideolojik, teorik olarak da gittikçe bu teoriye kopmanın adımlarını atmıştır. KAWA'nın birliğini savunması vb. tutumu buna en bariz örnek olarak gösterilebilir. O dönemin KAWA kadroları bu gerçeğin yakın tanıklarındırlar.

“ÜDT” tartışmalarının yapıldığı dönemlerde, bu tartışmalardan dolayı bölünen KAWA'nın gerek “ÜDT”yi “red” eden kesimin kadroları, gerekse “ÜDT”yi “kabul” eden kesimin kadroları örgütsel alanda birçok eksik, yanlış, zaaf içerisindediler. KAWA, belgeler temelinde tartışmayı yeterince kavrayıp bilince çıkaramadı. Bütün bu eksiklik, yanlışlık ve zaafılar KAWA'yı bölünmeye götürdü.

“ÜDT” tartışmalarının yapıldığı dönemlerde KAWA'nın “ÜDT”yi red eden kanadı, esasta diğer kanada göre

daha doğru bir konumda olmasına rağmen o da “ÜDT” ile köklü bir kopuşu gerçekleştiremedi. Elbetteki bunda AEP'in payı büyüktür. AEP, 7. Parti Kongresi'nde “ÜDT”yi mahkum etmekle beraber, “ÜDT”nin birçok temel tezini savunmayı sürdürüyordu. Örneğin; “Dünya halklarının başdüşmanı iki süper devlettir” ve “dünya çapında başdüşman” tespiti vs. birçok konuda “ÜDT” ile köklü bir hesaplaşmayı gerçekleştirememiştir.

Daha sonraki yıllarda AEP ve Enver Hoca kendi geçişini de özeleştirisiz bir mantıkla red ve inkar ederek, Çin Devrimi, ÇKP ve Mao Zedung hakkında yüzde yüz zıt bir dönüş yaptı. AEP ve Enver Hoca ÇKP ve Mao Zedung'un hiçbir zaman komünist olmadığını iddia etti.

AEP'nin uluslararası çizgisini benimseyen KAWA'nın “ÜDT”yi reddeden kanadı doğru dürüst bir araştırmaya gerek duymadan (yapılan araştırmalar tümüyle AEP eksenliydi) Mao Zedung'u “ezilmesi gereken bir gerici” olarak mahkum(!) etti.

Bu konuda bir gerçeğin altını çizmek gerekiyor:

ÇKP tarafından ortaya atılan karşıdevrimci “ÜDT”ye karşı, Mao Zedung'un net ve açık ideolojik, politik karşı duruşu sözkonusu değildir. Öte yandan gerçekten de şimdiye kadar yapılan araştırmalarda Mao Zedung'un “ÜDT”yi savunan herhangi bir yazısı yoktur. Bu gerçeği böyle tespit ederken, şu gerçeğin altını da çizmemiz gerekiyor:

“ÜDT”nin dayanabileceği bazı tezler (tümüyle açık olmasa da) Mao'da yer yer vardır. Bu konuda bizim de hemfikir olduğumuz “TKP/ML içindeki iki çizgi mücadelesinin bazı belgeleri II” adlı polemikte şöyle deniliyor:

“Mao Zedung, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Amerikan emperyalizminin savaştan kârlı çıkan tek emperyalist güç olmasından yola çıkarak; yer yer emperyalizmi Amerikan emperyalizmi ile eşitleme eğilimine düşmüştür.

Mesela beşinci ciltte Latin Amerikalılarla yapılan konuşmada, Amerikan emperyalizmini 'dünya çapında emperyalizm' (c. 5, s. 369) olarak değerlendirmektedir.

Daha sonra 1957 ve 1960 deklarasyonlarında Amerikan emperyalizminin, emperyalizmle eşitlenmesi; diğer emperyalist güçlerin gözardı edilmesi eğilim olarak vardır. Mao Zedung 1957'de İngiltere'yi 'ikinci dereceden bir emperyalist güç' olarak değerlendirmektedir. 27 Ocak konuşmasında Ortadoğu'daki üç tür gücü şöyle değerlendirmektedir:

'Birincisi en büyük emperyalist devlet olan Birleşik Amerika; ikincisi, ikinci dereceden emperyalist devletler olan İngiltere ve Fransa, üçüncüsü ezilen uluslar.' (c. 5, s. 414)

Bu o günkü somut durumun tahlili olarak yapıldığında, yanlış olmayan bir durum değerlendirmesidir. Ama üç dünya teorisinin de bu gibi 'değerlendirmelere' dayandığı ortadadır.

Mao Zedung önderliğinde yürütüldüğü söylenen polemik içinde de üç dünya teorisine kaynaklık edebilecek; dünya çapında başdüşman, dünya çapında başçelişme anlayışlarının; Amerikan emperyalizmi ile emperyalizmin eşitlenmesi anlayışının köklerini bulmak

mümkündür.

Önemli sorunlardan biri Mao Zedung'un 20. Parti Kongresi'nden sonra, içinde bulunduğumuz çağ konusunda, Lenin ve Stalin'in açık çağ değerlendirilmesini savunmamış olmasıdır. Tersine Mao Zedung yer yer 'yeni çağ', 'yeni dönem' gibi kavramları kullanmıştır.

Bunun dışında elimizde olan kısa çağrılarında, yer yer 'halklar', 'uluslar' ve 'devletleri' eşitleme eğilimleri vardır.

Madam De Gaulle'e çektiği 11 Kasım 1970 tarihli telgrafta Mao Zedung şöyle demektedir:

'Faşist saldırıya karşı eğilmez savaşçı ve Fransa'nın milli bağımsızlığının korunması için eğilmez savaşçı olan General Charles De Gaulle önünde saygıyla eğilirim.'

27 Ocak 1964'de Japon halkının mücadelesini destekleyen mesajında Mao Zedung şöyle demektedir:

'Japonlar büyük bir millettir. Amerikan emperyalizminin sırtında dolanmasına uzun süre izin vermeyeceği mutlaklıdır.'

'Çin halkı ve Japon halkı birleşmelidir. Çeşitli Asya devletlerinin halkları birleşmelidir. Amerikan emperyalizminin saldırı ve müdahale tehdidi altında olan tüm insanlar ve devletler birleşmelidir.'

Görüldüğü gibi, Mao Zedung "Üç Dünya Teorisi"ni savunmasa da, onda üç dünya teorisyenlerinin dayabileceği noktalar vardır.

"ÜDT'nin pratiğe uygulanmasında ise Mao Zedung Çin'e gelen bir dizi faşistle görüşerek; kullanılmıştır.

Mao Zedung, "ÜDT"yi kendi geliştirmese de, "ÜDT"nin yayılmasında önemli bir sorumluluğa sahiptir. Çünkü bu karşıdevrimci teoriye karşı, açık ve tutarlı bir mücadele yürütmemiştir." (agb., sayfa 218-219. Ayrıca bkz. H. Yeşil, Mao Zedung ve Çin Devrimi, Dönüşüm Yayınları, Ocak 1993, İstanbul)

Bugün Ferit Uzun nasıl savunulmalıdır, yapmamız gereken görevler neler olmalıdır?

Bu yazıda da yer yer ortaya koymaya çalıştığımız gibi, bütün hata, eksik ve sapmalarına rağmen Ferit Uzun, ülkemiz devriminin unutulmaz önderlerindedir. O, içinde bulunduğu sürecin bütün zorluklarına rağmen Kürdistan devrimi için bugün de yararlanılabilecek araştırmalar yaptı. O'nun sömürgecilik üzerine yapmış olduğu tespitler ve görüşler, bağımsız-birleşik ülke hakkındaki görüşleri, ülke devriminin başarıya ulaşması için proletaryanın ideolojik-politik-örgütsel öncülüğüne ilişkin savunmuş olduğu görüşler bugün de önemini korumaktadır.

O dönemdeki KAWA ve bu hareketin önderlerinden biri olan Ferit Uzun için, sosyalist maskeli sosyalemperezalizme karşı olmanın özel bir önemi vardı. Bugün de modern revizyonizmin etkilerine ve farklı kılıflara bürünmüş ideolojik artıklarına karşı mücadele etmek en

önemli ideolojik görevlerimiz arasında olmalıdır.

Ferit Uzun'u anma vesilesiyle kaleme aldığımız bu yazıda, Ferit'i tanıyan bütün devrimcilere, geçmişte KAWA içinde çalışan bütün arkadaşlara, örgütlü mücadele eden kopmuş olan bütün arkadaşlara çağırımız şudur:

Ferit'i tanımak, saygı duymak, sevmek yetmiyor. Geçmişte Ferit'in mücadele arkadaşı olmak, O'nunla aynı örgütte çalışmak yetmiyor. Ferit'in yakını ve dostu olmak yetmiyor. Ferit'i anmak ve anlamak demek, O'nun hatalarını aşmak ve doğru görüşlerini örgütsel bir güce dönüştürerek mücadele etmek demektir. Bu da; kendini akıntıya bırakmak, devrim saflarını terkeden rüzgara kapılıp yaprak gibi sürüklenmekle değil; marksist-leninist örgüt anlayışını savunmak, teoride ve pratikte bu örgüt anlayışına göre hareket etmekle olur.

Ferit'i anmak ve anlamak demek, Marksizm-Leninizm bilimi ışığında Ferit'in ve Ferit'in temellerini attığı KAWA'nın geçmişteki hata, eksik, sapmalarını acımasızca eleştirip mahkum etmek, tasfiyeciliğe ve her türlü gericiliğe karşı mücadele ederek, marksist-leninist parti inşasını bilince çıkarmak ve marksist-leninist proletarya partisini inşa mücadelesine katılmak demektir.

Ferit'i anmak ve anlamak demek, ilkesel olarak bağımsız-birleşik ve demokratik ülke şiarına bağlı kalarak, bulunduğumuz parçada sömürgeci olduğumuz faşist devlet iktidarını yıkmak demektir. Ferit'i anmak ve anlamak demek, demokrasi, sosyalizm ve komünist toplum ülküsüyle savaşmak demektir. Eksiklikleri olsa da Ferit bir bütündür. Ferit bizimidir.

Ferit Uzun yoldaşı anarken bugün hem ülkemizde ve hem de uluslararası alanda marksist-leninistlerin üzerinde birleşebileceği ve tartışacağı ortak ideolojik bir platformun yaratılmasının ne kadar önemli olduğuna değinmek gerekir. Bütün deney ve tecrübelerden yola çıkarak ve Marksizm-Leninizm bilimi ışığında, marksist-leninist olmanın güncel kıstaslarını doğru bir şekilde tespit etmek oldukça önemlidir. Bu yapılmadan ne ideolojik sapmalara ve ne de her türlü gericiliğe karşı doğru bir mücadele yürütülemez.

Bu konuda H. Yeşil'in "Bolşevik Parti İnşa Öğretisi Üzerine" adlı kitabında söylediklerine aynen katılıyoruz:

"-Kruşçev modern revizyonizmine karşı çıkmak; Kruşçev tipi modern revizyonizmi (1990'lı yıllarda çökmüş olan) Rus sosyalemperezalizminin ideolojik dayanağı olarak kavramak ve mahkum etmek.

-Kruşçev modern revizyonizmine karşı ideolojik mücadelenin tamamlanmamış olduğu ve bu mücadelenin tamamlanmasının önümüzde görev olarak durduğunu kabul etmek.

-Üç Dünya Teorisi'ni karşıdevrimci bir teori olarak mahkum etmek; Üç Dünya Teorisi'nin köklerine karşı mücadeleyi görev olarak kabul etmek.

-Mao Zedung'un değerlendirilmesinde, hem onun Marksizm-Leninizmin 5. klasiği olarak değerlendirilmesine ve hem de 1957 sonrası için revizyonist değerlendirmesine karşı çıkmak. Mao Zedung'u büyük bir marksist-leninist olarak değerlendirmek, Maoizmi, Leninizmden bir sapma olarak red ve mahkum etmek.

-AEP'nin 1978 sonrası çizgisinin revizyonist olduğunu tespit etmek ve bu çizgiyi mahkum etmek.

-Dünya Marksist-Leninist Hareketi'nin birliğini sağlamak için, bugün Dünya Komünist Hareketinin ortak bir platform temelinde birleştirilmesi çalışmasının, kavranacak esas halka olduğunu; gerek uluslararası alanda, gerekse tek tek ülkelerde Marksist-Leninist Hareketin birliğini sağlamanın yönteminin açık ve kamuoyu önünde ilkelere dayalı ideolojik mücadele olduğunu kabul etmek.

-Leninist Parti Öğretisini, bugün özellikle bu öğretinin partinin nasıl yaratılacağına ilişkin 'iki aşamalı parti öğretisi' alanını evrensel bir öğreti olarak savunmak.

-Marksizm-Leninizmin yöntemsel önermelerine, özellikle 'teori-pratik', 'söz-eylem' uyumluluğu ve özelleştire yöntemlerine sıkıca bağlı olmak.

-Ülkesinde hakim sınıflara karşı uzlaşmaz devrimci konumda olmak.

Açık ki, Dünya Marksist-Leninist Hareketinde 'Marksizm-Leninizmi gerçekten savunanlar', 'Marksizm-Leninizmin devrimci özüne sahip çıkanlar' yer alır. Ama böyle bir genel tespit, Marksizm-Leninizmi savunmanın, içinde bulunulan anda, öncelikle ne anlama geldiği söylenmezse, hiçbir işe yaramaz." (H. Yeşil, BPIÖ, sayfa 185, Dönüşüm Yayınları, İstanbul, Ocak 1997)

Bugün öncelikle yapılması gereken gerek ülkede olsun, gerekse uluslararası alanda olsun yukarıda alıntılanarak ortaya koyduğumuz ilkeler temelinde bir platformu savunan veya en azından bu platforma yakın olan kesimlerle tartışmak ve ortak sonuçlara ulaşmak gerekiyor.

Tabii ki bugünkü dünyada bu ilkeler çerçevesinde veya böylesi bir platform temelinde tartışmak kolay olmayacaktır. Bütün dünyada gerici ve sağ ideolojilerin egemen olduğu bir ortamda bu tartışmayı genişletmek ve daha geniş güçlerle yürütmenin bugünkü koşullarda imkanı yoktur. Böylesi bir platform temelinde tartışma yürütmek elbetteki bugün dar kalacaktır. Bu tartışmanın genişleyebilmesinin tek yolu, bu platformun genişlemesinin tek yolu ideolojik eleştiri ile gerçekleşebilir.

Aynı şey ülkemiz için de söz konusudur: Bugün ülkemizde egemen olan anlayış, sağ-reformist ve burjuva milliyetçi anlayıştır. Bunun dışında ideolojik mücadelenin önemi ve ideolojik temelde birlikten sürekli kaçış ve uzlaşma sözkonusudur. İdeolojik mücadelenin önemi son derece küçümsenerek, bunun yerine küfür, hakaret ve iftira yöntemlerine başvuruluyor. İlkelere dayalı ideolojik-politik-örgütsel birlik yerine oportünist bir anlayışla günü kurtarmaya yönelik gününbirlik siyaset yöntemlerine başvurulurken ilkesiz, oportünist birlik anlayışlarına önem veriliyor. İlkelere dayalı siyasi mücadele yürütme konusunda son derece vurdum duymaz bir anlayış egemendir. Bütün bunların devrimci harekette yaratmış olduğu dağınıklık, moral bozukluğu, yozlaşma, toparlanmama ve alabildiğine gerileme dönemini görmek gerekiyor. Bunun dışında en önemli etkenlerden biri de yaratılan büyük güç şovenizmidir. Ve geçmişin birçok devrimci kadrosunun bu büyük güç şove-

nizmine boyun eğişi ve yaranma çabalarıdır.

Tablo böyle olunca, görev ideolojik mücadeleyi tatil etmek ve ideolojik mücadeleden kaçmak olmamalıdır. Aksine, burada ideolojik mücadelenin önemi hergün, her saat daha da fazlasıyla kavranmalıdır ve kitleler bu temelde eğitilmelidir.

Bu görev (ideolojik mücadele) kavranılıp yerine getirilmediği takdirde, her türlü gerici düşüncenin gelişmesine daha da güçlenmesine hizmet olacaktır. Onun için bugünden başlayarak devrimi örgütlemek için, yarının zaferi için kaçınılmaz olan ideolojik mücadeleyi esas görev olarak yürütmek gerekiyor. Bu konuda Lenin yoldaş, şunları söylüyor:

"... Proletaryanın zaferinin koşullarını hazırlamanın en elzem koşullarından biri de, proletarya kapitalist koşullar altında faaliyet gösterdiği müddetçe kaçınılmaz olan, oportünizm, reformizm, sosyalşovenizm ve benzeri burjuva etki ve eğilimlere karşı uzun süreli, inatçı, acımasız bir mücadeledir. Bu mücadele olmadan, daha önce işçi hareketi içinde oportünizmi tamamen yenilgiye uğratmadan bir proletarya diktatörlüğünden söz edilemez. Eğer Bolşevizm daha önce 1903-1917 yıllarında Menşevikleri, yani oportünistleri, reformistleri, sosyalşovenleri yenilgiye uğratmayı ve onları proleter öncünün partisinden acımasızca kovmayı öğrenmemiş olsaydı, 1917-1919 yıllarında burjuvaziyi yenilgiye uğratamazdı." (Lenin, Seçme Eserler, Cilt 6, sayfa 502, İnter Yayınları)

İşte, Ekim Devrimi'nin önderi Lenin yoldaşın devrimin deney ve tecrübelerine dayanarak ideolojik mücadelenin ne kadar tayin edici olduğunu ve ne kadar hassas olduğunu vurguladıktan sonra şunları söylemek istiyoruz:

İdeolojik mücadeleye önem vermek ve bu alanda yoğunlaşmak zorunludur. İdeolojik mücadeleyi tatil eden, onun önemini küçümseyen anlayışlara karşı da ideolojik mücadele zorunludur. Çünkü devrimci, komünist olmanın ilk adımı, devrimi yapmanın ilk adımı, dünyayı değiştirmenin ilk adımı buradan geçmektedir.

Bugün ideolojik mücadele yerine iftira, yalan, dedikodu, demagoji, komplolar, sansasyon, güç şovenizmi, dalkavukçuluk, diplomatik uzlaşma, faydacılık... alabildiğine almiş başını yürüyor. Bu tam da bugünkü emperyalist "Yeni Dünya Düzeni"nin istediği bir şeydir. Onun için bu gidişatı önlemeye karşı da ideolojik mücadele zorunludur.

Bugün ideolojik mücadelenin önemini, "bilgi toplumu", "bilgi çağı", "globeleşme" vs. adı altında küçümseyerek yok sayan ve "ideolojilerin sonu" adı altında görüş beyan ederek, propaganda eden emperyalist "Yeni Dünya Düzeni"nin ideologlarıdır. Bu yüzden devrimcilik adına ideolojik mücadelenin önemini küçümseyenler, niyeti ne olursa olsun emperyalist burjuvazinin değirmenine su taşıyan birer piyon rolü oynamaktadırlar.

İdeolojik mücadelenin önemini küçümseyerek, "ne yapalım halkımız geridir", "halkımız böyle istiyor", "kitleler böyle istiyor" adı altında halkın ahlaki ve psikolojik

değer yargılarına göre şekillenen, şekillenmeye çalışan ve hatta halk kitleleri üzerinde egemen olan mistik, dinsel değer yargılarına göre örgütlenmeyi esas alan ve bunu da devrimcilik, sosyalistlik olarak yutturmaya çalışan anlayışları mahkum etmek için de ideolojik mücadele zorunludur.

"Kitleselleşeyim de nasıl olursa olsun"; "örgütleneyim, örgüt olayım da nasıl olursa olsun" mantığıyla, "halkımız, kitleler, milletimiz, mahallemiz, komşumuz, akrabamız, esnafımız, tüccarımız böyle istiyor, onun için bunların vereceği karar önemlidir" adı altında sine-i millete, sine-i halka sığınan, hile ve kurnazlığa başvuran anlayışlara karşı da ideolojik mücadele zorunludur. Çünkü bütün bu anlayışlar, materyalist dünya görüşünü, sınıf mücadelesinin bilimsel gelişmesini baltalayan gerici, burjuva anlayışlardır.

Komünistler açısından ideolojik mücadele, bilimsel sınıf mücadelesinin örgütlenerek iktidar olma, dünyayı değiştirme mücadelesidir. Komünistler açısından ideolojik mücadele, sınıfsız, sömürsüz komünist toplum için devrimi örgütleme mücadelesidir. Komünistler açısından ideolojik mücadele, devrimi örgütleyecek aracı yaratma mücadelesidir. Komünistler açısından ideolojik mücadele, devrimde çıkarı olan politik sosyal güçleri ikna yöntemi ile dönüştürüp, değiştirme ve kazanma mücadelesidir.

İdeolojik mücadeleyi küçümsemek, devrim ile karşı-devrim arasındaki çelişkiyi küçümsemektir. İdeolojik mücadeleyi küçümsemek, sınıflar arasındaki ilişkiyi, bağı ve çelişkiyi küçümsemektir. İdeolojik mücadeleyi küçümsemek, "devrimin temel sorunu iktidar sorunudur" bilimsel tespitini küçümsemektir. Bu anlayış, proletaryanın ve emekçi yığınların sınıf bilinciyle iktidar olmasını bugünden sabote etmeye çalışan burjuvaziyle uzlaşmaya çalışan bir anlayıştır.

İdeolojik mücadeleyi reddetmek, "her devrimin temel sorunu iktidar sorunudur" doğru leninist belirlemeyi reddetmektir. İdeolojik mücadeleyi devrimcilik adına reddetmek ve küçümsemek; iktidarın kimin elinde olduğunu (hangi sınıfın elinde olduğunu) proletaryanın ve diğer emekçi sınıfların eski devlet iktidarını yıkıp ve onun yerine kendi devrimci iktidarını kurma anlayışını reddetmektir. Bu anlayış yukarıda da vurgulamış olduğumuz gibi, bugünkü emperyalist "Yeni Dünya Düzeni"nin değirmenine su taşımaktadır. Çünkü her devrimin temel sorunu iktidar sorunudur. Stalin yoldaşın dediği gibi:

"Devrimin temel sorunu iktidar sorunudur. Devrimin karakteri, akışı ve sonucu tamamen iktidarın kimin elinde olduğuna, hangi sınıfın iktidarda olduğuna bağlıdır. İktidar bunalımı denilen şey, sınıfların iktidar mücadelesinin dışavurumundan başka bir şey değildir. Devrimci bir çığırın alamet-i farikası aslında, tam da iktidar mücadelesinin onun içinde en keskin ve en yalın karaktere bürünmesidir." (Stalin, Eserler cilt 3, sayfa 275, İnter Yayınları)

İşte Stalin yoldaşın da belirttiği gibi, devrimin özü, sınıflar mücadelesinin özü iktidar sorunudur. İdeolojik

mücadele sınıflar mücadelesinin niteliğini, devrimci mücadelenin niteliğini bilince çıkarmak ve yön verme niteliğidir. Onun için ideolojik mücadele en hassas mücadeledir. Devrimcilik adına bu hassasiyeti kavramamak, gereklerini yerine getirmemek uzlaşmacılık ve burjuva düzenine teslimiyete götürür. Dünyada bunun örnekleri çokça yaşandığı gibi, hâlâ da yaşanıyor ve ülkemizde de gidişat esas olarak bu yöndedir.

Ferit Uzun'un da kurucusu olduğu KAWA'da gittikçe belirginleşen uzlaşmacı oportünizm ve tasfiyecilik

Ferit Uzun'un anısına yazmış olduğumuz bu yazımızda yer yer KAWA'nın geçmişteki hata, eksik ve sapmalarına vurgu yapmaya çalıştık. Marksist-leninist olma iddiasındaki bir örgüt, grup veya parti eğer kendi hata, eksik ve sapmalarıyla Marksizm-Leninizm bilimi ışığında hesaplaşmazsa, gittikçe ideolojik yozlaşma ve tasfiye olmak ile karşı karşıya kalacaktır. Marksizm-Leninizm adına hareket eden KAWA, kendi hata, eksik ve sapmalarıyla Marksizm-Leninizm biliminin ışığında hesaplaşacağı ve bunları aşacağı yerde; gittikçe, bu hata, eksik ve sapmalarını sistematik olarak sürdürerek gerçek devrimciler ve komünistler açısından onaylanamayacak, onay bulmayacak bugünkü tasfiyeci, reformist ve milliyetçi yapı ortaya çıktı. Biz bu tasfiyeci, reformist ve milliyetçi yapıya ilişkin düşüncelerimizi burada özetlemeye çalışacağız.

Bilindiği gibi, KAWA – DENGÊ KAWA (Üç Dünyacılar) bölünmesinden sonra 1979'un sonu 1980 yılının başında KAWA içerisinde örgütsel nedenlerden dolayı yapılan tartışmalarda KAWA'da yeni bir bölünme daha olmuştu. Bu bölünmenin adı kamuoyunda "KAWA-Merkez", "KAWA-Muhalefet" olarak isimlendirildi. KAWA-Merkez kanadı genellikle kendisini KAWA-PSŞK (Peşmerge Sorê Şoreşen Kurdistan) olarak isimlendirdi. KAWA-Muhalefet kanadı ise, kendisini KAWA-KPSK (Koma Partizanen Sore Kurdistan) olarak isimlendirdi.

KAWA-Merkez, KAWA-Muhalefet bölünmesine ilişkin, KAWA-Muhalefet kanadının 1980'li yılların ortalarında çıkarmış olduğu KAWA 6, 7, 8. sayılarında "Geçmişin Değerlendirmesi" adı altında yapılan özeleştiri (bu özeleştiri, 1988 "Birlik Konferansı"nda KAWA-Merkez kanadı tarafından da onay bulunmuştur) bölünmenin nedenleriyle ilgili geniş bilgi verildiği için, bu bölünmenin nedenleri üzerinde burada değinmeye gerek duymuyoruz.

1988 yılında KAWA-Merkez ve KAWA-Muhalefet kanatları gerçekleştirmiş oldukları "Birlik Konferansı" ile yeniden güçlerini birleştirerek, aynı örgüt çatısı altında birleştiler. KAWA-Merkez ve KAWA-Muhalefet kanatları bu yeni birliğin adını YKP (Yekitiya Proletaryaye Kurdistan) olarak isimlendirdiler. YKP adı kamuoyunda pek fazla yankı bulmadı. Örgüt, kamuoyunda tekrar KAWA ismiyle bilindi ve böyle isimlendirildi. Gerçi 1992'de yapılan "KAWA Savaş ve Parti İnşa Kongresi"nde Kong-

re'nin almış olduğu kararlar KAWA ve YPK adlarının ayırımı hükümsüz kılınmıştı. Örgüt yeniden kendisini "KAWA" olarak isimlendirmeyi karar altına almıştı.

Bu arada şunu belirtmek gerekiyor: 12 Eylül sömürgeci faşizmin koşullarında bazı devrimci örgütlerde git-tikçe dağılma ve parçalanmanın yaygınlaşmaya başladığı, devrimci harekette moral bozukluğu ve tasfiyecilik eğilimlerin belirginleştiği bir dönemde, KAWA-Merkez ve KAWA-Muhalefet kanatlarının 1988 "Birlik Konferansı" ile yeniden bir örgüt çatısı altında bir araya gelmeleri olumlu bir gelişmeydi. Bu konferansın başka olumlu özellikleri de sözkonusuydu. Örneğin konferans şunu tespit ediyordu: KAWA'nın bugüne kadarki bütün çabasına rağmen örgüt olarak ML olmayı ve onun normlarıyla hareket etmeyi gerçekleştiremediğini tespit ediyordu. Bu tespiti açıkça belirtmek ve bu yönlü bir çabadan söz etmek olumludur ve tavır mütevazı ve dürüst olmanın, Marksizm-Leninizm doğrultusunda gelişmenin ve yüzünü Marksizm-Leninizme çevirmenin işaretlerini verme anlamında elbetteki ileri bir adımdı.

Arnavutluk konusunda da geçmişten savunulandan farklı düşünmenin sinyalleri verildi. Arnavutluk hâlâ sosyalist bir ülke ve AEP, ML bir parti olarak değerlendirilmekle beraber, AEP Dünya Komünist Hareketi'nin önderi olarak değerlendirilmeyordu. 1988 "Birlik Konferansı" Arnavutluk'u sosyalist bir ülke ve AEP'i de hâlâ ML bir parti olarak değerlendirmekle elbetteki yanlış bir pozisyondaydı. Bununla birlikte şunu da ifade etmek gerekir ki; KAWA "1988 Birlik Konferansı"nda diğer AEP'ci örgütlerle kıyaslandığında –soruna bu kıyaslama çerçevesinde bakıldığında– bazı ileri adımlar da atmıştı. Örneğin; AEP Dünya Komünist Hareketi'nin önderi olarak değerlendirilmeyordu; sadece AEP, Dünya Komünist Hareketi'nin bileşenlerinden biri olarak değerlendiriliyordu. Enver Hoca bazı konularda eleştiriliyordu. Örneğin; Enver Hoca'nın "Ortadoğu Üzerine Düşünceler" adlı kitabının bazı bölümleri (Kürdistan'a ilişkin söyledikleri) eleştiriliyordu. Sadece bu konuda KAWA; TKİH, TİKB, TKP/ML Hareketi, TDKP ve TKP/ML-YİÖ vb. Kuzey Kürdistan-Türkiyeli bazı örgütlerden biraz ileri bir adım atmıştı. Sadece bu örgütlerle bir kıyaslanma yapıldığında az da olsa KAWA, AEP konusunda (bazı eleştiriler yöneltmekle ve AEP'i Dünya Komünist Hareketi'nin önderi olmamakla değerlendirmekle) biraz daha ileri bir pozisyondaydı.

"1988 Birlik Konferansı"nda KAWA "Mao Zedung Düşüncesi"ni tekrardan reddettiğini belirtiyordu. Oysa ki KAWA; geçmişte sadece "Mao Zedung Düşüncesi"ni reddetmekle kalmıyordu, bir bütün olarak da baştan sonuna kadar "Mao Zedung'un ezilmesi gereken bir gerici" olduğunu söylüyordu (bkz. KAWA sayı 5). Bilindiği gibi, "Mao Zedung Düşüncesi"ni reddetmek farklıdır; Mao'nun genel anlamda ML olduğunu söylemek farklıdır. KAWA "1988 Birlik Konferansı"nda Mao ML'dir veya değildir doğrultusunda bir tartışma yürütmüyor ve tavır takınmıyor. KAWA o dönemde (1988 Birlik Konferansı döneminde) sadece "Mao Zedung Düşüncesi"ni tekrar reddettiğini söylüyordu. Bu, özeleştirici olmayan,

tutarsız bir tavrıdır.

"1988 Birlik Konferansı"na ilişkin olarak söylenmesi ve açık yüreklilikle tespit edilmesi gereken şudur:

KAWA "1988 Birlik Konferansı" ile geçmişin çizgisinde mevcut olan oportünist hatalarla tam anlamıyla hesaplaşma ve kendini ML örgüt (parti) doğrultusunda geliştirme becerisini gösteremedi. Tam tersine bu konferans ile geçmişin hata ve yanlışlıklarında diretti ve bunları yeniden resmi olarak onaylandı.

KAWA'nın "1988 Birlik Konferansı" ve "Ekim 1992, Savaş ve Parti İnşa Kongresi" arasındaki döneme ilişkin önemli gördüğümüz bir noktaya daha dikkat çekmek istiyoruz:

Bilindiği gibi KAWA "1988 Birlik Konferansı"nda kendisi dışında Kuzey Kürdistan'da "komünist" veya "sosyalist" örgüt olduğunu söylemiyordu. KAWA "1988 Birlik Konferansı"nda böyle bir tespit olmamasına rağmen, KAWA 1988 Birlik Konferansının kararlarını çiğneyerek, kendisi dışında Kuzey Kürdistan'da "sosyalist" örgütlerin olduğunu tespit ediyordu. KAWA, 1988 Birlik Konferansı (Kongresi / BN) sonrası, daha henüz yeni bir kongre yapmadan (1988 Birlik Konferansı ve 1992 Savaş ve Parti İnşa Kongresi arası dönemde) Rafet Ballı ile yapılan bir röportajda (Bkz. Rafet Ballı, Kürt Dosyası), KAWA adına konuşan temsilci, Rızgari ve TSK'nin (Tevgera Sosyalista Kurdistan) KAWA dışındaki "sosyalist" örgütler olduğunu belirtiyordu. KAWA temsilcisi sadece bununla da yetinmiyordu ve Rafet Ballı'nın PKK'nin "sosyalist" olup olmadığına ilişkin sormuş olduğu bir soruya ise; KAWA temsilcisinin vermiş olduğu cevap "tartışılabilir" biçimindedir.

KAWA adına yapılan bu röportajda da görüldüğü gibi, KAWA'nın sosyalistlikten anladığı; tümü olmasa da (bir kesim) milliyetçi Kürt gruplarını aynı örgütsel form içerisinde birleştirme çabasıdır. KAWA'da daha sonraki gelişmeler (Kürdistan Sosyalist Birlik Platformu ve Kürdistan Sosyalist Birlik Partisi) bu söylediklerimizi yüzde yüz doğrular niteliktedir.

KAWA adına yapılan bu röportajın sözde özeleştirisi(!) yapıldı. Bu "özeleştirisi" sadece kısa bir açıklama ile KAWA'nın yayın organı Alâ Yekiti'de yayınlandı. Bu sözde özeleştirmede KAWA adına yapılan röportajda "sosyalist örgütler" vb. konularda röportajın KAWA'nın görüşlerini bağlamadığı vs. belirtiliyordu. İşin özü; bu bir özeleştirisi filan değildi. Özeleştirisi adı altında sorun sadece kısacık bir açıklama ile (Alâ Yekiti'de) oportünistçe geçiştiriliyordu.

Adı geçen röportajda KAWA'nın "sosyalist örgüt" olarak tanımladığı TSK, SSCB'yi Gorbaçov dönemine kadar sosyalist olarak değerlendiren milliyetçi ve revizyonist Kürt örgütlerinden biridir. Aynı şey Rızgari için de sözkonusudur: Rızgari bir yandan yarıtroçkist bir grup ve bir yandan da sözümlü bazı eleştiriler yapmakla beraber, Sovyet sosyalemperyalizmini Gorbaçov dönemine kadar sosyalist olarak değerlendiren, o zaman olduğu gibi bugün de kendini "yurtsever ve sosyalist kitle partisi" olarak tanımlayan Kürt milliyetçisi bir gruptur. KAWA ise AEP'ci gruptu!

KAWA'daki bütün bu gelişmeler en sonunda Ekim 1992'deki kongresinde doruğa ulaşarak, tamamıyla revizyonist bir çizginin hakimiyetiyle sonuçlandı.

KAWA'nın Ekim 1992'de yapmış olduğu kongresinde, Lenin ve Stalin önderliğinde Sovyet sosyalizmine sözümona eleştiri adı altında saldırının kongresi oldu. Özellikle kongrenin "sosyalizmin sorunları" adlı belgede Leninist proletarya diktatörlüğüne, devlet ve demokrasi anlayışına, Leninist örgüt anlayışına bilimsellik adı altında saldıran KAWA, sosyalizmi savunma adı altında günün modası olan troçkizm, sivil toplumculuk, sosyal-demokrasi vs. burjuva ideolojik bileşenlerden oluşan karma bir çizgi oluşturdu. Ekim 1992'deki KAWA Kongre Belgeleri'ne Bolşevik Partizan (Bolşevik Parti Kuzey Kürdistan-Türkiye'nin Merkez Yayın Organı) tavrı takındı (bkz. Bolşevik Partizan, sayı 85, sayfa 16-28). Bolşevik Partizan'ın bu eleştirileri doğru marksist-leninist görüşler olduğu için biz de katılıyoruz.

KAWA Ekim 1992 Kongresinde cephe oluşturmanın koşullarının olmadığını tespit ediyordu ve gerekçelerini de şöyle açıklıyordu:

"...Devrimci hareketimiz KAWA'nın teorik planda bugüne kadar savunmuş olduğu ve uygulamaya çalıştığı Cephe ve Ulusal Kongre-Konsej anlayışı doğrudur. Ancak bu cephe anlayışımızı ülkemizin dört parçasında somutlaştırılıp netleştirilmesi gerekir.

Sorunu Kuzey boyutunda, cephenin günümüzde gerçekleştirme koşulları aşağıdaki nedenlerden dolayı yoktur.

1- *Cephe oluşturacak siyasal güçler arasında bir dengesizlik sözkonusudur.*

2- *Devrimden çıkarı olan sınıfların siyasal temsilcilerinin netleşmeleri ve mücadele içinde bir güç olarak kendilerini ifade edememeleri.*

3- *Ulusal güçlerin demokratik bir birlik ve dayanışma geleneğine sahip olmamaları.*

4- *Sömürgeci devletlerle sürdürülen ilişkilerin cephenin oluşturulmasında engellik teşkil etmesi." (KAWA Kongre Belgeleri, Ekim 1992, sayfa 25)*

KAWA bir yandan bunları söylerken ve bir yandan da (özellikle PKK'nın Mart 1993'de tek taraflı ilan ettiği ateşkesten sonra) 1993-1994 yıllarında –yukarıda ortaya koyduğu gerekçelerden ve koşullardan hiçbir şey değişmediği halde– 12 Kürt örgütüyle cephe görüşmelerine başladı. Bu aşamadan sonra KAWA için esas olan ve her şey "ulusal birlik" içindi.

KAWA kongre sürecinden sonra esas olarak "ulusal birlik" için çalışırken ve bir taraftan da "Kürt sosyalistleri"ni birleştirme çabası içine girdi. KAWA bu aşamadan sonra ilk birliğini Menşevik TKP/ML'den ayrılan Devrimci Partizan'ın Kürdistan kanadı PŞK (Partizanen Şoreşgeren Kurdistan) ile gerçekleştirdi. Hiçbir görüş ayrılığı ve en önemlisi ideolojik ayırım noktaları tartışılmadan (bu konuda yazılı olarak kamuoyuna sunulan herhangi bir tartışma belgesi yoktur), sadece KAWA ve PŞK Merkez Komiteleri düzeyinde kamuoyuna bir bildiri (Mayıs 1993) yayınlayarak birleştiklerini duyurmuşlardı.

"Ulusal birlik" ve cephe görüşmeleri herhangi bir so-

nuç vermeyince, bu kez de KAWA'nın esas gündemi "Kürt sosyalistleri"ni birleştirme çabası oldu.

KAWA 1993 yılında Tekoşına Sosyalist ve Kürdistan Komünist Partisi (KKP) ile beraber "sosyalist birlik" için bir platform oluşturdu. Aynı tarihlerde YEKBUN, KUK/RNK ve TSK da ayrı bir "sosyalist birlik" platformu oluşturdu. Sonuçta iki ayrı "sosyalist(!) birlik" platformu oluştu. İki ayrı platform (daha sonra KKP çekildi) 1994 yılında tek bir platform olarak birleşti.

Bu grupların istisnasız hepsi de (Tekoşına Sosyalist orta yolcu özelliğiyle kısmen hariç) prosovyetçi revizyonist gruplardı. SSCB'yi Gorbaçov dönemine kadar sosyalist olarak değerlendiriyorlardı. KAWA bu gruplarla birliği savunmakla geçmişinden tamamıyla koparak (anti-modern revizyonist çizgiden) ideolojik olarak bu gruplara teslim oldu.

KAWA bu gruplarla 21-27 Nisan 1996 tarihinde birlik kongresini gerçekleştirerek Partiya Yekitiya Sosyalista Kurdistanê (PYSK) adı altında bir araya geldi.

— PYSK'nın programında sınıf örgütlenmesinden söz edilmiyor ve PYSK programında proletarya partisi olduğu iddia bile edilmiyor.

— PYSK, ML bir örgüt olduğunu söylemiyor ve proletarya diktatörlüğünü savunmuyor.

Sadece bunlar bile PYSK'nın sosyaldemokrat bir çizgide olduğunu göstermeye yetiyor. PYSK, sosyaldemokrat kimliğinin yanısıra bir de açıktan legalizmi savunan reformist ve milliyetçi bir partidir. Bu gerçeği zaten PYSK'nın kendisi dile getiriyor:

"...Partimiz, ulusal demokratik nitelikte, Kürt kimliğini açık bir şekilde savunan bir legal partinin kurulması gerektiğine inanır ve bu doğrultuda atılacak adımları destekler." (PYSK Birlik ve Kuruluş Kongresi Sonuç Bildirisi, 1 Mayıs 1996)

PYSK, ulusal sorunun çözümünü bir devrim sorunu olarak görmüyor ve ulusal sorunun çözümünü sömürgeci faşist Türk devleti ile gerçekleştirilecek bir barış sorunu olarak görüyor:

"Kongre, Kürt ve Kürdistan sorununun barışçıl, demokratik ve siyasal yollardan çözümlenmesi için Türk Devleti'nin kirlili (Dikkat! Haksız, sömürgeci savaş değil! / BN) savaştığı politikalarından vazgeçerek, tüm Kürt ulusal demokratik güçleriyle görüşmeler başlatmaya ve olumlu bir adım olarak gördüğümüz PKK'nın tek taraflı ateşkesine, ateşkesle karşılık vermeye çağırır." (aynı bildiri)

Görüldüğü gibi PYSK'nın devrimcilikle bir ilişkisi yoktur. PYSK'nın sosyalizmden anladığı; TC ile barışarak savaşa son vermek, Kürt kimlikli legal bir partinin kurulması vs.dir. PYSK da tıpkı PKK, PSK gibi milliyetçi ve reformist bir partidir.

Bugün görev, PYSK içerisinde yer alan ve yanlıgı içerisinde olan tek tek devrimcileri Marksizm-Leninizme kazanmaktır.

PYSK, proleter devrimci ideoloji yerine, proleter devrimci politika yerine, proleter sınıf mantığı yerine, proleter sınıf tarzı yerine ulusalcılığı, reformizmi, legalizmi ikame ederek, hâlâ "sosyalist" olduğunu iddia ediyor.

PYSK'nin sosyalizmle uzaktan yakından hiçbir ilişkisi yoktur. Bugünkü PYSK, Kruşçev, Brejnev ve Gorbaçov modern revizyonizminin bir devamıdır.

Burada bir başka gerçeğin altını çizmek istiyoruz: PYSK'yi oluşturan örgütlerden YEKBUN, TSK, KUK / RNK ve Tekoşına Sosyalist tam da ideolojik kimliklerine uygun davranmışlardır. Çünkü, bütün dünyada Sovyet modern revizyonizminin savunucusu grup ve partiler Gorbaçov dönemiyle beraber proletarya diktatörlüğünü açıktan reddederek, kendi modern revizyonist kimliklerini açıkça da belgelediler. Bütün bu örgütler, süreçte uygun olarak kendilerini yeniden isimlendirdiler. Ancak bunu yaparken bile kitlelerin kafasını karıştırmaya devam eden yöntemlerini sürdürdüler. Örneğin; "komünist partisi" isimlendirmesi yerine "sosyalist parti" isimlendirmesini getirip koydular. Tam da buna uygun olarak ülkemizdeki revizyonistler bu noktada da öncül-leri gibi davrandılar. Örneğin; YEKBUN, KUK/RNK, TSK ve Tekoşına Sosyalist bu noktada "komünist" adlandırması yerine "sosyalist" adlandırmasını tercih etmiştir. KAWA kendi geçmişini red ve inkar ederek, modern revizyonizmin savunucusu Kürt milliyetçi gruplarıyla birleşerek, teslimiyetçi (ideolojik olarak) bir pozisyon içerisine girdi.

Ferit Uzun'un anısına kaleme almış olduğumuz bu yazıda, şu gerçeğin altını çizmek istiyoruz: PYSK, KAWA saflarında mücadele ederek, şehit düşen hiçbir devrimciye sahip çıkma hakkına sahip değildir. Ferit Uzunlar, A.Rıza Koşarlar, Hüseyin Şenler, Hüseyin Morsümbüller, Tevfik Gülaçtılar, Metin Gökler, Hüseyin Aslanlar, M. Emin Mutlular, Necla Baksiler ve daha onlarca devrimci militan savaşçılar yaşamlarını devrim mücadelesine adadılar ve bu uğurda öldüler. PYSK'nin bu devrimcilerin adını kullanarak, bu devrimcilere sahip çıkması siyasi sahtekarlıktan başka bir şey değildir.

KAWA saflarında devrim ve sosyalizm uğruna canlarını feda eden bütün devrimcilerin davalarına sahip çıkmak ve bu mücadeleyi daha da ileri götürmek görev ve sorumluluğu Kuzey Kürdistanlı komünistlerin omuzlarındadır.

Son olarak Ferit Uzun'u anarken şöyle haykırıyoruz:

Hiçbir şey, dünya devrimci enternasyonal proletaryasının rehber ideolojisi Marksizm-Leninizmin evrensel ilkelerine sarılarak bağımsızlık, özgürlük, sosyalizm ve sınıfsız, sömürsüz komünist toplum yaratmak için kapitalist-emperyalist sisteme ve ondan kaynaklanan sınıfsal, ulusal, cinsel baskıya, doğanın tahrip edilerek mahvolmasına ve bilimin tutsaklaştırılıp, özgürce gelişmesi engellenerek insanlığa karşı; baskı, tehdit, imha etme aracına dönüştürülmesine karşı; ülke ve uluslararası arenada komünist-devrimci partilerini kurarak, sınıf mücadelesinin bütün cephelerinde militanca savaşmaktan daha değerli olamaz.

Bu biliçle, geçmişte KAWA saflarında devrimci mücadele yürüten arkadaşları Bolşevik saflarda devrim ve sosyalizm mücadelesine çağırıyorum!

Kasım 1997 X

Kemal Burkay'ın birkaç incisi üzerine...

Hêvi dergisi'nin 46. sayısında PSK Genel Sekreteri Kemal Burkay'la Kürdistan ve Kürt sorununun çeşitli yönleri üzerine bir röportaj yayınlandı. Bu röportajda "Kürt Sorununa Çözüm" bağlamında hem Hêvi'nin sorduğu sorular hem de Kemal Burkay'ın verdiği cevaplar "Kürt sorununun çözümü"nü dışta büyük emperyalist güçlere, içte reformizme havale ediyor.

"Hêvi: Son dönemde rejimin sözcülerinin yaygın biçimde dile getirdikleri bir görüşe, ya da iddiaya göre, PKK'nin yürüttüğü silahlı eylem büyük ölçüde bastırıldı. Bunlar ordunun görevini yaptığını, sıranın artık politikacılara geldiğini, ekonomik ve sosyal tedbirlerin devreye konmasını öneriyorlar. Bu görüşe göre, sözkonusu ekonomik ve sosyal adımlar atılırsa, bölge halkı iş ve ekme bulacağı için, kendi deyişleriyle "terör"ün dayandığı ortam son bulacak, o, tümünden etkisiz hale gelecektir. Yılmaz hükümeti de, büyük güvütle bu türden bir ekonomik ve sosyal tedbirler paketini açtığını ileri sürüyor. Bunlar içinde bölgeye yatırımları çekmek için kredi kolaylıkları, bedava arsa, vergi muafiyeti ve benzeri bir dizi olanaktan söz ediliyor. Bu konuda ne diyorsunuz? (...)

Burkay: Bence iki şeyi birbirinden ayırmak gerekir. Eğer hükümet bölgeye ekonomik yatırımlar yapmaya, sosyal hizmetler götürmeye gerçekten istekliyse, bu olumludur. Buyursunlar ekonomik yatırımları bölgeye çeksinler, iş alanları açsınlar, halkın sağlık ve eğitim sorunlarına çözüm bulsunlar. Bütün bunları canı gönülden destekleriz. (...) Hükümet bu işte gerçekten samimi mi? Bu hükümet ve ondan öncekiler? Ne yazık ki hayır! Bunların niyeti bölgeyi kalkındırmak değil."

Ne Hêvi ne de Kemal Burkay Kürt emekçilerinin gerçek kurtuluşuna ilişkin bir projeden söz etmiyorlar. Bunun yerine Kuzey Kürdistan'da faşist TC devletinin itibarını onarmanın ve onu uzun ömürlü kılmanın projesine yanıt arıyorlar.

Hêvi, başkalarının ağzından kendi meramını anlatan kurnaz bir soru düzenleyerek reformizmi onaylatmaya çalışıyor. Kemal Burkay da Hêvi'nin sorusunu ayakları üzerine diyor ve "Buyursunlar ekonomik yatırımları bölgeye (siz Kuzey Kürdistan anlayın / BN) çöksinler, iş alanları açsınlar, halkın sağlık ve eğitim sorunlarına çözüm bulsunlar. Bütün bunları canî gönülden destekleriz." diyor.

Bu, kötünün içinde daha az kötünden yana tercih koyma siyasetidir. Kürt sorununa çözüm getirme iddiasında olanların, sorunu bu çerçevede tartışması, Kürt işçi ve emekçilerinin kurtuluşunu rafa kaldırmaktır; sorunun çözümünü Kuzey Kürdistan'da kapitalist gelişmenin düzeyine bağlamaktır. Kemal Burkay ve şürekası bunu yapıyor.

Ekonomik yatırımları bölgeye çekmekle, iş alanları açmakla, halkın sağlık ve eğitim sorunlarına çözüm bulunmaz. Halkın sağlık ve eğitim sorunlarının çözümü meselesi bir sistem sorunudur. En gelişmiş kapitalist ülkelerde bile halkın sağlık sorununa yaklaşım, bu işin ne kadar kârlı bir iş olduğuna bağlı olarak ele alınmış ve sistemin daha iyi yürümesi ilişkisine bağlı olarak organize edilmiştir. Bu hizmetlerin düzeyi para ilişkisine bağlıdır. Kuzey Kürdistan gibi bir alanda yatırımların artması, iş alanlarının açılmasıyla halkın sağlık ve eğitim sorunlarının çözülebileceğini söylemek kitleleri kandırmaktır. Türkiye'nin yatırım ve iş alanlarının yoğun olduğu metropollerinde, örneğin İstanbul, Ankara, İzmir, Adana vb. alanlarda halkın sağlık ve eğitim sorunları çözülmüş müdür? Hayır! Parası olmayan hastaneye, doktora gidemez, sağlık sorunlarına çözüm bulamaz. Olgu budur.

Hêvi, sorusunu "Bu görüşe göre, sözkonusu ekonomik ve sosyal adımlar atılırsa, bölge halkı iş ve ekmek bulacağı için," şeklinde formüle ediyor. Öyle bir formülasyon ki, "bölgede" ekonomik ve sosyal adımların atılmasıyla herkesin "iş ve ekmek" bulacağı izlenimi yaratılıyor. Yine, ekonomik ve sosyal adımların atıldığı Türkiye'nin gelişkin alanlarına bakıldığında herkesin iş ve ekmek bulamadığı, bu düzende iş ve ekmek sorununun kitlelerin en önemli sorunu olduğu görülmektedir.

Kuzey Kürdistan'da ekonomik ve sosyal adımların atılmasıyla; "bölge halkı" lafıyla karşılaştırılmayacak derecede çok az sayıda insanın iş bulma imkanına kavuşmasının yanında esas olarak, "kredi kolaylıkları, bedava arsa, vergi muafiyeti ve benzeri bir dizi olanaktan" yararlanacak bir kaç kapitalist kârlarına kâr katacaktır. İşin özü budur.

Demek ki, Kürt sorununun çözümü düzen içi arayışlarda değil. Ama, Kemal Burkay'ın arayışı düzen içindedir ve O, bu hükümetten ve bundan öncekilerden yatırımlar bağlamında samimi olmadıklarından yakınmakta ve şöyle demektedir:

"Kürt sorununa siyasal, barışçıl bir çözüm bulunmadıkça bu sorun asla bitmeyecektir. Daha da büyüyecek ve her iki halka da daha büyük acılar ve zararlar verecektir. Sonunda çözüm başka ülkelerde olduğu gibi barış masasında olacak; ama o zamana kadar yitirilen

zamana, dökülen kana, çekilen acılara ve heder edilen kaynaklara da yazık olacak."

Kemal Burkay'ın aklının ucuna **devrim** diye bir şey gelmiyor. O, ille de sorunu barış masasına havale ediyor. Kiminle barış? Faşist TC devletiyle! Ve bu sorun mutlaka onunla birlikte oturup anlaşarak çözülecek! Bu faşist devletin yıkılması meselesi söz konusu bile değil!!

Bu politika Kürt burjuvazisinin politikasıdır. Faşist Türk devleti, Kürt halkının olduğu gibi Türkiye'de yaşayan halkların da candüşmanı, sömürücü, ırkçı, faşist bir devlettir. Bu devletle anlaşmak demek Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki işçi ve emekçilerin üzerindeki baskı ve sömürünün, zulmün devamına onay vermek demektir. Bu tür bir anlaşmayla, Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçilerin özsel hiç bir sorunu çözülmeyeceğinden, Kemal Burkay gibilerinin getirdiği öneriler ulusal sorunun çözümü olarak adlandırılmaz. Çünkü, çağımızda ulusal sorun, proleter devrimin bir sorunudur, bu zeminde ancak gerçek anlamda çözülecek bir sorun olarak gündemdedir. Bu perspektiften uzak duranların Kürdistan'ın bağımsızlık ve özgürlüğü için mücadele iddiasında bulunmaları da inandırıcı değildir.

Kemal Burkay da bu tür çözümcülerden biridir. Bakınız O, hem düzen partisi olmaktan ne anladığını, hem de ulusal sorunun çözümünün nasıl olduğunu ortaya koyuyor! İşte Kemal Burkay'ın çözümü:

"Düzen partileri bu sorunu çözmeye ehil olmadıklarını tekrar tekrar kanıtlamışlardır. (...) Bu durum sadece, çözümü düzen partilerinin dışında aramız gerektiğini gösterir bize. Ulusal sorunların çözümü için iç ve dış koşullar uygun olmalıdır. Kürt sorunu bakımından son yıllarda dış koşullar oldukça elverişli hale gelmiştir. Artık dünya kamuoyu, Kürdistan'ı bölüşmüş devletlerin Kürtlere uyguladığı baskı ve yoketme politikasını hoş karşılamıyor, bu sorunun barışçı ve siyasal yöntemlerle, Kürtlerin haklarını tanıyarak çözümünü istiyor. BM örgütünün 1991 yılında Güney Kürtlerinden yana aldığı karar ve oluşturduğu güvenlik kemeri bunun somut örneği. Türkiye bakımından Kürt sorununun barışçı ve siyasal çözümü için Avrupa Birliği'nin hatta ABD'nin yaptığı somut öneriler diğer bir örnek. Uluslararası planda Kürtlerle ilgili konferanslar, barış arayışları son yıllarda yoğunlaşmıştır."

Kemal Burkay'ın anlatımına göre yalnızca, Kuzey Kürdistan'a samimi olarak ekonomik ve sosyal yatırımlar yapmayan, barış masasına oturmayan burjuva partileri düzen partileridir; bu devletin varlığını sürdürmesi yönünde bir çizgiye sahip olan, pratik siyaseti bu olan bir parti, düzen partisi değil! Yok Kemal efendi, bu iş öyle değil! Bu tür laflarla özünde düzen partisi olmaksızın kendinizi kurtaramazsınız. Kim ki, hangi biçim altında olursa olsun sömürü sisteminin devamından yana bir siyasete sahipse, işçi ve emekçilerin devrimle bu köhne düzeni yıkıp, onun yerine kendi iktidarlarını kurma siyasetine sahip değilse o kişi, grup, örgüt, parti düzen içi bir siyasete sahiptir; düzen partisidir. Andaki mücadelenin biçimi bu olguyu değiştirmez. Düzen içi /

düzen dışı olma, sömürü iktidarı karşısındaki tutumla ilişkilidir, ancak bununla açıklanabilir. Sömürgeci, faşist TC devletini devrimle yıkmaya siyasetine sahip olmayan Burckay ve partisi bu anlamda düzen içidir.

Bir diğer noktada da Kemal Burckay, çok açık bir biçimde ulusal sorunun çözümünü emperyalistlere havale ediyor. O, "Kürt sorunu bakımından son yıllarda dış koşullar oldukça elverişli hale gelmiştir" demektedir.

Kemal Burckay, çok açık bir biçimde ulusal sorunun çözümünü emperyalistlere havale ediyor. O, "ulusal sorunların çözümü için iç ve dış koşulların uygunluğundan" söz ederek "Kürt sorunu bakımından son yıllarda dış koşullar oldukça elverişli hale gelmiştir" demektedir.

Burada dış koşullardan ne anlaşıldığının sorgulanması yerinde olacaktır. Ulusal sorunun çözümü için dış koşulların uygun olması örneğin dünyada sosyalist ülkelerin varlığı, komünist ve devrimci hareketin güçlü ve gelişkin olması, proleter dünya devriminin gelişkin olması, proleter devrimin bir parçası olarak gelişen, emperyalizmi bir bütün karşısına alan, tutarlı antiemperyalist mücadele yürüterek emperyalist sistemi zayıflatan devrimci ulusal kurtuluş hareketlerinin varlığı vb. vb. şeklinde anlaşılabilir. Böylesi bir durumda olumlu anlamda, gerçek çözüm yönünde dış koşulların varlığından sözedilebilir. Ancak bugün böyle bir durum yoktur.

Zaten Kemal Burckay'ın kastettiği dış koşullar da bu değildir. Kemal Burckay'ın üzerinde durduğu "uygun dış koşullar", emperyalistlerin Kürt sorununu, kendi çıkarları ve istekleri çerçevesinde çözüme yönündeki eğilimleridir. "Kürt sorunu bakımından dış koşulların oldukça elverişli hale gelmesi" tespitinden sonra Burckay, verdiği örneklerle "dış koşullardan" emperyalistleri kastettiğini net bir biçimde ortaya koymakta, Kürt sorununun "çözümü"nü emperyalistlerden bekleme tavrını açıkça ortaya koymaktadır.

Kemal Burckay'a göre "BM örgütünün 1991 yılında Güney Kürtlerinden yana aldığı karar ve oluşturduğu güvenlik kemeri bunun somut örneği"ymiş! Bu, açıkça Kuzey Kürdistan'ın Barzanisi olması soyunmaktır. BM 1991 yılında Kürtlerin hatırı için karar almadı, güvenlik kuşağı oluşturmadı. Emperyalist büyük güçlerin Ortadoğu'daki çıkarlarını güvence altında tutmak, küçük haydutlara boylarının ölçüsünü aşan orandan fazla pay kaptırmamak için kararlar aldı, güvenlik kuşağı oluşturdu. Şimdi bu coğrafya üzerinde, Ortadoğu'ya yönelik emperyalist büyük güçlerin içten içe hakimiyet dalaşı sürüyor. Büyük emperyalist güçlerin herbiri Ortadoğu'da kendi çıkarlarını savunma, kendi hakimiyetini geliştirme peşindedir. Emperyalist her güç Kürt sorununa bu pencereden bakmaktadır. Bu, böyle biline!

Bugün dünyaya egemen olan sistem emperyalist sistemdir. Dünyanın ezilen ve bağımlı ülke halklarını kim bağımlı ve sömürge haline getirmiştir? Tabii ki emperyalistler! Bugün Avrupalı emperyalistler olsun, ABD olsun, Rus emperyalistleri olsun, Kürt sorununu konuşuyorlarsa, bunlar ilerici vs. olduklarından değil! Kürt sorununu kendi çıkarları için birbirlerine karşı kullanmak

içindir. Unutulmamalıdır ki; emperyalizm çıkar demektir, haksız savaş demektir, işgal demektir, zulüm demektir, açlık ve sefalet demektir. Halkları köle yapan emperyalistler halkların dostu olamaz. Bağımlılıktan ve kölelikten kurtulmak isteyen bir halk, emperyalizme karşı savaşmak zorundadır. Emperyalizm yalnız Amerikan emperyalizmi değildir. Alman, Japon, İtalyan, Fransız, Rus vb. emperyalistler de işçi ve emekçilerin, ezilen halkların düşmanıdır.

Bu sömürücülerle oturulup masada Kürt sorununu çözmek isteyen biri işçilerden, emekçilerden yana değil, burjuvaziden yanadır. Bu gibileri Kürt halkının bağımsızlığını ve özgürlüğünü savunamaz.

Kemal Burckay da durumun böyle olduğunu biliyor ve bile bile bu siyaseti savunuyor. O, faşist TC'den barışçı çözüm talebi uğruna çeşitli emperyalist güçlere yamanmayı sorunun çözümü olarak ortaya sürüyor. Bu siyaset, emperyalizmin uzantısı olmaya hazırım demenin; Kürdistan'ı emperyalist büyük güçlerin oyuncağı yapmanın, onlardan birinin doğrudan uydusu olmanın açıkça kabulüdür. Bu, ne Kürdistan'ın, ne de Kürdistanlı emekçilerin kurtuluşuna ilişkin bir savunudur. Bu siyaset, emperyalizmle işbirliği siyasetidir.

Mücadele biçimleri bakımından farklılıklara sahip olsalar da, siyasi çizgi itibarıyla Kemal Burckay'la aynı kuldarda buluşan; Kürt ulusunun ve Kürdistan'ın bağımsızlık ve özgürlüğü için mücadele ettiğini söyleyen bir dizi Kuzey Kürdistanlı parti ve grup vardır. Bu parti ve grupların büyük bölümü, amaçlarına barışçı yoldan, yasal çerçeve içinde, TC'yle barış masasında vb. varabileceklerine ilişkin bir siyasete sahipler.

Sömürgeci faşist Türk devletinin varlığını sürdürdüğü koşullarda, barış, siyasal diyalog, yasal çerçeve vb. yaklaşımlarla sorun çözülmez, olsa olsa biçim değişir.

Soruna böyle yaklaşanların savunduğu düzende toprak ağaları ve kapitalist burjuvalar sömürülerine Kürtçe konuşarak devam edecek ve yine kârlarına kâr katacaklardır. Sömürgeci OHAL kalkacak, yerine eyalet Kürt burjuva kapitalist feodal parlamento kurulacak vs... İşçi ve emekçiler açısından özünde birşey değişmeyecek.

Biz Kuzey Kürdistanlı Bolşevikler, Komünist Manifesto'da belirtildiği gibi "Komünistler, kendi görüşlerini ve amaçlarını gizlemeye tenezzül etmezler. Hedeflerine, ancak tüm mevcut toplumsal koşulların zorla yıkılmasıyla ulaşabileceğini açıkça ilan ediyorlar" perspektifiyle, başta işçi sınıfı ve emekçi halkı bu bilinç doğrultusunda örgütleyeceğimizi, kurtuluşumuzun emperyalizme, kapitalizme ve her türden gericiliğe karşı şiddete dayalı DEVRİMLE olacağını açık olarak belirtiyoruz.

Kuzey Kürdistan'ın bağımsızlığı, Kürt ulusunun ve diğer azınlıkların özgürlüğü sorununa bu perspektifle yaklaşıyoruz. Kürdistan'ın gerçek anlamda bağımsızlığından ve özgürlüğünden yana olan, Kürdistanlı işçi ve emekçilerin kurtuluşunu istiyorum diyenler Kürdistanlı Bolşeviklerin mücadelesine omuz vermeli, Bolşevik mücadelede yerini almalıdır.

Aralık 1997 ✘

Sınıflar varoldukça “toplumsal uzlaşma” olmaz!

Ülkemizde sömürgeci Türk burjuvazisine karşı olduğunu söyleyen legal ve illegal bir dizi Kürt milliyetçisi grup ve parti, sözde Kürt ulusunun özgürlüğü ve bağımsızlığı için yola çıktıklarını ilan etmişlerdir. Bugün Kürdistan’da yaşayan çeşitli milliyetlerden Kuzey Kürdistan halkı, bunların hangisinin gerçekte özgürlükten, bağımsızlıktan, Kürdistanlı işçi ve emekçilerin kurtuluşundan yana olduğunu tam olarak bilmiyor. Öyle bir ortam ki, siyasi arenaya atılan her Kürt grubu ve örgütü kendisini demokrasi, barış, özgürlük, bağımsızlık, kurtuluş vb. vb. mücadeleci olarak adlandırmakta, kitlelere bu yönlü propagandayla gitmektedir. Ama neredeyse hemen hepsi, lafta sosyalist geçinenleri bile sosyalizm, komünizm adına kitlelere gitmekten öcü gibi korkuyor. Kitlelerle buluşmada kullanılan ortak rehber Kürt milliyetçiliği oluyor. Ortak kanı “çünkü kitleleri ancak böyle toparlamak mümkün!” şeklindedir ve bu düşünce revaçtadır. Kitleleri örgütleyebilme adına, ortama uygun tavır(!) takınılmakta, kitleleri bilinçlendirme adına kitle kuyrukçuluğu yapılmaktadır. Bugün, Kuzey Kürdistan’da siyaset esas olarak bu eksen üzerinde yürüyor. Özellikle böyle bir ortamda kitlelere doğru bilincin taşınması, Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçilere gerçek kurtuluş yolunun gösterilmesi için Stêrka Bolşewik’e önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçilere doğru bilinç taşıma işi, ülkemizdeki çeşitli siyasi oluşumların yanlış bakış açılarına karşı bir mücadeleyi de içermek zorunda.

Bu yazımızda ülkemizde legal alanda önemli bir kitle tabanına sahip HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak’ın ve Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Zeynettin Unay’ın Özgür Politika gazetesinde yayınlanan açıklamalarında yanlış bulduğumuz bir iki noktaya değinmek istiyoruz.

Gerek Bozlak, gerek Unay, Kürt sorununun çözümü bağlamında kitlelere yanlış bilinç taşımaktadır.

Dinci faşistlerle, Kemalist faşistler arasında yürüyen

çatışmanın ardından Refah Partisi’nin hükümetten indirilmesiyle kurulan ANASOL-D hükümetinin, kendini “toplumsal uzlaşma hükümeti” olarak adlandırmasına karşı M. Bozlak şunları söylemektedir.

“Eğer toplumsal uzlaşma sağlanacak ise bu, Kürt sorunu gibi temel sorunları konusunda geniş ve yaygın bir düşünce ve davranış birliğini sağlamakla olur.” (Özgür Politika, 21 Temmuz 1997)

“Geniş ve yaygın bir düşünce ve davranış birliğini sağlamak”tan kastedilen nedir? Birlik kime karşı, kiminle olacak? vb. açık değil. Ancak bağintısı içinde ele alındığında yalnızca Kemalistlerle, dinci faşistler arasında yürüyen çatışmanın dinmesiyle toplumsal uzlaşmanın sağlanamayacağını, toplumsal uzlaşmanın sağlanabilmesi için Kürtlere karşı yürüyen savaşın da barış masasında sona ermesi ve siyasi arenada Kürtlerin temsil edilmesi gerektiği kastediliyor. Yine Murat Bozlak, toplumsal uzlaşma ve barışı sağlanmanın yolunu *“Türkiye’de kalıcı barışın sağlanması için HADEP olarak daha iyi örgütlenme”ye* bağlıyor. (Özgür Politika, 25 Temmuz 1997)

En başta şunun tespit edilmesi gerekir ki; *“HADEP’in sistemden zarar gören ve ezilen kitlelerin partisi olduğunu”* söyleyen Murat Bozlak’ın burada dile getirdiği görüşler, *“HADEP’in sistemden zarar gören ve ezilen kitlelerin partisi”* olmadığını ortaya koymaktadır. Çünkü; Murat Bozlak’ın “toplumsal uzlaşma”ya bakış açısı, sistemden zarar gören ezilen kitlelerin sınıf bakış açısı değil. Sistemden zarar gören, ezilen kitlelerin sınıf bakış açısıyla soruna yaklaşıldığında; ezenle ezilenin, sömürülenle sömürülenin varolduğu bir toplumsal sistemde “toplumsal uzlaşma”nın olamayacağı açıktır.

Sömürgeci faşist Türk devletinin varlığını sürdürdüğü koşullarda Kürt sorunu gerçek anlamda çözülemez. Bunu mümkün görenler, faşist TC devleti ve sömürü sistemi hakkında işçi ve emekçilere yanlış bilinç taşımakta, onları kandırmaktadırlar. Ezenle ezileni birleştirmek mümkün mü? Emekle sermayeyi birleştirmek mümkün mü? Bu sömürgeci faşist düzende

egemen ulusla, ezilen ulus ve milliyetler arasında gerçek anlamda hak eşitliğinden sözedilebilir mi? Kapitalistlerle işçilerin eşitliği mümkün mü? Toprak ağalarıyla köylülerin eşitliği mümkün mü? Erkek egemen sistemde kadınlarla erkeklerin eşitliği mümkün mü? Bütün bunlar bize göre mümkün değildir.

Ama M.Bozlak'a göre bu mümkün.

Çünkü, sömürü sistemini tüm kurumlarıyla ortadan kaldırmak Murat Bozlak'ı ilgilendirmiyor. O'na göre Kürtlerin sistem içinde kendilerini ifade etme olanağını elde etmeleriyle toplumsal uzlaşma sağlanmış oluyor!

Murat Bozlak'ın bakış açısı bu olduğundan, ulusal sorununun çözümünü proleter devrimin zemini üzerinde aramak yerine; toplumsal uzlaşmanın sağlanması adına Kürt sorununun çözümünü, sorunun yaratıcısı olan sisteme havale ediyor. Bu olmaz. Çünkü bu, kurtla kuzu arasındaki toplumsal uzlaşma arayışıdır.

Sömürgeci faşist TC devleti Kürt halkının ve diğer halkların can düşmanı katil, azgın Türk şovenisti bir devlettir. Türkiye halkının da can düşmanıdır. O, Kuzey Kürdistan'ı işgal ve ilhak etmiştir ve bir iç sömürge konumunda tutmaktadır.

Kuzey Kürdistan ve Türkiye'deki sömürücü hakim sınıflar işçi sınıfını ve emekçi halkları sömürerek kârlarına kâr katmak için vardır. Yasaları bunun için yapmıştır. Parlamentosu, ordusu, polisi, yasa ve yürütme organları tüm kurumları, işçileri, emekçileri, Kürt ulusunu, alevileri ve diğer tüm azınlık milliyetleri ezmek, sömürmek ve yok etmek için işlemektedir. İşçiler, emekçiler, ezilen Kürt ulusu ve diğer azınlıklara örgütlenme, bilinçlenme özgürlüğü yoktur.

Anlaşıldığı gibi bu devlet sömürgecilerin devletidir. Bu devlet, Türkiye'de ve Kuzey Kürdistan'da işçi sınıfı, emekçiler ve diğer ezilen ulus ve milliyetler üzerinde baskı mekanizmasıdır. Bu faşist devlet yıkılmadan ezilenlerin kurtuluşu sağlanamaz, "toplumsal uzlaşma", "barış" sağlanamaz. Bu gerçeği gözden kaçıran ve bilinçlerden uzak tutan bir politika, işçilerin emekçilerin ve ezilenlerin politikası değildir.

Bakınız, sistem partilerinden nasıl medet umuluyor?

"M.Bozlak, Anadol-D hükümetinin de Kürt sorunu konusunda bir çözüm yolu aramadığını belirterek "yeni hükümetten umut yok" dedi."

Yine, "Erbakan'ın Kürt Sorununa çözüm bulmak yerine, kendi deyimiyle "ordunun emrinde" hareket ettiğini kaydederek RP'nin Kürt sorununda vaadettiklerinin binde birini yerine getirmediklerini dile getirdi."

Bu alıntılardan da anlaşılıyor ki, Murat Bozlak, Kürt sorununa çözüm için sistem içi her kapıyı çalıyor. Bu arayışın tek bir anlamı vardır; Kuzey Kürdistan-Türkiye'nin işçi ve emekçilerine bu sorunun düzen içi çözümü-

münün mümkün olduğu, bu yönlü bir mücadelenin sürdürülmesi gerektiği bilincini taşımak, bu bağlamda onları sistem içinde avutmaktır. Bunun yanısıra, düzen içi çözüm arayışları devletin ve düzenin çirkefliklerini, saldırganlığını, faşistliğini, sömürgeciliğini gizlemeye yarar.

M. Bozlak, "yeni hükümetten umut yok" derken, alternatif olarak, Genel Merkez düzeyinde ÖDEP, SiP, EMEP ve Barış Partisi'yle ittifakları olduğunu, "olası bir erken seçimde söz konusu partilerle ittifak yapabileceklerini" söylüyor. (25 Temmuz 1997, Özgür Politika)

Bu partilerin tümü düzeni reforme etmekle meşguller. Onlar düzenin kendisine değil, şu ya da bu kamburuna karşı mücadele etmektedirler. Bunların ortaya koyduğu siyaset işçi ve emekçileri düzen içinde tutma siyasetidir. Kürt sorunu bağlamında da bunların yaklaşımı, bu sorunu kültürel bir sorun düzeyine indirgemektir. Ulusal sorunu çözebilme anlamında değil, reformizmde buluşma anlamında bu partilerin kendi aralarında ittifak kurmaları, hatta birleşmeleri en doğru olanıdır. Birleşebilirler. Ama ulusal sorunu çözemezler, çünkü bunlar devrimci değiller.

Çözüm, düzen içindeki şu ya da bu partiye umut bağlamak, ittifak kurmak vb. girişimlerde bulunmakta değil; gerçek çözüm, sömürgeci, faşist TC devletinin işçi sınıfı önderliğinde şiddetle dayalı devrimle yıkılıp, yerine İşçilerin, Köylülerin Devrimci, Demokratik İktidarının kurulmasındadır.

HADEP'in Genel Sekreter Yardımcısı Unay "Türkiye'de kalıcı barışın sağlanması için HADEP olarak daha iyi örgütlenmek zorunda" olduklarını söylüyor. (25 Temmuz 1997, Özgür Politika)

Yine, işçi ve emekçileri düzen içinde oyalamanın terorisini yapıyor. Barış, bu kez, kalıcı barışa dönüştürülüyor. Kalıcı barıştan sözetmek için ezilenleri baskı ve sömürü altında tutan sistemi bir bütün olarak ortadan kaldırmak gerek. Kalıcı barış başka türlü olmaz, HADEP'in "daha iyi örgütlenmesi"yle kalıcı barış sağlanamaz. Bu kapitalist sömürücü sistem ve onun faşist devleti; işçi sınıfını sömürmeden, emekçi halkı sömürmeden, Türkiye'yi, Kuzey Kürdistan'ı emperyalizme peşkeş çekmeden; Kürt ulusunu ve diğer azınlık milliyetleri köleleştirmeden; komşu halklarla düşmanlığı körüklemeden; ırkçılık ve şovenizmi azdırmadan varlığını sürdürebilir mi? Böyle bir yapıda olan kapitalist devlette kalıcı bir barış mümkün mü?

Kesinlikle değil! Bunun mümkünüğünü her kim savunuyorsa o ezilenleri aldatmaktan öte bir iş yapmıyor demektir. Bir toplumda barış yoksa, bu ortamı yaratan koşulların ortadan kaldırılması gerekir. Bu da devrim işidir, reform işi değil.

Sömürgeci faşist Türk devletinin varlığını sürdürdüğü koşullarda Kürt sorunu gerçek anlamda çözülemez. Bunu mümkün görenler, faşist TC devleti ve sömürü sistemi hakkında işçi ve emekçilere yanlış bilinç taşımakta, onları kandırmaktadırlar.

Kasım 1997 X

Anne Frank'ın "Hatıra Defteri"

Tüm dünyada milyonlarca insan Anne Frank'ın "Hatıra Defteri"ni tanır. Ben de bu kitabı okudum ve çok etkilendim. Bu yüzden de size biraz da olsa bu kitaptan bahsetmek istiyorum.

Almanya'nın Frankfurt am Main şehrinde Yahudi bir ailenin çocuğu olarak doğan Anne Frank'a, 13. doğum gününde bir "Hatıra Defteri" hediye edilir.

Anne Frank, Hitler iktidara geldiğinde, nazi terörü süresince ailesiyle birlikte Amsterdam'da bir evde gizlenir. Bu dönemde, Hitler'in Yahudi takibatından kaçan çok sayıda Yahudi gizlenir. Yahudilerin tüm hakları ellerinden alınır. Ama bu, henüz bir başlangıçtır. Bilindiği gibi daha sonra Yahudiler, toplama kamplarında, sokaklarda ve her yerde katledilirler.

1944'de Anne Frank'ın gizlendiği yer açığa çıkar ve Anne Frank yakalanarak sürgün edilir. Babası kaçmayı başarır.

Anne Frank 1945'de Bergen-Belsen Toplama Kampı'nda katledildi. Anne Frank, Hitler Almanyasının ırkçı siyasetinin kurbanı olan milyonlarca Yahudinin sembolü haline geldi. O, bugün ulusal kökenleri, renkleri ve görüşleri nedeniyle takibata uğrayan tüm insanların da sembolüdür.

Anne Frank'ın gizlenmesine yardım eden bayan Miep, daha sonra onun "Hatıraları"ni bulur ve sonra ona geri vermek için gizler.

Anne Frank'ın babası kaçışından sonra nihayet Amsterdam'a geri geldiğinde, eşinin ve kızının artık yaşamadığını öğrenir. Anne Frank'ın artık yaşamadığı konusunda ikna olan bayan Miep, "Hatıra Defteri"ni babasına verir.

Babası hemen bu hatıraları okur ve çok duygulanır. O, kızının gizlendikleri dönemde tüm yaşananları bu kadar titizlikle yazdığını bilmiyordu.

Babası, bu hatıraların büyük bölümünü Almanca daktilo eder ve İsviçre'deki annesine yollar. O, diğer hatıraları da okutur.

Anne Frank'ın babası bu hatıraları yayınlamak için bir yayınevi arar. Fakat, savaşın hemen ertesinde bunları yayınlamaya kimse yanaşmaz.

Anne Frank'ın "Hatıra Defteri" hakkında bir gazetede çıkan makale sonrasında, bunu yayınlamak için bir yayınevi bulunur. 1947 yazında kitap olarak 1500 adet basılır. Çok kısa zaman içinde bu kitap 31 dile yayınlanır. Bugün ise 55 dile yayınlanmış durumda.

Kitap, 20 milyondan fazla satılmıştır ve ayrıca Anne Frank'la ilgili filmler de vardır. Birçok ülkede, şehirlerin sokaklarına ANNE FRANK ismi verilmektedir. Çoğu için Anne Frank, İkinci Dünya Savaşı'nda naziler tarafından katledilen 6 milyon Yahudinin sembolü olmuştur.

Bu kadar insanın katledilmesine inanamıyorum ve düşünemiyordum. Anne Frank'ın hayatını ve yaşadıklarını okuduktan sonra, savaşın bu 6 milyon insan, kadın, erkek ve çocuklar için ne anlama geldiğini düşünemiyordum. Ümit ederim ki, siz de kitabı okuyunca bir resim edinebilirsiniz. Anne Frank'ın babası, ölümünden bir yıl önce şunları yazdı:

"Anne, hatıralarında hiçbir yerde kin üzerine yazmadı. O, her şeye rağmen insanlardaki iyi yana inandığını yazdı. O, savaştan sonra tüm dünya ve insanlar için çalışmak istiyordu."

Babası, bu görevi kendisinin devraldığını söylüyordu.

Anne Frank'ın babası, savaş döneminde yaşanan korkunç olayların nasıl meydana geldiğini öğrenmek isteyen gençlerden çok mektup aldığını açıklıyordu. O bunları cevaplıyordu. Onun verdiği cevaplardan birinde takındığı tavır, benim de sonuçta vurgulamak istediğim tavır şöyledir:

Ümit ederim ki, Anne'nin kitabı yaşamına etkide bulunur, bununla, sen de çevrende mümkün olduğun kadarıyla barış ve kardeşlik için çalışırsın.

Ben de ümit ederim ki, yazım hoşunuza gitti ve Anne Frank'ın "Hatıra Defteri"ni okumaya ikna oldunuz.

Bolşevik Selamlar.

Kasım 1997

Ciwan Bolşevik taraftarı okurunuz
Berivan... ✕

roja

Korkerên hemû
welatan yekbin!
Korkerên hemû welatan Û
geşên bîndest yekbin!
Bûn û kelêrên
Bûn û kelêrên

roja

Korkerên hemû
welatan yekbin!
Korkerên hemû welatan Û
geşên bîndest yekbin!
Bûn û kelêrên
Bûn û kelêrên

roja

Korkerên hemû
welatan yekbin!
Korkerên hemû welatan Û
geşên bîndest yekbin!
Bûn û kelêrên
Bûn û kelêrên

roja bolşevik
BOLŞEVİK PARTİ (KUZGÜRDİSTAN) YAYIN ORGANİDİR

**Ulusal
sorunda
Bolşevizm...**

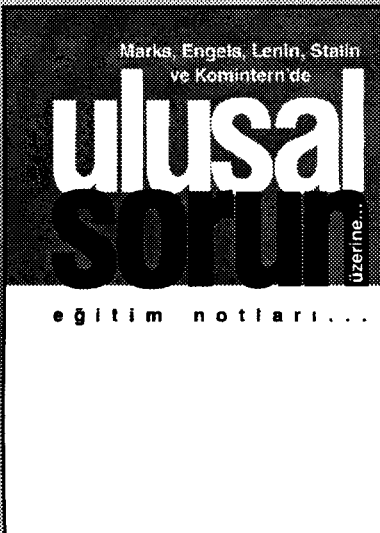
Bolşeviklerin ulusal sorundaki görüşlerini öğrenmek için...

roja bolşevik

YAZIŞMA ve
İSTEME ADRESİ:
PLK Nr. 106606 C
D-80074 München

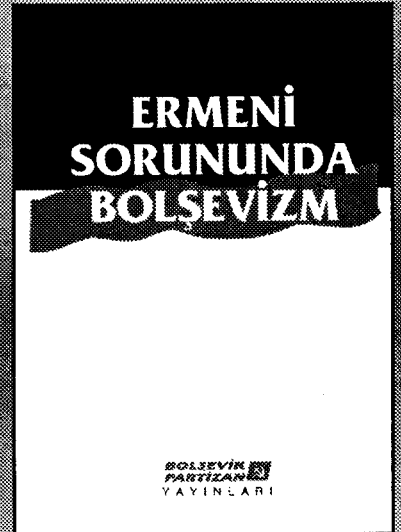
**Marks, Engels, Lenin, Stalin
ve Komintern'de ulusal
sorun üzerine...**
(Eğitim Notları)

**Kıbrıs sorunu, Kıbrıs
halklarının ortak sınıf
savaşımı ile çözülecektir!**

**Ermeni sorununda
Bolşevizm**

BU KİTAPLARI OKUYUN!

İsteme adresi:

PLK Nr. 106606 C
D-80074 München

JÎ BO
SAZBÛNA
PARTÎYA
BOLŞÊWÎK

astarê bolşewîk

AMQR: 2 ÇÊLE'98 · CERM: 150.000 TL

AVÊŞÎME

Ewro Şilî'di qomê bîndest danopero
Evê kûweka şikqerûyo û serzanira
Bimro dewleta faşiste
Mejilbo jûbeyena qomê bîndest.

Avêşîme! Avêşîme!
Bişknîme zincilone xo
Avêşîme! Avêşîme!
Zilmo feqîriye wedarîme.

Virenerê bervîs faydê xo çîno
Amayêna ma sosyalîzmdira
Mesto xo ewro virajîme
Çike ew beno dîrokê ma

Avêşîme! Avêşîme!
Bişknîme zincilone xo
Avêşîme! Avêşîme!
Zilmo feqîriye wedarîme.